



## Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (trečioji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. kovo 28 d.\*

„Konkurencija – Karteliai – Europos plieno abrazyvų rinka – Sprendimas, kuriuo konstatuojamas SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimas – Kainų derinimas visoje EEE – „Mišri“, skirtingu metu vykdoma procedūra – Nekaltumo prezumpcija – Nešališkumo principas – Pagrindinių teisių chartija – Pažeidimo įrodymai – Vienas ir tęstinis pažeidimas – Konkurencijos ribojimas dėl tikslo – Pažeidimo trukmė – Bauda – Išimtinis bazinio baudos dydžio pakeitimas – Pareiga motyvuoti – Proporcingumas – Vienodas požiūris – Neribota jurisdikcija“

Byloje T-433/16

**Pometon SpA**, įsteigta Maerne di Martellago (Italija), atstovaujama advokatų E. Fabrizi, V. Veneziano ir A. Molinaro,

ieškovė,

prieš

**Europos Komisiją**, atstovaujamą P. Rossi ir B. Mongin,

atsakovę,

dėl SESV 263 straipsniu grindžiamo prašymo panaikinti 2016 m. gegužės 25 d. Komisijos sprendimą C (2016) 3121 *final* dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla AT.39792 – Plieno abrazyvai)

BENDRASIS TEISMAS (trečioji išplėstinė kolegija)

kurį sudaro pirmininkas S. Frimodt Nielsen, teisėjai V. Kreuschitz, I. S. Forrester (pranešėjas), N. Póltorak ir E. Perillo,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. gegužės 31 d. posėdžiui,

priima šį

\* Proceso kalba: italų.

## Sprendimą

### I. Ginčo aplinkybės

- 1 Ieškovė *Pometon SpA* yra Italijos įmonė, kurios specializacija – metalų apdirbimas. Ši įmonė plieno abrazyvų rinkoje veikė iki 2007 m. gegužės 16 d., kai pardavė savo veiklą šiame sektoriuje vienai iš savo konkurenčių, Prancūzijos bendrovei *Winoa SA*. Tą dieną minėta ieškovės veikla iš tiesų buvo perduota *Winoa* grupei priklausančiai bendrovei *Pometon Abrasives Srl*.
- 2 Plieno abrazyvai yra plieno dalelės, kurios gali būti apvalios arba kampuotos formos, daugiausiai naudojamos plieno, automobilių, metalurgijos, naftos chemijos ir akmens skaldymo pramonės sektoriuose. Jie gaminami iš plieno laužo liekanų.
- 3 2016 m. gegužės 25 d. Sprendime C(2016) 3121 *final* dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla AT.39792 – Plieno abrazyvai) (toliau – ginčijamas sprendimas) Europos Komisija konstatavo, kad nuo 2003 m. spalio 3 d. iki 2007 m. gegužės 16 d. ieškovė tiesiogiai, per atstovus arba savo dviejų patrunuojamųjų bendrovių *Pometon España SA* ir *Pometon Deutschland GmbH* atstovus dalyvavo kartelyje, kurį sudarė susitarimai ar suderinti veiksmai su kitomis keturiomis įmonėmis, būtent Amerikos įmonių grupe *Ervin Industries Inc.* (toliau – *Ervin*), Prancūzijos bendrove *Winoa SA* (toliau – *Winoa*) ir Vokietijos bendrovėmis *MTS GmbH* ir *Würth GmbH*, iš esmės siekiant suderinti plieno abrazyvų kainas visoje Europos ekonominėje erdvėje (toliau – EEE). Ieškovė ir dvi minėtos jos patrunuojamosios bendrovės toliau kartu vadinamos *Pometon*.

### A. Tyrimo etapas ir procedūros pradėjimas

- 4 2010 m. balandžio 13 d. *Ervin* pateikė prašymą atleisti nuo baudos pagal Komisijos pranešimą dėl atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo kartelių bylose (OL C 298, 2006, p. 17).
- 5 Pateikusi šį prašymą, *Ervin* davė parodymus ir pateikė rašytinių įrodymų. 2010 m. gegužės 31 d. Komisija pritaikė jai sąlyginį atleidimą nuo baudos pagal minėto pranešimo 8 punkto a papunktį.
- 6 2010 m. birželio 15–17 d. Komisija, iš anksto nepranešusi, atliko kelis patikrinimus įvairių plieno abrazyvų gamintojų, tarp jų – *Pometon* patalpose. Vėliau ji pateikė įmonėms, kurios, kaip ji manė, dalyvavo kartelyje, kelis prašymus pateikti informacijos.
- 7 2013 m. sausio 16 d. Komisija pagal 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal [SESV 101 ir 102] straipsnius tvarkos (OL L 123, 2004, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 81) 2 straipsnį pradėjo 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 11 straipsnio 6 dalyje numatytą tyrimo procedūrą dėl *Pometon* ir kitų keturių kartelio dalyvių (*Ervin*, *Winoa*, *MTS* ir *Würth*). Komisija nustatė šioms bendrovėms terminą raštu ją informuoti, ar jos yra pasirengusios dalyvauti diskusijose, siekiant sudaryti susitarimą pagal Reglamento Nr. 773/2004 10a straipsnio 1 dalį.

### B. Susitarimo procedūra ir Pometon sprendimas nedalyvauti šioje procedūroje

- 8 Visi penki įtariamo kartelio dalyviai išreiškė norą dalyvauti diskusijose siekiant sudaryti susitarimą. 2013 m. vasario–gruodžio mėn. tarp Komisijos ir kartelio dalyvių įvyko trys dvišalių susitikimų ciklai, per kuriuos jiems buvo pateikta kaltinimų esmė ir juos pagrindžiantys įrodymai. Komisija kiekvieną kartelio dalyvį informavo apie jiems skirtinų galimų baudų ribas.

- 9 2014 m. sausio mėn. nagrinėjamos įmonės, išskyrus ieškovę, kuri nusprendė nedalyvauti šioje procedūroje, per nustatytą terminą pateikė savo pasiūlymus dėl susitarimų. Taigi 2014 m. vasario 10 d. ieškovė grąžino Komisijai pastoviosios atminties kompaktinį diską (CD-ROM), kuris jai buvo pateiktas 2013 m. vasario 21 d. per susitarimo procedūrą.
- 10 2014 m. vasario 13 d. Komisija pateikė kitiems keturiems įtariamo kartelio dalyviams pranešimą apie kaltinimus, o 2014 m. balandžio 2 d. priėmė jiems skirtą Sprendimą dėl susitarimo C(2014) 2074 *final*, remdamasi Reglamento Nr. 1/2003 7 ir 23 straipsniais (toliau – sprendimas dėl susitarimo).

### **C. Ginčijamo sprendimo priėmimas pagal įprastą procedūrą ir šio sprendimo turinys**

- 11 2014 m. gruodžio 3 d. Komisija pateikė ieškovei pranešimą apie kaltinimus, į kurį ieškovė atsakė 2015 m. vasario 16 d., prieš tai susipažinusi su bylos medžiaga. Vėliau ieškovė dalyvavo 2015 m. balandžio 17 d. apklausoje.
- 12 2016 m. gegužės 25 d. Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 1/2003 7 ir 23 straipsniais, priėmė ginčijamą sprendimą. Šio sprendimo rezoliucinė dalis suformuluota taip:

#### *„1 straipsnis*

*Pometon SpA* pažeidė Sutarties 101 straipsnio 1 dalį ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalį, dalyvaudama darant vieną ir tęstinį pažeidimą, susijusį su kainomis plieno abrazyvų sektoriuje; ši pažeidimą sudarė jos elgesio, susijusio su kainomis, derinimas ir jis apėmė visą EEE.

Pažeidimas truko nuo 2003 m. spalio 3 d. iki 2007 m. gegužės 16 d.

#### *2 straipsnis*

Už 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą *Pometon SpA* skiriama: 6 197 000 EUR bauda <...>.“

- 13 Iš viso ginčijamo sprendimo iš esmės matyti, kad *Pometon* ir kiti kartelio dalyviai, pirma, nustatė (pirmasis kartelio etapas) vieną apskaičiavimo būdą, leidusį jiems suderintai padidinti plieno abrazyvų kainas remiantis metalo laužo kainų indeksais (toliau – metalo laužo kainų padidinimas, žr. šio sprendimo 132 ir 136 punktus). Antra, lygiagrečiai jie susitarė (antrasis kartelio etapas) derinti savo elgesį, susijusį su plieno abrazyvų pardavimo kainomis, taikomomis individualiems klientams, visų pirma įsipareigodami nekonkuruoti mažinant kainas (ginčijamo sprendimo 32, 33, 37 ir 57 konstatuojamosios dalys; žr. šio sprendimo 173 punktą).
- 14 Dėl nagrinėjamo pažeidimo kvalifikavimo Komisija nusprendė, kad tai yra vienas ir tęstinis SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimas. Iš tiesų visi kartelio dalyvių antikoncepciniai veiksmai buvo ne tik susiję su kainų derinimu ir tais pačiais produktais, bet ir buvo atliekami ta pačia tvarka per visą pažeidimo laikotarpį nuo 2003 m. spalio 3 d. iki 2007 m. gegužės 16 d., kai ieškovė pardavė savo veiklą plieno abrazyvų sektoriuje bendrovei *Winoa*. Galiausiai darant pažeidimą dalyvavusios įmonės ir jų vardu veikę asmenys iš esmės buvo tie patys (ginčijamo sprendimo 107 ir 166 konstatuojamosios dalys).
- 15 Galiausiai, Komisijos nuomone, tokio kartelio tikslas buvo riboti konkurenciją, taip sukeldami reikšmingų padarinių nagrinėjamų produktų prekybai tarp valstybių narių ir EEE susitarimo šalių (ginčijamo sprendimo 142 ir 154 konstatuojamosios dalys).

- 16 Dėl ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukmės Komisija nustatė, kad ji išitraukė į pažeidimą 2003 m. spalio 3 d., ir remdamasi tuo, kad *Pometon* formaliai neatsiribojo nuo šio kartelio, nusprendė, kad šios įmonės dalyvavimas kartelyje tęsėsi iki 2007 m. gegužės 16 d., kai ieškovė pardavė savo veiklą plieno abrazyvų sektoriuje bendrovei *Winoa* (ginčijamo sprendimo 160 ir 166 konstatuojamosios dalys; taip pat žr. šio sprendimo 1 punktą).
- 17 Komisija, remdamasi Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairėmis (OL C 210, 2006, p. 2; toliau – Baudų apskaičiavimo gairės), nustatė *Pometon* bazinį baudos dydį, kuris sudarė 16 % ieškovės pardavimų EEE šalių rinkose vertės 2006 m., t. y. paskutiniaisiais ištisais *Pometon* dalyvavimo darant nagrinėjamą pažeidimą metais, prieš parduodant šios bendrovės veiklą, susijusią su plieno abrazyvais, jos konkurentei Prancūzijoje.
- 18 Ši procentinė dalis nustatyta atsižvelgus į 15 % bazinį dydį, kuris dar buvo padidintas 1 %, siekiant atsižvelgti į tai, kad pažeidimas geografiniu požiūriu apėmė visą EEE (ginčijamo sprendimo 214–216 konstatuojamosios dalys). Tada kintamoji bazinio baudos dydžio dalis buvo padidinta papildoma 16 % suma, pritaikyta siekiant atgrasyti įmones nuo kainų derinimo susitarimų sudarymo pagal Baudų apskaičiavimo gairių 25 punktą (ginčijamo sprendimo 220 konstatuojamoji dalis).
- 19 Be to, taip apskaičiuotas bazinis baudos dydis visai nebuvo padidintas dėl sunkinančių aplinkybių. Priešingai, *Pometon* ši suma buvo sumažinta 10 % dėl lengvinančių aplinkybių, nes antrajame kartelio etape ji dalyvavo mažesniu mastu nei kitos įmonės (ginčijamo sprendimo 225 konstatuojamoji dalis).
- 20 Galiausiai taikydama Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą, t. y. nuostatą, leidžiančią Komisijai nukrypti nuo šiose gairėse numatytos metodikos, jeigu tai gali pateisinti „tam tikros bylos ypatumai“, ši institucija pakeitė bazinį baudos dydį (ginčijamo sprendimo 228–231 konstatuojamosios dalys) ir pritaikė 60 % sumažinimą.
- 21 Galiausiai, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 2 straipsnio, po šio apskaičiavimo ieškovei skirta 6 197 000 EUR dydžio bauda (žr. šio sprendimo 12 punktą).

## II. Procesas ir šalių reikalavimai

- 22 2016 m. rugpjūčio 3 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu pareiškimu ieškovė pareiškė šį ieškinį.
- 23 Apie rašytinės proceso dalies pabaigą šalims buvo pranešta 2017 m. vasario 21 d. 2017 m. kovo 24 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu dokumentu ieškovė pateikė motyvuotą prašymą surengti teismo posėdį pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 106 straipsnio 2 dalį.
- 24 2018 m. kovo 21 d. sprendimu Bendrasis Teismas pagal Procedūros reglamento 28 straipsnį perdavė bylą išplėstinei kolegijai.
- 25 2018 m. kovo 22 d. nutartimi, kuria patenkintas subsidarius ieškovės prašymas taikyti tyrimo priemonę, Bendrasis Teismas pagal Procedūros reglamento 91 straipsnio b punktą, 92 straipsnio 1 dalį ir 103 straipsnio 1 dalį įpareigojo Komisiją, pirma, pateikti viso sprendimo dėl susitarimo kopiją ir administracinės bylos dokumentuose ID 5, ID 10, ID 136 ir ID 643 esančių prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti pateikusio asmens pareiškimų kopiją ir, antra, pateikti sprendimo dėl susitarimo adresatų visą 2009 m. apyvartą, į kurią buvo atsižvelgta minėtame sprendime.
- 26 2018 m. gegužės 4 d. Nutartyje *Pometon / Komisija* (T-433/16) Bendrasis Teismas, priimdamas sprendimą dėl prašymų užtikrinti dokumentų, kuriuos Komisija pateikė, vykdydama minėtą 2018 m. kovo 22 d. nutartį, konfidencialumą, nutarė, kad su dokumentais ID 5, ID 10, ID 136 ir ID 643, kuriuose buvo surašyti prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti pateikusio asmens žodiniai pareiškimai, Bendrojo Teismo kanceliarijoje gali susipažinti ieškovės advokatai. Vis dėlto jis atmetė

prašymą dėl konfidencialumo, susijusį, pirma, su keturių įmonių, sprendimo dėl susitarimo adresačių, atitinkama 2009 m. apyvarta ir, antra, su minėto sprendimo lentelėse Nr. 1 (90 konstatuojamoji dalis), Nr. 3 (100 konstatuojamoji dalis) ir Nr. 4 (103 konstatuojamoji dalis) esančiais duomenimis.

- 27 Taikydamas proceso organizavimo priemones, Bendrasis Teismas, pirma, paprašė ieškovės pateikti rašytines pastabas dėl šio sprendimo 26 punkte nurodytų nekonfidencialių duomenų poveikio penktajam pagrindui, susijusiam su bazinio baudos dydžio pakeitimu pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 straipsnį. Ieškovė šį prašymą įvykdė per nustatytą terminą. Antra, jis paprašė šalis žodžiu per teismo posėdį atsakyti į tam tikrus raštu pateiktus klausimus.
- 28 Be to, per teismo posėdį Komisija paprašė leisti pateikti dokumentą, kuriame buvo lentelė su duomenimis, susijusiais su penkiomis nagrinėjamame kartelyje dalyvavusiomis įmonėmis, kuriais ji teigė rėmusis, kiekvienos iš jų atveju nustatydamą, kiek keisti bazinį baudos dydį pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą. Ji paprašė viešai neskelbti šių duomenų, užtikrinant jų konfidencialumą.
- 29 Bendrasis Teismas nusprendė pridėti šį dokumentą prie bylos medžiagos, nedarant poveikio jo priimtinumui vertinimui, ir nustatė ieškovei terminą iki 2018 m. liepos 2 d. pastaboms dėl šio dokumento pateikti pagal Procedūros reglamento 85 straipsnio 4 dalį. Ieškovė pateikė pastabas 2018 m. liepos 2 d. ir tą pačią dieną buvo užbaigta žodinė proceso dalis.
- 30 2018 m. lapkričio 8 d. nutartimi Bendrojo Teismo trečiosios kolegijos pirmininkas atnaujino žodinę proceso dalį. Komisijos buvo paprašyta pateikti pastabas dėl naujų duomenų ieškovės 2018 m. liepos 2 d. pastabose, ir ji per nustatytą terminą įvykdė šį prašymą. 2019 m. sausio 17 d. sprendimu Bendrojo Teismo trečiosios kolegijos pirmininkas užbaigė žodinę proceso dalį.
- 31 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti ginčijamą sprendimą,
  - nepatenkinus šio reikalavimo, panaikinti arba iš dalies pakeisti ginčijamą sprendimą tiek, kiek Komisija nurodo, kad ieškovė dalyvavo darant pažeidimą iki 2007 m. gegužės 16 d., ir skyrė jai baudą, nepaisant senaties termino,
  - nepatenkinus ir antrojo reikalavimo – panaikinti ar sumažinti paskirtą baudą,
  - įpareigoti Komisiją grąžinti sumas, kurias ieškovė sumokėjo iki šioje byloje numatomo priimti sprendimo paskelbimo, ir visas kitas išlaidas, kurias ieškovė patyrė, vykdydama šį sprendimą,
  - taikyti ieškovės prašytas proceso organizavimo priemones arba subsidiariai – tyrimo priemones,
  - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 32 Komisija Bendrojo Teismo prašo:
- atmesti ieškinį,
  - atmesti prašymą taikyti proceso organizavimo arba tyrimo priemones,
  - priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.



### III. Dėl teisės

- 33 Ieškovė pateikia keturis ieškinio pagrindus dviem pirmoms reikalavimų dalims pagrįsti. Pirmą, ginčijamą sprendimu buvo pažeistas procedūros nešališkumo principas, nekaltumo prezumpcijos principas ir teisė į gynybą, nes Komisija jau sprendime dėl susitarimo priskyrė jai konkretų elgesį, taip nulemdama vėliau ginčijamame sprendime ieškovei pateiktus kaltinimus.
- 34 Antra, ieškovė nurodo SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimą, motyvų nepakankamumą ir prieštaringumą, teisės į gynybą ir taisyklių, susijusių su įrodinėjimo pareiga, pažeidimą, nes Komisija be įrodymų apkaltino ją dalyvavimu kartelyje, kuriame ieškovė iš tikrųjų niekada nedalyvavo.
- 35 Trečia, ginčijamą sprendimu buvo pažeistas SESV 101 straipsnis ir EEE susitarimo 53 straipsnis, nes Komisija nusprendė, kad kartelių konkurencija buvo ribojama dėl tikslo.
- 36 Ketvirta, ieškovė ginčija savo dalyvavimo kartelyje trukmę ir remiasi senaties terminu.
- 37 Galiausiai siekdama pagrįsti trečią reikalavimų dalį, susijusią su baudos panaikinimu ar jos dydžio pakeitimu, ieškovė nurodo pareigos motyvuoti, taip pat proporcingumo ir vienodo požiūrio principų pažeidimą, kiek tai susiję su išimtinio bazinio baudos dydžio pakeitimu, kurį Komisija, apskaičiuodama baudas, atliko taikydama gairių 37 punktą.

**A. Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su nešališkumo pareigos, nekaltumo prezumpcijos principo ir teisės į gynybą pažeidimu, nes Komisija sprendime dėl susitarimo priskyrė konkretų elgesį ieškovei, taip nulemdama ginčijamame sprendime pateiktus vertinimus**

#### 1. Šalių argumentai

- 38 Ieškovė pažymi, kad nors nebuvo sprendimo dėl susitarimo adresatė, ji kelias kartus paminėta šio sprendimo 4 punkte („Įvykių apibūdinimas“) kaip įmonė, iš esmės aktyviai dalyvavusi kartelyje. Ji konkrečiai pabrėžia toliau nurodytas sprendimo dėl susitarimo ištraukas, kuriose Komisija aiškiai nurodė jos elgesį:

„26. *Ervin, Winoa, Pometon, MTS ir Würth* dažnai palaikė dvišalius, taip pat daugiašalius ryšius, diskutuodamos apie svarbiausius visiems plieno abrazyvų pardavimams taikomų kainų visoje EEE elementus, t. y. „metalo laužo kainų padidinimą“ ir priedą už energiją. Jos taip pat nagrinėjo (daugiausiai palaikydamos dvišalius ryšius), kokius konkurencijos rodiklius galėtų taikyti tarpusavyje individualiems klientams. Šiame bendrame kontekste šalys susitarė dėl elgesio visoje EEE.

<...>

28. 2003 m. spalio mėn. *Winoa, Ervin* ir *Pometon* susitiko <...>, kad susitartų dėl vieno bendro „metalo laužo kainų padidinimo“ apskaičiavimo modelio, kurį taikytų visos šios įmonės <...>.

29. *MTS* ir *Würth* <...> nedalyvavo pradiniuose proceso etapuose, kai buvo sudaromas *Winoa, Ervin* ir *Pometon* susitarimas.

<...>

31. Ryšiai su *Pometon* buvo palaikomi iki 2007 m. gegužės 16 d., kai *Pometon* pardavė savo plieno abrazyvų veiklą *Winoa* ir paliko rinką.

<...>

38. Remiantis turimais įrodymais, *Winoa*, *Ervin* ir *Pometon* palaikomi ryšiai nuo 2003 m. spalio mėn. virto veiksmiais.“

- 39 Vis dėlto ieškovė mano, kad minėtos nuorodos nebuvo nei būtinos, nei naudingos. Pirma, ji teigia, kad sprendimo dėl susitarimo 31 konstatuojamojoje dalyje pateiktos informacijos, iš esmės nurodant, kad ji dalyvavo kartelyje iki 2007 m. gegužės 16 d., kai pardavė savo veiklą *Winoa* ir paliko rinką, nebuvo kitoms keturioms nagrinėjamosioms įmonėms pateiktuose pasiūlymuose dėl susitarimo. Antra, bet kuriuo atveju per susitarimo procedūrą galutinis sprendimas turėjo būti susijęs tik su susitarime dalyvavusių įmonių elgesiu ir joms paskirtomis sankcijomis.
- 40 Šią analizę taip pat patvirtino sprendimo dėl susitarimo palyginimas su 2014 m. birželio 25 d. Komisijos sprendimu C(2014) 4227 *final* byloje AT.39965 – Pievagrybiai, taip pat susijusiu su susitarimo procedūra. Kaip teigia ieškovė, tame sprendime apibūdinant reikšmingus įvykius iš esmės nebuvo jokios nuorodos į įmonę, kuri nesutiko sudaryti susitarimo.
- 41 Šiomis aplinkybėmis sprendime dėl susitarimo esančios nuorodos į ieškovei priskiriamą elgesį vienareikšmiškai rodė, kad dar prieš ieškovei įgyjant galimybę apsiginti Komisija jau iš anksto nusprendė, kad ji yra kalta. Todėl ginčijamu sprendimu pažeistas procedūros nešališkumo principas, nekaltumo prezumpcijos principas ir ieškovės teisė į gynybą.
- 42 Be to, pastaruoju aspektu ieškovė nesutinka su Komisijos argumentais, paremtais Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) pateiktu 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 2 dalies, susijusios su nekaltumo prezumpcija, išaiškinimu.
- 43 Dėl šios nuostatos ieškovė, be kita ko, nurodo, kad, priešingai, nei teigia Komisija (žr. šio sprendimo 51 punktą), EŽTT 2014 m. vasario 27 d. Sprendime *Karaman / Vokietija* (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310) nusprendė, kad jeigu baudžiamojame byloje, kurioje dalyvauja keli asmenys, dėl kurių neįmanoma priimti nuosprendžio tuo pačiu metu, siekiant įvertinti kaltinamųjų kaltę, pirmajame nuosprendyje būtina paminėti kaltinamojo, dėl kurio nuosprendis bus priimtas vėliau, antroje baudžiamojame byloje, dalyvavimą darant nusikaltimą, kompetentingas teismas turi vengti pateikti daugiau informacijos, nei yra būtina, siekiant įvertinti šiame procese teisiamų kaltinamųjų baudžiamąją atsakomybę (2014 m. vasario 27 d. EŽTT sprendimo *Karaman / Vokietija*, CE:ECHR:2014:0227JUD001710310, 64 ir 65 punktai).
- 44 Vis dėlto, ieškovės teigimu, tas pats kriterijus turėtų būti taikomas, kai Komisija, kaip šioje byloje, pradėjusi pažeidimo procedūrą penkioms įmonėms, įtariamoms dalyvavus kartelyje, pirmiausia priima sprendimą dėl susitarimo keturių iš jų atžvilgiu, o vėliau dėl penktosios įmonės, kuri per tą laiką pasitraukia iš susitarimo procedūros, priima sprendimą dėl pažeidimo, taikydama įprastą procedūrą pagal bendrąsias Reglamento Nr. 773/2004 nuostatas.
- 45 Be to, kalbant apie Komisijos argumentus, kad dėl neapdairumo ieškovės pavadinimas buvo paminėtas laikinai paskelbtoje sprendimo dėl susitarimo versijoje, ieškovė patikslina, kad nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimą šiuo atveju lėmė tai, kad, nepaisant sprendimo dėl susitarimo paskelbimo tvarkos, *Pometon* jame buvo pateikti konkretūs kaltinimai dėl jos dalyvavimo nagrinėjamame kartelyje. Todėl ieškovės pavadinimo pakeitimas vėliau, 2015 m. sausio 6 d. paskelbtoje sprendimo dėl susitarimo versijoje, nurodant „kita įmonė“, negalėjo ištaisyti šio principo pažeidimo ginčijamame sprendime.
- 46 Komisija ginčija šiuos argumentus.

- 47 Pirma, nuorodomis, dėl kurių priekaištuoja ieškovė, buvo siekiama nustatyti kitų keturių kartelyje dalyvavusių įmonių atsakomybę, be to, jos neturėjo jokios įtakos Komisijos pareigai užbaigti rungimosi principu grindžiamą procedūrą ieškovės atžvilgiu po to, kai ši pasitraukė iš susitarimo procedūros.
- 48 Komisija tvirtina, kad bet koks kitas sprendimas procedūriniu požiūriu ir materialiniu, sankcijos, požiūriu virstų tarsi „atleidimu nuo baudos“, naudingumu toms įmonėms, kurios pasitraukia iš susitarimo procedūros, kur iš pradžių sutiko dalyvauti.
- 49 Komisija patikslina, kad, žinoma, sujungus šias dvi procedūras atsiranda sudėtinė, dar vadinama „mišrioji“ procedūra, nes ją reglamentuoja skirtingos teisės aktų nuostatos; susitarimo procedūra konkrečiai reglamentuojama Reglamento Nr. 773/2004 10a straipsnyje, o paskesnė rungimosi principu grindžiama procedūra reglamentuojama kitomis to paties reglamento nuostatomis, be to, ieškovė niekada nekėlė abejonių dėl šių nuostatų teisėtumo. Vis dėlto, net ir esant mišriai procedūrai susitarimo nesudariusios įmonės padėtis negali suteikti jai procedūrinio pranašumo, leidžiančio jai nukrypti nuo taikytinų taisyklių.
- 50 Komisija taip pat teigia visais atžvilgiais tinkamai paisiusi nekaltumo prezumpcijos principo ieškovės atžvilgiu ir, be kita ko, reikalavimų, kuriuos EŽTT nustatė 2014 m. vasario 27 d. Sprendime *Karaman / Vokietija* (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310). Šiuo klausimu Komisija patikslina, kad atsargumo sumetimais sprendimo dėl susitarimo 4 išnašoje ir ginčijamo sprendimo 27 ir 28 konstatuojamosiose dalyse ji aiškiai nurodė, kad sprendime dėl susitarimo pateiktas įvykių apibūdinimas neleido padaryti jokios išvados dėl *Pometon* kaltės dalyvaujant šiame kartelyje, nes galiausiai dėl šios įmonės turėjo būti pradėta rungimosi principu grindžiama procedūra dėl pažeidimo konstatavimo.
- 51 Galiausiai, Komisijos teigimu, siekiant nustatyti, ar šioje byloje buvo pažeistas nekaltumo prezumpcijos principas, reikėtų sutelkti dėmesį į tai, ar buvo paisoma *Pometon* teisės į gynybą, o ši teisė jai buvo užtikrinama per visą įprastą procedūrą, per kurią priimtas ginčijamas sprendimas.

## **2. Bendrojo Teismo vertinimas**

### ***a) Šios bylos teisinis pagrindas, atsižvelgiant į pagrindinius Komisijos sprendimo dėl susitarimo aspektus***

- 52 Prieš analizuojant šį ieškinio pagrindą reikėtų trumpai patikslinti, kad ieškovė remiasi teisės į gynybą pažeidimu, tik siedama tai su aplinkybe, kad Komisija paminėjo tam tikrą jos elgesį sprendime dėl susitarimo, nors šis sprendimas nebuvo jai skirtas. Taigi ieškovė visai nekaltina Komisijos tuo, kad ji per ginčijamo sprendimo priėmimo procedūrą nepaisė visų procedūrinių garantijų, susijusių su ieškovės teise į gynybą, kaip antai tų, kurios yra numatytos, be kita ko, bendrosiose Reglamento Nr. 773/2004 nuostatose.
- 53 Patikslinus šio ieškinio pagrindo dalyką, pirmiausia reikėtų pažymėti, kad šalys nesutaria, be kita ko, dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 41 straipsnio 1 dalies ir 48 straipsnio taikymo srities, visų pirma kiek tai susiję su šia nuostata, atsižvelgiant į tai, kaip kiekviena jų aiškina 2014 m. vasario 27 d. Sprendimą *Karaman / Vokietija* (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310), kurį EŽTT priėmė nagrinėdamas nekaltumo prezumpcijos principo paisymą sudėtinėje baudžiamojoje byloje; joje dalyvavo keli asmenys, kurie negalėjo būti teisiami kartu (žr. šio sprendimo 43 ir 50 punktus). Šie du Chartijos straipsniai suformuluoti taip:

#### ***„41 straipsnis***

1. Kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai jo reikalus tvarkytų nešališkai, teisingai ir per kiek įmanomai trumpesnę laiką.



<...>

#### 48 straipsnis

1. Kiekvienas kaltinamas padaręs nusikaltimą asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą.

2. Kiekvienam, kuris kaltinamas padaręs nusikaltimą, užtikrinama teisė į gynybą.“

- 54 Šiuo klausimu, pirma, reikėtų priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, nors Komisijai įgyvendinant savo prerogatyvas baudimo už pažeidimus konkurencijos teisės srityje, jos negalima laikyti „teismu“, kaip jis suprantamas pagal EŽTK 6 straipsnį ir, be kita ko, viešosios valdžios institucija, įgyvendinančia baudžiamojo pobūdžio funkcijas, vis dėlto per administracinę procedūrą ji turi užtikrinti pagrindines Sąjungos teises, įskaitant teisę į gerą administravimą, įtvirtintą Chartijos 41 straipsnyje. Būtent šiame straipsnyje, o ne Chartijos 47 straipsnyje reglamentuojama Komisijos vykdoma administracinė procedūra dėl kartelių (2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Ziegler / Komisija*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 154 punktą).
- 55 Antra, iš jurisprudencijos matyti, kad nekaltumo prezumpcijos principas, kuris yra kilęs iš baudžiamosios teisės ir šiuo metu įtvirtintas Sąjungos teisėje Chartijos 48 straipsnio 1 dalyje, *mutatis mutandis* taip pat taikomas administracinėms procedūroms, susijusioms su Sąjungos taisyklių konkurencijos srityje pažeidimų, atsižvelgiant į nagrinėjamų pažeidimų pobūdį, taip pat su jais siejamų sankcijų pobūdį ir griežtumo lygį (1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Hüls / Komisija*, C-199/92 P, EU:C:1999:358, 150 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 2016 m. sausio 21 d. Sprendimo *Eturas ir kt.*, C-74/14, EU:C:2016:42, 38–40 punktus ir 2013 m. balandžio 12 d. Sprendimo *CISAC / Komisija*, T-442/08, EU:T:2013:188, 93 ir 94 punktus).
- 56 Vadinas, pagal dabartinę Sąjungos teisę, susijusią su baudimu už konkurencijos taisyklių pažeidimus, pagarbos pagrindinėms ir procedūrinėms teisėms garantijos, kuria įmonei, Komisijos kaltinamai SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimu, turi būti suteikta galimybė pasinaudoti, pagrindas yra, pirma, šios institucijos pareiga visais konkurencijos taisyklių taikymo procedūros etapais veikti visiškai nešališkai (Chartijos 41 straipsnis), o tai apima ir pareigą paisyti atitinkamų įmonių nekaltumo prezumpcijos per dėl jų pradėtą tyrimą (Chartijos 48 straipsnis), ir, antra, kiekvienos įmonės, kuriai yra skirtas šios institucijos pagal minėtą SESV 101 straipsnio 1 dalį priimtas privalomas aktas, teisė ginantis kreiptis į Sąjungos teismus, visų pirma Bendrąjį Teismą pirmąja instancija, o vėliau prireikus – į Teisingumo Teismą, paduodant apeliacinį skundą.
- 57 Pateikus šias bendras prielaidas, kalbant apie šiai bylai reikšmingas procedūrinės taisykles, reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 773/2004 2 straipsnį, jeigu Komisija nusprendžia pradėti procedūrą dėl kai kurių įmonių, siekdama iširti „įtariamus šių principų pažeidimus“ (žr. SESV 105 straipsnį), ji pateikia „pareiškim[ą] dėl prieštaravimų <...> arba prašym[ą] šalims išreikšti savo suinteresuotumą pradėti susitarimo diskusijas“.
- 58 Antruoju atveju šio reglamento 10a straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „Komisija, pradėjusi procedūrą <...> šalims gali nustatyti tam tikrą terminą, per kurį šalys raštu gali pareikšti, ar pasirengusios dalyvauti susitarimo diskusijose, kad galėtų potencialiai pateikti susitarimo pareiškimus“.
- 59 Šiuo klausimu Komisijos pranešimo dėl susitarimo procedūros tvarkos siekiant priimti sprendimus pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 7 ir 23 straipsnius kartelių bylose (OL C 167, 2008, p. 1, toliau – Pranešimas dėl susitarimo procedūros) 11 punkte, be kita ko, patikslinama, kad raštiški įmonių pareiškimai, kuriais jos išreiškia suinteresuotumą dalyvauti minėtose diskusijose, „nereiškia, kad šalys prisipažįsta padariusios pažeidimą arba prisiima už jį atsakomybę“.

60 Atsižvelgiant į tai, kad būtų galima konkrečiau tęsti numatomas derybas, Reglamento Nr. 773/2004 10a straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Komisija susitarimo diskusijoje dalyvaujančioms šalims gali pranešti apie:

- a) prieštaravimus [kaltinimus], kuriuos ji numato joms pareikšti;
- b) įrodymus, kuriais remiantis nustatyti numatomi prieštaravimai [kaltinimai];
- c) nekonfidencialias versijas bet kokių konkrečių dokumentų, su kuriais galima susipažinti ir kurie atitinkamu metu yra nurodyti byloje;
- d) galimų baudų ribas.“

61 Šioje byloje iš bylos medžiagos matyti, kad kiekviena iš penkių įmonių, dalyvavusių preziūmuojamame kartelyje dėl plieno abrazyvų, įskaitant *Pometon*, pateikusias savo rašytinį pareiškimą, gavo visą Reglamento Nr. 773/2004 10a straipsnio 2 dalyje numatytą informaciją (žr. šio sprendimo 8 ir 60 punktus).

62 Taigi šio pagrindo esmę reikėtų vertinti atsižvelgiant į šias teises ir faktines aplinkybes.

***b) Dėl Komisijos nešališkumo pareigos ir nekaltumo prezumpcijos principo apimties, be kita ko, konkrečiu atveju, esant mišriai, skirtingu metu vykdomai procedūrai***

63 Siekiant įvertinti, pirma, ar Komisija laikėsi nešališkumo pareigos *Pometon* atžvilgiu, be kita ko, per susitarimo procedūrą, kurios ši įmonė vis dėlto atsisakė, reikia pažymėti, kad sprendimu dėl susitarimo, kurį Komisija priėmė dėl kitų keturių kartelyje dalyvavusių įmonių, buvo neabejotinai nutrauktas pažeidimas, kuriuo jas kaltino ši institucija, todėl taip pat buvo nutrauktas nagrinėjamas kartelis ir jo neigiami padariniai nagrinėjamai rinkai, o keturios iš penkių įmonių iš tiesų pripažino derinusios plieno abrazyvų kainas ir sutiko iš karto šį derinimą nutraukti.

64 Vis dėlto tuo pačiu sprendimu dėl susitarimo nebuvo užbaigti Komisijos veiksmai, susiję su pažeidimo procedūra, kurią ji 2013 m. sausio 16 d. pradėjo dėl *Pometon* (žr. šio sprendimo 7 punktą), nes ši įmonė atsisakė toliau tęsti susitarimo procedūrą, dėl kurios iš pradžių buvo išreiškusi tam tikrą suinteresuotumą, ir kad jos byla dėl to turėjo būti toliau tiriama pagal rungimosi principą, taikant pažeidimo procedūrą, kuri dėl to tapo mišri. Iš tiesų po to, kai *Pometon* pasitraukė iš susitarimo procedūros, kaip patikslinta sprendimo dėl susitarimo 4 išnašoje, „dėl [*Pometon*] [vis dar] vykdoma Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsniu grindžiama administracinė procedūra“.

65 Šiomis aplinkybėmis ieškovės siūlomas aiškinimas, kad sprendime dėl susitarimo esančios nuorodos į tam tikrą jos elgesį pažeidė jos teisę į nekaltumo prezumpciją, taip leidžiant suabejoti nešališkumu, kurį Komisija turėjo parodyti ieškovės atžvilgiu, objektyviai neatitinka to, kad Komisija, be kita ko, sprendimo dėl susitarimo 4 išnašoje tuo procedūros etapu aiškiai atmetė *Pometon* kaltę būtent todėl, kad jos byla turėjo būti toliau tiriama laikantis rungimosi principo, remiantis konkrečiu kaltinimo aktu, t. y. pranešimu apie kaltinimus, kurį Komisija faktiškai priėmė 2014 m. gruodžio 3 d.

66 Visų pirma nuoroda į *Pometon* elgesį sprendimo dėl susitarimo 38 konstatuojamojoje dalyje, kurioje Komisija tvirtina, kad jos turimi įrodymai „įrodo, kad *Winoa, Ervin* [kuri prašė atleisti nuo baudos arba ją sumažinti] ir *Pometon* palaikomi ryšiai nuo 2003 m. spalio mėn. virto veiksmis“ (žr. šio sprendimo 38 punktą), negali paneigti šios išvados.

- 67 Visų pirma šioje frazėje iš tiesų nepateikiama jokių faktinių aplinkybių, apie kurias kalbama, teisinio kvalifikavimo ir ji neleidžia daryti jokios objektyvios išvados, kad Komisija sprendimo dėl susitarimo etapu jau buvo nustatiusi *Pometon* kaltę, juo labiau kad šioje įvadinėje sprendimo dėl susitarimo dalyje ji nebuvo įrodžiusi kitų keturių kartelio dalyvių, vienintelių šio sprendimo adresačių, kaltės.
- 68 Be to, tai, kad kitame to paties sprendimo dėl susitarimo punkte, susijusiame su faktinių aplinkybių, kuriomis yra kaltinamos minėtos kitos keturios įmonės, teisiniu kvalifikavimu („Legal assessment“), paminėta, kad šios įmonės pripažino dalyvavusios darant pažeidimą ir taip pripažino savo kaltę, negali automatiškai, *de facto* ir *de jure*, paversti nuorodą į tam tikrą ieškovės elgesį apibūdinant įvykius tarsi „paslėptu“ Komisijos „verdiktu“, taip pat susijusiu su *Pometon* kalte.
- 69 Atsižvelgiant į tai, rengiant sprendimą dėl susitarimo, kuris, kaip šioje byloje, buvo priimtas per mišria tapusią procedūrą, riba tarp, pirma, faktinių aplinkybių, susijusių su visu karteliu, išdėstymo ir, antra, faktinių aplinkybių, kuriomis konkrečiai kaltinamos įmonės, pripažinusios savo kaltę, teisinio kvalifikavimo turi būti kuo aiškesnė ir grynesnė būtent todėl, kad toje pačioje administracinės bylos, kuri šiuo atveju buvo susijusi su karteliu dėl plieno abrazyvų (žr. šio sprendimo 3 punktą), medžiagoje galutinė susitarimą sudariusių įmonių teisinė padėtis nebūtų prilyginama teisinei padėčiai įmonės, kuri pasinaudojo teise pasitraukti iš susitarimo procedūros ir kurios atžvilgiu dar neužbaigta administracinė procedūra (žr. šio sprendimo 64 punktą).
- 70 Dėl šios priežasties Komisija, rengdama sprendimą dėl susitarimo konkrečiomis aplinkybėmis per mišria tapusią procedūrą dėl įmonės, pasitraukusios iš šios procedūros (žr. šio sprendimo 54 punktą), pirmiausia turi vadovautis pagrindine nešališkumo pareiga, kuri Chartijos 41 straipsnyje yra nustatyta kiekvienai Sąjungos institucijai, kaip Teisingumo Teismas priminė 2013 m. liepos 11 d. Sprendime *Ziegler / Komisija* (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 154 punktas).
- 71 Iš tiesų įmonė, kuri galiausiai nusprendžia atsisakyti susitarimo, vis tiek nepraranda teisės būti vertinama nešališkai ir teisės į nekaltumo prezumpciją, kiek tai susiję su nagrinėjamu pažeidimu, nors kaltinimo aktas dėl jos buvo formaliai priimtas tik priimant pranešimą apie kaltinimus, kuriuo pradeda rungimosi principu grindžiama procedūra, apie kurią šioje byloje ieškovei buvo pranešta 2014 m. gruodžio 3 d.
- 72 Taigi siekiant laikytis Chartijos 41 straipsnyje įtvirtintos nešališkumo pareigos reikalaujama, kad per mišria tapusią procedūrą Komisija parengtų ir motyvuotų sprendimą dėl susitarimo, naudodama visas būtinas redakcines atsargumo priemones, kad šis sprendimas, nors ir nėra skirtas įmonei, pasitraukusiai iš susitarimo procedūros, nepažeistų visų procedūrinių garantijų, kurios turi būti suteiktos šiai įmonei per paskesnę rungimosi principu grindžiamą procedūrą. Žinoma, taikydama šias redakcines atsargumo priemones Komisija turi stengtis kuo labiau vengti sprendime dėl susitarimo minėti susitarimo procedūroje nedalyvavusios įmonės pavadinimą. Vis dėlto jos negali virsti draudimu bet koku būdu (tiesiogiai ar netiesiogiai) minėti šią įmonę.
- 73 Iš tiesų EŽTT jurisprudencija byloje, kurioje priimtas 2014 m. vasario 27 d. Sprendimas *Karaman / Vokietija* (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310) (žr. šio sprendimo 53 punktą), negali pateisinti ieškovės teiginio, kad Komisija, laikydamosi nešališkumo pareigos ir nekaltumo prezumpcijos paisymo principo, kurie yra taikomi administracinei procedūrai, susijusiai su SESV 101 straipsnio pažeidimo konstatavimu, turėjo vengti minėti tam tikrą jos elgesį.
- 74 2014 m. vasario 27 d. Sprendime *Karaman / Vokietija* (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310) EŽTT pripažino, kad jeigu yra sudėtinė baudžiamoji byla, kurioje bendrai kaltinami keli kaltinamieji, atskirų, skirtingu metu organizuojamų procesų rengimas vis dėlto atitinka nekaltumo prezumpcijos paisymo principą baudžiamojoje teisėje, tačiau atitinkamas teismas turi imtis tam tikrų atsargumo priemonių, rengdamas pirmąjį iš dviejų nuosprendžių, kurie buvo būtini ir rengiami skirtingu metu būtent tam, kad dėl didelio bendrai kaltinamų asmenų skaičiaus procedūra būtų geriau vykdoma.

- 75 Šioje byloje Komisija *mutatis mutandis* taip ir elgėsi ieškovės atžvilgiu, kai rengė kitoms tame pačiame kartelyje dalyvavusioms įmonėms skirtą sprendimą dėl susitarimo, kaip matyti iš to, kas konstatuota šio sprendimo 63–68 punktuose.
- 76 Be to, skaitydami sprendimą dėl susitarimo, galimai suinteresuoti asmenys negali iš nuorodų į tam tikrą *Pometon* elgesį laikinajame sprendime dėl susitarimo (žr. šio sprendimo 45 punktą) objektyviai spręsti apie nepaneigiamą šios įmonės kaltę, nes minėtame sprendime labai aiškiai pažymima, kad jis yra skirtas tik kitoms keturioms įmonėms, sutikusioms sudaryti susitarimą dėl pažeidimo, ir kad bylos medžiaga, susijusi su *Pometon*, galiausiai bus nagrinėjama per atskirą, rungimosi principu grindžiamą procedūrą.
- 77 Remiantis pirma nurodytais motyvais, šio pagrindo analizės išsamumo sumetimais dar lieka patikrinti, ar nuorodos į ieškovės pavadinimą ir tam tikrą elgesį sprendimo dėl susitarimo „Įvykių apibūdinime“ faktiškai galėtų būti laikomos būtinomis, siekiant kuo išsamiau apibūdinti nagrinėjamo kartelio faktines aplinkybes.
- 78 Šiuo požiūriu pirmiausia reikia pažymėti, kad, kalbant apie to paties kartelio dalyvius, toks patikrinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant ne tik į faktines ir teises aplinkybes, susijusias su keturiomis įmonėmis, kurioms skirtas sprendimas dėl susitarimo, bet platesniame tyrimo procedūros kontekste, kuri tapo mišri ir dėl to neišvengiamai turi apimti ir ieškovės, kaip preziumuojamo pažeidimo, apie kurią kalbama tame sprendime ir dėl kurio Komisija 2013 m. sausio 16 d. priėmė sprendimą pradėti tyrimą dėl kartelio dėl plieno abrazyvų, dalyvės, situaciją (žr. šio sprendimo 7 punktą).
- 79 Iš tiesų, atsižvelgiant į Komisijos veiksmų tęstinumą nuo šioje byloje vykusios susitarimo procedūros kitų keturių įmonių atžvilgiu iki įprastos procedūros, per kurią buvo priimtas ginčijamas sprendimas ieškovės atžvilgiu (žr. šio sprendimo 64 punktą), ginčijamos nuorodos į tam tikrą jos elgesį sprendime dėl susitarimo gali pasirodyti objektyviai naudingos viso kartelio kilmei apibūdinti.
- 80 Atsižvelgiant į tai, siekiant įvertinti, ar Komisija laikėsi jai tenkančios nešališkumo pareigos per visą nagrinėjamą mišrią procedūrą, reikia, kaip, be to, tai daro šalys, remtis aiškinimo kriterijais, kuriuos EŽTT nustatė 2014 m. vasario 27 d. Sprendime *Karaman / Vokietija* (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310). Žinoma, šioje byloje į šiuos kriterijus galima atsižvelgti tik *mutatis mutandis*, nes byloje *Karaman* šie parametrai susiję su skirtingu metu vykusia išimtinai baudžiamojo pobūdžio procedūra (žr. šio sprendimo 74 punktą), o taip nėra kalbant apie šioje byloje vykusią mišrią administracinę procedūrą.
- 81 Vis dėlto, pirma, kalbant apie atsargumo priemones, kurių Komisija ėmėsi sprendime dėl susitarimo, reikia dar kartą pažymėti, kad ieškovės ginčijamose nuorodose, pateiktose tik sprendimo dėl susitarimo 4 punkte „Įvykių apibūdinimas“, nepateikiama jokie šios įmonės elgesio teisinio kvalifikavimo.
- 82 Be to, sprendimo dėl susitarimo 2 punkte iš karto po to, kai 1 punkte buvo išvardytos keturios įmonės, sprendimo dėl susitarimo adresatės, Komisija 2.25 punkte aiškiai įvardijo ieškovę kaip įmonę, dėl kurios pradėta tyrimo procedūra, numatyta nagrinėjamo kartelio dalyvių atžvilgiu, o ne kaip susitarimo procedūros šalį. Be to, šiuo klausimu siekdama atmesti bet kokią dviprasmybių riziką Komisija dar kartą pažymi, kad ieškovė nėra minėto sprendimo adresatė.
- 83 Be to, kaip jau buvo pažymėta šio sprendimo 64 ir 65 punktuose, sprendimo dėl susitarimo 4 išnašoje Komisija patikslina, kad remiasi faktinėmis aplinkybėmis, kurias pripažino keturios sudaryti susitarimą sutikusios įmonės, ir kad nuorodos į *Pometon* elgesį yra skirtos tik šių keturių įmonių atsakomybei už pažeidimą nustatyti, nes procedūra dėl *Pometon* dar bus vykdoma.



- 84 Vadinasi, šios su *Pometon* susijusios nuorodos objektyviai neleidžia įtarti Komisijos tyčia iš anksto nusprendus dėl šios įmonės kaltės ir atsakomybės už šį kartelį nuo to etapo, kai buvo priimtas sprendimas dėl susitarimo, skirtas kitoms keturioms įmonėms, dalyvavusioms nagrinėjamame kartelyje.
- 85 Antra, kalbant apie tai, ar sprendime dėl susitarimo esančios nuorodos į ieškovės elgesį buvo būtinos šio sprendimo adrešačių atsakomybei nustatyti, pirmiausia reikia atmesti ieškovės pateiktą palyginimą su Komisijos sprendimu dėl susitarimo, priimtu byloje, kurioje Komisija priėmė Sprendimą C(2014) 4227 *final*, kai viena iš kartelyje dalyvavusių įmonių taip pat nesudarė susitarimo (žr. šio sprendimo 40 punktą).
- 86 Iš tiesų skiriasi šių dviejų bylų faktinės aplinkybės. Bet kuriuo atveju ieškovė nenustato minėtoje byloje nagrinėto ir šioje byloje nagrinėjamo kartelio įtikinamo panašumo.
- 87 Atsižvelgiant į tai, dar reikia priminti, kad sprendimo dėl susitarimo 38 konstatuojamosios dalies formuluotė, pagal kurią nuorodos į ieškovės situaciją pirmesnėse konstatuojamosiose dalyse „įrodo, kad *Winoa*, *Ervin* ir *Pometon* palaikomi ryšiai nuo 2003 m. spalio mėn. virto veiksmais“, taip pažymint pažeidimo pradžią, nereiškia, kad šiuo sprendimo dėl susitarimo motyvavimo etapu Komisija jau buvo nustačiusi visas faktines ir teises sąlygas, įrodančias, kad *Pometon*, kaip ir kitos keturios įmonės, pripažinusios savo kaltę, yra kalta dėl dalyvavimo darant nagrinėjamą pažeidimą (žr. šio sprendimo 66 ir 67 punktus).
- 88 Be to, kalbant apie sprendimo dėl susitarimo 37 konstatuojamąją dalį, susijusią su kartelio, kuris penkių nagrinėjamų įmonių atveju apėmė visą EEE, geografinę aprėptimi, reikia pažymėti, kad tiek, kiek Komisija nusprendė, jog buvo padarytas vienas ir tęstinis pažeidimas, buvo būtina patikslinti teritorinę viso kartelio aprėptį (žr. šio sprendimo 259 punktą).
- 89 Galiausiai reikia pažymėti, kad sprendimo dėl susitarimo 31 konstatuojamojoje dalyje, kurioje nurodyta, kad „ryšiai su *Pometon* buvo palaikomi iki 2007 m. gegužės 16 d., kai *Pometon* pardavė savo plieno abrazyvų veiklą *Winoa* ir paliko rinką“, buvo siekiama ne konstatuoti ieškovės atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą, bet patikslinti kartelio, kuriame prisipažino dalyvavusios kitos keturios įmonės, sprendimo dėl susitarimo adresatės, raidą laiko atžvilgiu, konkrečiai atsižvelgiant į tai, kad tą dieną *Pometon* veiklą įsigijo *Winoa* (sprendimo dėl susitarimo 32–35 konstatuojamosios dalys).
- 90 Šiomis aplinkybėmis ir laikantis šioje byloje taikytinų nuostatų, kurios buvo primintos šio sprendimo 57–60 punktuose ir kurių teisėtumo ieškovė neginčijo, ji negali pagrįstai kaltinti Komisijos, kad ši, sprendime dėl susitarimo nurodydama tam tikrą ieškovės elgesį, siejamą su kitų keturių suinteresuotųjų įmonių elgesiu, pažeidė jai tenkančią pagrindinę nešališkumo pareigą, vėliau nagrinėdama jos dar nebaigtos bylos dėl plieno abrazyvų medžiagą, ar kad pažeidė ieškovės, kaip įmonės, nusprendusios toliau nedalyvauti susitarimo procedūroje, nors kitos keturios įmonės vis dėlto sutiko joje dalyvauti, nekaltumo prezumpciją.
- 91 Vis dėlto ieškovė tvirtina, kad nekaltumo prezumpcijos pažeidimą šioje byloje lėmė tai, kad abi procedūros, susijusios su karteliu dėl plieno abrazyvų, kuriose dalyvavo ieškovė, iš pradžių – susitarimo procedūra, o vėliau – rungimosi principu grindžiama procedūra, vyko skirtingu metu, todėl Komisija privalėjo sprendime dėl susitarimo nepateikti jokios nuorodos į konkrečią ieškovės situaciją (žr. šio sprendimo 7, 10 ir 11 punktus).
- 92 Žinoma, akivaizdu, kad šioje byloje tai, kad keturios iš penkių nagrinėjamame kartelyje dalyvavusių įmonių pripažino savo kaltę, yra aplinkybė, galinti stipriai ir neišvengiamai paveikti faktines aplinkybes, susijusias su penktosios įmonės, įtariamąs dalyvavimu tame pačiame kartelyje, t. y. *Pometon*, dalyvavimu.



- 93 Vis dėlto, jeigu įmonė laisvai nusprendžia pasirinkti mišrią procedūrą, užuot pateikusi Komisijai pasiūlymą dėl susitarimo, ji negali, remdamasi nekaltumo prezumpcijos principo paisymu, teigti, kad Komisija, kaip institucija, atsakinga už konkurencijos srityje taikomų taisyklių laikymąsi, sprendime dėl susitarimo privalo visiškai neatsižvelgti į kai kurias faktines aplinkybes, kurias pripažino susitarimą sudariusios įmonės ir kurios, nors nurodo ieškovės, kuri nebetęsė savo dalyvavimo susitarimo procedūroje, elgesį, yra reikšmingos viso šio kartelio buvimo vertinimui.
- 94 Be to, taip pat negalima pritarti Komisijos argumentams šiuo klausimu, kad ieškovės teiginys praktiškai prilygsta „atleidimo nuo baudos“ pritaikymui įmonėms, kurios nusprendžia pasitraukti iš susitarimo procedūros.
- 95 Iš tiesų teisiniu aspektu, kurį šiuo klausimu iškėlė ieškovė, siekiama ginčyti ne Komisijos įgaliojimus skirti jai baudą, o nešališkumo pareigą, kurios ši institucija privalo laikytis, nagrinėdama ieškovės bylos medžiagą dėl plieno abrazyvų, taigi ir nekaltumo prezumpcijos principo paisymą per mišrią procedūrą, kuri buvo vykdoma skirtingu metu.
- 96 Vis dėlto kiekvienos įmonės teisė pasitraukti iš susitarimo procedūros negali jai kartu suteikti teisės į nenuginčijamą nekaltumo prezumpciją, t. y. prezumpciją, kurios negalima nuginčyti pateikus priešingus įrodymus, kuriuos šioje byloje Komisija turi pateikti būtent per rungimosi principu grindžiamą procedūrą su atitinkama įmone.
- 97 Taigi, neatsižvelgiant į tokios procedūros mišrų pobūdį ir vykdymą skirtingu metu, ji vis dėlto leidžia, pirma, Komisijai teisingai atlikti savo užduotį kontroliuoti ir bausti už bet kokį elgesį, kuris gali trukdyti, riboti arba iškraipyti konkurenciją bendrojoje rinkoje (SESV 101 straipsnio 1 dalis), ir, antra, nagrinėjamosioms įmonėms visapusiai remtis teise į gynybą būtent tada, kai yra tiesiogiai susiduriama su Komisija per rungimosi principu grindžiamą procedūrą.
- 98 Be to, ieškovė neteigia, kad toks šių dviejų procedūrų vykdymas skirtingu metu savaime prieštarauja atitinkamoms šioje srityje taikytinų reglamentų nuostatoms ar juo labiau Chartijos 41 straipsnio nuostatoms, susijusioms su Sąjungos institucijų nešališkumo pareiga. Vis dėlto, jos nuomone, šioje byloje sprendimo dėl susitarimo ir ginčijamo sprendimo priėmimas skirtingu metu pažeidžia nekaltumo prezumpciją, kuri turi būti taikoma ieškovei, kol jos kaltė nėra teisiškai įrodyta.
- 99 Vis dėlto šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad sprendimas pradėti rungimosi principu grindžiamą procedūrą įmonei, kuri pasitraukė iš susitarimo procedūros, neįpareigoja Komisijos nustatyti vėliau ar sustabdyti priemones, tinkamas nagrinėjamam karteliui „pašalinti“ (SESV 105 straipsnis), be kita ko, priemones, susijusias su kitomis įmonėmis, kurios pripažino savo atsakomybę ir šiuo tikslu pateikė galutinį susitarimo pareiškimą. Iš tikrųjų sprendimo dėl susitarimo priėmimas, jeigu tai leidžiama pagal visus teisinius reikalavimus, atitinka bendrą ir aukštesnę interesą apsaugoti konkurenciją vartotojų naudai. Iš tiesų, kaip nurodyta 2015 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos reglamento (EB) 2015/1348, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 773/2004 (OL L 208, 2015, p. 3), 3 konstatuojamojoje dalyje, „užtikrinant, kad slapti karteliai būtų nustatyti ir už tokius veiksmus būtų nubausta, vartotojų interesai yra svarbesni nei siekis toms įmonėms, kurios padeda Komisijai nustatyti tokius veiksmus ir juos uždrausti, skirti baudas“.

100 Taigi, pirma, nė viena šioje byloje taikytina Sąjungos teisės nuostata neįpareigoja Komisijos priimti sprendimo dėl susitarimo tuo pat metu kaip ir sprendimo dėl pažeidimo ir sankcijos įmonės, kuri vis dėlto pasitraukė iš susitarimo procedūros arba kuri pati nuo pat pradžių nesutiko joje dalyvauti, atžvilgiu. Šiomis aplinkybėmis galimybę priimti šiuos sprendimus skirtingu metu aiškiai rodo Pranešimo dėl susitarimo procedūros 19 punktas, kuriame patikslinta:

„Jeigu susijusios šalys nepateikia susitarimo pareiškimo, galutinio sprendimo priėmimo procedūra jų atžvilgiu vyks pagal bendrąsias nuostatas, visų pirma nustatytas Reglamento (EB) Nr. 773/2004 10 straipsnio 2 dalyje, 12 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 1 dalyje, o ne pagal susitarimo procedūrą reglamentuojančias nuostatas.“

101 Antra, net jei tai yra mišri, skirtingu metu vykdoma procedūra, šioje srityje taikytinos Sąjungos teisės aktų nuostatos leidžia Komisijai veiksmingai atlikti jai pavestą kartelių kontrolės ir baudimo už juos užduotį, vis dėlto su sąlyga, kad ji visapusiai laikysis nešališkumo pareigos ir paisys šalies, atsakiusios susitarimo ir nusprendusios pasirinkti, kad ši institucija nagrinėtų jos bylą per konkrečią rungimosi principu grindžiamą procedūrą, nekaltumo prezumpcijos.

102 Iš tiesų per tokią rungimosi principu grindžiamą procedūrą atitinkama įmonė, remdamasi, be kita ko, visomis jai pagal Sąjungos teisę pripažįstamomis prerogatyvomis, susijusiomis su teise į gynybą, gali ginčyti, pirma, visus Komisijos pateiktus šią įmonę apkaltinančius įrodymus ir, antra, tuo pat metu pateikti visus naudingus ją išteisinančius argumentus.

103 Dėl visų šių priežasčių reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant tiek į redakcines atsargumo priemones, kurių Komisija ėmėsi rengdama sprendimą dėl susitarimo, tiek į jų esminį turinį, minėtame sprendime paminėta ginčijama informacija, susijusi su ieškove, negali būti laikoma įrodančia šios institucijos nešališkumo stoką ieškovės atžvilgiu, taigi ir jos nekaltumo prezumpcijos nepaisymą ginčijamame sprendime.

104 Remiantis visais šiais motyvais, pirmasis pagrindas turi būti atmestas.

### **B. Dėl antrojo pagrindo, susijusio su SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimu, motyvų nepakankamumu ir prieštaravimu ir teisės į gynybą bei taisyklių, susijusių su įrodinėjimo pareiga, pažeidimu, nes Komisija apkaltino ieškovę dalyvavus kartelyje**

105 Šį pagrindą sudaro trys dalys. Pirmose dviejose ieškovė neigia dalyvavimą kiekviename iš dviejų įtariamo kartelio etapų, iš kurių pirmasis susijęs su metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo būdu, o antrasis – su derinimu dėl individualių klientų. Trečioje pagrindo dalyje ji teigia, kad nedalyvavo darant vieną ir tęstinį pažeidimą, kuriuo yra kaltinama. Siekdama pagrįsti šias tris pagrindo dalis ieškovė iš esmės remiasi įrodymų, kuriais ginčijamame sprendime remiasi Komisija, nepakankamumu, nes, ieškovės teigimu, šie įrodymai yra netikslūs, nenuoseklūs ir prieštaringi.

106 Prieš nagrinėjant kiekvieną iš trijų šio pagrindo dalių, pirmiausia reikia priminti taisykles, susijusias su įrodinėjimo pareiga ir įrodymų pateikimu.

#### ***1. Pirminės pastabos dėl įrodinėjimo pareigos ir įrodymų pateikimo***

107 Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnyje aiškiai numatyta, kad „pareiga įrodyti [SESV 101 straipsnio 1 dalies arba 102 straipsnio] pažeidimą tenka šaliai ar institucijai, pareiškusiai, kad būta tokio pažeidimo“. Taigi Komisija turi įrodyti savo konstatuotus pažeidimus ir pateikti įrodymų, kurie teisiškai patvirtintų pažeidimą sudarančių aplinkybių buvimą (šiuo klausimu žr. 2013 m. balandžio 12 d. Sprendimo *CISAC / Komisija*, T-442/08, EU:T:2013:188, 91 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 108 Taigi pagal nekaltumo prezumpcijos principą kilus abejonių, teismas, kuris turi įvertinti, ar Komisija pakankamai teisiškai įrodė įmonės kaltę dėl SESV 101 straipsnio pažeidimo, jas turėtų vertinti įmonės, kuriai skirtas tokį pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai (šiuo klausimu žr. 2013 m. balandžio 12 d. Sprendimo *CISAC / Komisija*, T-442/08, EU:T:2013:188, 92 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 109 Taigi šiomis aplinkybėmis reikia, kad Komisija pateiktų visumą tikslių ir nuoseklių įrodymų, leidžiančių teigti, kad pažeidimas ir sankcija, apie kurią kalbama, buvo nustatyti teisėtai, t. y. laikantis taikytinų teisės normų ir, be kita ko, teisės į gynybą, kuri užtikrinama kiekvienam kaltinamajam. Vis dėlto ne kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas būtinai turi atitikti šiuos kriterijus kiekvieno pažeidimo epizodo atveju. Pakanka, kad šį reikalavimą atitiktų visi bendrai vertinami požymiai, kuriais remiasi ši institucija (šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Komisija / Keramag Keramische Werke ir kt.*, C-613/13 P, EU:C:2017:49, 52 punktą ir 2013 m. balandžio 12 d. Sprendimo *CISAC / Komisija*, T-442/08, EU:T:2013:188, 96 ir 97 punktus).
- 110 Iš tiesų, kadangi draudimas dalyvauti susitarimuose ir atliekant antikonkurencinius veiksmus ir sankcijos, kurios gali būti paskirtos pažeidėjams, yra griežtos, paprastai antikonkurencinė veikla vis dažniau vykdoma paslaptai, įmonių atstovų susitikimai vyksta slaptai (dažniausiai trečiojoje valstybėje) ir parengiama kuo mažiau su tuo susijusių dokumentų, būtent siekiant išvengti kartelio išaiškinimo ir pagrįstai griežtų sankcijų.
- 111 Taigi, net jei Komisija randa dokumentų, aiškiai rodančių neteisėtą ūkio subjektų ryšį, pavyzdžiui, susitikimų protokolų, jie paprastai yra tik fragmentiški ir pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai reikia nustatyti naudojant dedukcijos metodą (2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, EU:C:2004:6, 55 ir 56 punktai ir 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Komisija / Keramag Keramische Werke ir kt.*, C-613/13 P, EU:C:2017:49, 50 punktą).
- 112 Taigi daugeliu atvejų tai, ar egzistuoja antikonkurencinių veiksmų arba susitarimų, turi būti nustatoma remiantis tam tikrais sutapimais ir nuorodomis, kurie, nagrinėjami kartu ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas (2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Total Marketing Services / Komisija*, C-634/13 P, EU:C:2015:614, 26 punktą ir 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Komisija / Keramag Keramische Werke ir kt.*, C-613/13 P, EU:C:2017:49, 51 punktą).
- 113 Nagrinėdama tokią antikonkurencinę veiklą, kurią vis sunkiau išaiškinti, Komisija gali, be kita ko, atsižvelgti į aplinkybes, kurios nepatenka į pažeidimo laikotarpį, jei šios aplinkybės yra įkalčių, kuriais minėtam pažeidimui įrodyti remiasi Komisija, visumos dalis. Taigi ji gali remtis ankstesnėmis už antikonkurencinį elgesį faktinėmis aplinkybėmis, kad patvirtintų objektyvaus įrodymo turinį (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 2 d. Sprendimo *Denki Kagaku Kogyo ir Denka Chemicals / Komisija*, T-83/08, nepaskelbtas Rink., EU:T:2012:48, 188 punktą), arba vėlesnėmis už šį elgesį aplinkybėmis (2015 m. birželio 16 d. Sprendimo *FSL ir kt. / Komisija*, T-655/11, EU:T:2015:383, 178 punktą).
- 114 Be to, kai Komisija, konstatuodama konkurencijos teisės pažeidimą, pasiremia dokumentiniais įrodymais, atitinkamos įmonės turi ne paprasčiausiai nurodyti galimą Komisijos teiginio alternatyvą, bet įrodyti, kad ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų nepakanka pažeidimui konstatuoti (žr. 2015 m. birželio 16 d. Sprendimo *FSL ir kt. / Komisija*, T-655/11, EU:T:2015:383, 181 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 115 Kalbant apie įrodinėjimo priemones, kuriomis gali būti remiamasi konstatuojant SESV 101 straipsnio pažeidimą, pažymėtina, kad pagal Sąjungos teisėje galiojančią laisvo įrodymų vertinimo principą, pirma, jeigu įrodymas yra gautas teisėtai, jo priimtinumas negali būti ginčijamas Bendrajame Teisme ir, antra, vienintelis reikšmingas kriterijus vertinant teisėtai pateiktų įrodymų įrodomąją galią yra jų patikimumas (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 128 punktą).

- 116 Remiantis bendrosiomis įrodinėjimo taisyklėmis dokumento patikimumas, taigi ir jo įrodomoji galia, priklauso nuo kilmės, parengimo aplinkybių, adresato ir turinio pagrįstumo ir patikimumo.
- 117 Taigi didelę reikšmę reikia suteikti dokumentams, kurių parengimas buvo glaudžiai susijęs su faktinėmis aplinkybėmis, arba tam, kad jį parengė tiesioginis šių aplinkybių liudytojas. Tai visų pirma pasakytina apie dokumentus, tiesiogiai susijusius su susitikimais, per kuriuos buvo nagrinėjamas kartelio planavimas ir įgyvendinimas ir kurie buvo akivaizdžiai parengti, visiškai negalvojant, kad jie gali patekti į trečiųjų nesusijusių asmenų rankas (šiuo klausimu žr. 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Shell Petroleum ir kt. / Komisija*, T-343/06, EU:T:2012:478, 207 punktą ir 2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, T-762/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:738, 109 punktą).
- 118 Šiuo požiūriu kitų kaltinamų įmonių pareiškimai gali turėti didelę reikšmę konstatuojant kartelio buvimą. Visų pirma pareiškimai, padaryti prašyme Komisijai atleisti nuo baudos arba ją sumažinti (žr. Reglamento Nr. 2015/1348 3 konstatuojamąją dalį, cituotą šio sprendimo 99 punkte), turi didelę įrodomąją galią (šiuo klausimu žr. 2004 m. liepos 8 d. Sprendimo *JFE Engineering ir kt. / Komisija*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, EU:T:2004:221, 205, 211 ir 212 punktus ir 2015 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Timab Industries ir CFPR / Komisija*, T-456/10, EU:T:2015:296, 115 punktą). Iš tiesų bet koks prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti pateikusių asmenų mėginimas suklaidinti Komisiją gali priversti suabejoti šio asmens bendradarbiavimo nuoširdumu ir išsamumu, taigi jis gali prarasti šią galimybę bendradarbiauti (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 138 punktą).
- 119 Be to, kaltinamos įmonės pareiškimas dėl jos dalyvavimo kartelyje, kurio tikrumas ginčijamas daugelio kitų kaltinamų įmonių, negali būti laikomas pakankamu tų kitų įmonių padaryto pažeidimo įrodymu, jeigu nėra pagrįstas kitais įrodymais; žinoma, reikalaujamas patvirtinimo kitais įrodymais lygis gali būti žemesnis, atsižvelgiant į atitinkamų pareiškimų patikimumą (taip pat žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 135 punktą ir 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Komisija / Keramag Keramische Werke ir kt.*, C-613/13 P, EU:C:2017:49, 28 punktą).
- 120 Galiausiai siekiant atsižvelgti į pažeidimo, kuriuo kaltina Komisija, įrodymus, kiekvienas šios institucijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi būti tikslus ir savaime savarankiškai įrodyti pažeidimą, – pakanka, kad kaltinimų visuma ir Komisijos pateikti įkalčiai bei įrodymai, vertinami bendrai, atitiktų pagrindinius reikalavimus, susijusius su kaltės įrodymais, kad vėliau sprendimą dėl pažeidimo galimai tikrinsiantis Sąjungos teismas galėtų konstatuoti, kad ši kaltė buvo įrodyta teisėtai (žr. šio sprendimo 109 punktą).

## **2. Dėl antrojo pagrindo pirmos dalies, susijusios su tariamu ieškovės nedalyvavimu pirmajame kartelio etape, susijusiame su „metalo laužo kainų padidinimo“ apskaičiavimo būdu**

### **a) Šalių argumentai**

- 121 Ieškovė teigia, kad Komisijos išvada, jog ieškovė dalyvavo kartelyje dėl metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo būdo, yra netiksli ir nepagrįsta jokiais įrodymais. Ieškovė tvirtina, kad metalo laužo kainų padidinimas negalėjo būti taikomas automatiškai, jam reikėjo, pirma, kad įmonės reguliariai keitusi informacija ir, antra, rengti įvairius susitikimus ir palaikyti įvairius ryšius, kurie būtų sudarę pačią kartelio esmę.
- 122 Šiuo klausimu, pirma, ieškovė nurodo, jog nepakako, kad kiekvienas gamintojas žinotų metalo laužo kainų indeksus, t. y. CAEF 225 Italijos atveju ir kitoms EEE šalims taikomą *Eurofer* indeksą, o vėliau savarankiškai apskaičiuotų metalo laužo kainų padidinimą, taikydamas iš anksto sutartą formulę. Atvirkščiai, iš Komisijos išvadų ginčijamame sprendime (40, 121, 124 ir 125 konstatuojamosios dalys) matyti, kad gamintojai, siekdami nustatyti metalo laužo kainų padidinimą, turėjo gauti pranešimą, kurį



*Winoa* turėjo e. paštu kas mėnesį siųsti kiekvienam kartelio dalyviui (toliau – apskaičiavimo lapas), o jo nesant, remtis *Winoa* interneto svetainėje esančia informacija, susijusia su metalo laužo kainų padidiniu, iš tiesų skelbiama nuo 2004 m. gegužės mėn., informuojant apie šį paskelbimą ir kitas šalis.

- 123 Šiuo klausimu ieškovė bet kuriuo atveju teigia niekada negavusi apskaičiavimo lapų iš *Winoa* ar pranešimo, susijusio su metalo laužo kainų padidinimo paskelbimu jos interneto svetainėje. Ji taip pat nesutinka su tuo, kad toks paskelbimas galėjo pakeisti apskaičiavimo lapų išsiuntimą (ginčijamo sprendimo 127 konstatuojamoji dalis).
- 124 Antra, dėl dalyvavimo kai kuriuose susitikimuose ieškovė teigia, kad iš 27 susitikimų, vykusių iki 2007 m. gegužės 16 d., dalyvavo tik dviejuose susitikimuose su kitomis susijusiomis įmonėmis – viename 2004 m. rugsėjo 28 d. ir kitame 2005 m. birželio 9 d. (ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamoji dalis).
- 125 Visų pirma 2007 m. gegužės 16 d. nebuvo jokio susitikimo. Ginčijamo sprendimo 52–56 punktuose nurodytas susitikimas Milane (Italija) iš tikrųjų buvo surengtas 2017 m. gegužės 17 d., t. y. praėjus dienai po to, kai ieškovė pardavė savo veiklą plieno abrazyvų sektoriuje *Winoa*, taigi galutinai pasitraukė iš šios rinkos (ginčijamo sprendimo 11, 129 ir 166 konstatuojamosios dalys).
- 126 Trečia, dėl kitų ryšių ieškovė teigia, kad dokumentai, kuriais remiamasi ginčijamame sprendime (48–55 konstatuojamosios dalys), nerodo, kad jos ryšiai su kitais kartelio dalyviais galėjo įrodyti, kad ji nuo 2004 m. toliau taikė metalo laužo kainų padidinimą, dėl kurio buvo susitarta 2003 m. spalio mėn.
- 127 Galiausiai Komisija iškraipė faktines aplinkybes ir neįrodė, kad ieškovė dalyvavo palaikant slaptus ryšius.
- 128 Komisija ginčija šiuos argumentus.

## **b) Bendrojo Teismo vertinimas**

### *1) Dėl pirminio ieškovės vaidmens nustatant metalo laužo kainų padidinimą 2003 m.*

- 129 Ieškovė neginčija savo pirminės atsakomybės pirmuoju kartelio etapu, t. y. nuo 2003 m. spalio 3 d. Ji taip pat neginčija šios atsakomybės 2004 m. gruodžio 3 d. atsakyme į pranešimą apie kaltinimus (ginčijamo sprendimo 114 ir 160 konstatuojamosios dalys). Taigi neginčijama, kad ieškovė ne tik sudarė susitarimą dėl metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo būdo su *Winoa* ir *Ervin* per šių trijų įmonių atstovų susitikimą 2003 m. spalio 3 d. restorane Gardos ežero (Italija) pakrantėje, bet ir tai, kad ji 2003 m. atliko svarbų vaidmenį ruošiantis šiam susitikimui ir pasirenkant naują vienodo apskaičiavimo sistemą.
- 130 Be to, iš bylos medžiagos matyti, kad ieškovė po 2003 m. spalio 3 d. susitarimo sudarymo dalyvavo derinant ir faktiškai įgyvendinant naują metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo sistemą. Iš tiesų ši jos dalyvavimą pirmiausia patvirtina serija e. laiškų, kuriais ji 2003 m. spalio mėn. pasikeitė su *Winoa* (ginčijamo sprendimo 42–45 konstatuojamosios dalys) ir kurių ieškovė neginčija, taip pat *Pometon Deutschland* „general manager“ 2003 m. gruodžio 1 d. e. laiškas ieškovės generaliniam direktoriui (46 konstatuojamoji dalis). Šis dokumentas aiškiai rodo, kad ieškovė prašė savo patronuojamosios bendrovės Vokietijoje taikyti metalo laužo kainų padidinimą, ir šis nurodymas iš tiesų visiškai atitinka nagrinėjamo kartelio strategiją. Galiausiai iš 2003 m. gruodžio 9 d. *Winoa* vidaus e. laiško matyti, jog dėl to, kad ši padidinimą taikytų *Winoa* ir ieškovės patronuojamosios bendrovės Ispanijoje, šios įmonės taip pat derino tarpusavio strategiją (ginčijamo sprendimo 47 konstatuojamoji dalis).
- 131 Šios faktinės aplinkybės taip pat nėra ginčijamos.



2) *Dėl metalo laužo kainų padidinimo automatiško taikymo po 2004 m. vasario 1 d.*

- 132 Metalo laužo kainų padidinimo vienodo apskaičiavimo formulė, dėl kurios buvo susitarta per 2003 m. spalio 3 d. susitikimą ir kurią, kaip teigia Komisija, nuo 2004 m. vasario mėn. taikė visi kartelio dalyviai, apibūdinta ginčijamo sprendimo 37 konstatuojamojoje dalyje.
- 133 Ši formulė buvo grindžiama, pirma, taikant ją visai EEE, išskyrus Italijos rinką, metalo laužo kainos *Eurofer* indeksu. Šis indeksas iki 2016 m. kovo 2 d. kiekvieną mėnesį buvo skelbiamas *Eurofer* (Europos geležies ir plieno asociacija) interneto svetainėje. Jis buvo apskaičiuojamas remiantis vidutine kaina eurais už toną, remiantis pasiūlos ir paklausos kainomis, kurias taikė pagrindiniai ūkio subjektai Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Jungtinėje Karalystėje (ginčijamo sprendimo 7 konstatuojamoji dalis).
- 134 Kita vertus, kalbant apie Italiją, kur metalo laužo kainos buvo gerokai didesnės nei daugelyje kitų Europos šalių, ši formulė buvo grindžiama indeksu CAEF 225, t. y. nacionaliniu indeksu, kurį buvo nustatę Milano prekybos rūmai ir kuris buvo skelbiamas *Assofermet* (Italijos asociacija, vienijanti plieno gaminių sektoriuje veikiančias įmones) interneto svetainėje.
- 135 Skirtingai nuo *Eurofer* indekso, CAEF 225 indeksas nėra tik viena mėnesinė vertė, t. y. vienintelis rodiklis; tai yra minimalios ir maksimalios kainos intervalas, kurį kas dvi savaites skelbė *Assofermet* (ginčijamo sprendimo 37 ir 126 konstatuojamosios dalys).
- 136 Vis dėlto, remiantis šiais duomenimis, metalo laužo kainos padidinimas pagal susitarimo sąlygas buvo apskaičiuojamas, kaip „kompensaciją“ iš *Eurofer* indekso atimant 68, o iš CAEF 225 indekso – 62. Siekiant nustatyti klientams taikytiną bazinę plieno abrazyvų kainą, šitai gauta suma būdavo sudedama su kitomis išlaidomis, be kita ko, su faktine metalo laužo pirkimo kaina.
- 137 Savo procesiniuose dokumentuose neginčydama šio apskaičiavimo būdo ieškovė vis dėlto teigia, kad atitinkami gamintojai negalėjo metalo laužo kainų padidinimo taikyti automatiškai, remdamiesi vien šiais dviem indeksais.
- 138 Ieškovės teigimu, norint taikyti šį padidinimą, iš tiesų reikėjo, kad kiekvienas gamintojas kas mėnesį gautų apskaičiavimo lapą, t. y. mėnesinį e. laišką, susijusį su metalo laužo kainų padidiniu, kurį *Winoa* buvo įsipareigojusi siųsti kartelio dalyviams iki 2007 m. vidurio, arba nuo 2004 m. gegužės mėn. stebėti *Winoa* interneto svetainėje skelbiamą informaciją apie metalo laužo kainų padidinimą.
- 139 Atsakydama į Bendrojo Teismo klausimą ieškovė per teismo posėdį teigė, kad ypač Italijoje metalo laužo kainų padidinimą buvo labai sunku taikyti nesant galimybės remtis apskaičiavimo lapuose esančiais duomenimis, nes CAEF 225 indeksą sudarė kas 15 dienų skelbiamas kainos intervalas, o tai konkrečiai reikė keturis rodiklius per mėnesį (žr. šio sprendimo 135 punktą). Per posėdį ieškovė šiuo klausimu taip pat patikslino, kad *Winoa* apskaičiavimo lapuose šiuos keturis rodiklius pavertė viena suma, be to, juose buvo nurodyta ne tik ši viena suma, bet ir reali metalo laužo kainų padidinimo suma.
- 140 Taigi, kaip teigia ieškovė, Komisijos kaltinimai, susiję su jos dalyvavimu šiame pirmajame kartelio etape, yra klaidingi ir nepagrįsti jokiais pakankamais įrodymais, nes ji niekada negavo mėnesinių apskaičiavimo lapų, kurie, ieškovės teigimu, buvo būtini pirmajam kartelio etapui įgyvendinti, ar *Winoa* e. laiško, kuriuo kiti kartelio dalyviai būtų informuoti apie tai, kad nuo 2004 m. gegužės mėn. informacija apie metalo laužo kainų padidinimą bus skelbiama jos interneto svetainėje, pateikiant nuorodą į šią svetainę (žr. šio sprendimo 122 punktą).

- 141 Vis dėlto šie ieškovės argumentai, iš esmės grindžiami tuo, kad susitarimą dėl metalo laužo kainų padidinimo buvo netikslinga ar net neįmanoma taikyti automatiškai, ypač Italijoje, negali būti pripažinti pagrįstais.
- 142 Pirmiausia, kalbant apie susitarimo dėl metalo laužo kainų padidinimo taikymą Italijoje, reikia pažymėti, jog dėl to, kad ieškovė neginčija savo dalyvavimo rengiant ir iš pradžių įgyvendinant šį susitarimą, neįtikėtina, kad faktiškai įgyvendinant šį antikonkurencinį veiksmų planą *Pometon*, kuri iš esmės buvo viena iš kartelio kūrėjų, galėjo pagrįstai atsisakyti taikyti šį kainų padidinimą, nesusilaukdama kitų kartelio dalyvių reakcijos, motyvuodama vien tuo, kad neturėjo pakankamai informacijos iš *Winoa*. Iš tiesų šį kainų padidinimą sumanė *Pometon* ir susitarė dėl jo su kitomis keturiomis nagrinėjamomis įmonėmis, būtent tam, kad kiekvienas kartelio dalyvis jį įgyvendintų savarankiškai ir automatiškai, taip pat Italijos rinkoje, kuri pirmiausia buvo *Pometon* rinka.
- 143 Šiuo klausimu iš Komisijos pateiktų rašytinių įrodymų, kaip antai 2003 m. rugsėjo 5 d. ieškovės generalinio direktoriaus e. laiško *Winoa*, aiškiai matyti, kad metalo laužo kainų padidinimo sistemą iš tikrųjų buvo numatyta taikyti automatiškai ir kad indeksai, kuriais turėjo būti grindžiama ši sistema, buvo pasirinkti būtent dėl šios priežasties. Tai patvirtina, kad mėnesinės informacijos siuntimas kartelio dalyviams nebuvo neišvengiamai būtinas tam, kad būtų taikomas metalo laužo kainų padidinimas.
- 144 Be to, kalbant apie metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimą Italijoje, ieškovės argumentas, kad ji negalėjo nustatyti šio padidinimo sumos, negavusi *Winoa* parengto apskaičiavimo lapo (žr. šio sprendimo 139 punktą), taip pat negali būti pripažintas pagrįstu. Iš tiesų iš 2007 m. gegužės 31 d. *Winoa* susirašinėjimo vidaus e. laiškais, kuriuo per teismo posėdį, atsakydama į Bendrojo Teismo klausimą, rėmėsi ieškovė, matyti, kad siekdami nustatyti CAEF 225 indekso dydį, į kurią būtų atsižvelgta apskaičiuojant minėtą kainų padidinimą, *Winoa* darbuotojai tiesiog gaudavo iš Milano prekybos rūmų du kartus per mėnesį šių nustatomą intervalą ir apskaičiuodavo keturių sumų vidurkį. Vis dėlto neginčijama, kad toks veikimo būdas nesikeitė nuo 2003 m. spalio 3 d. susitarimo dėl naujosios metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo sistemos (žr. šio sprendimo 129 punktą). Tokiomis aplinkybėmis niekas neleidžia manyti, kad kiti kartelio dalyviai negalėjo prireikus atlikti minėtos operacijos.
- 145 Galiausiai iš dokumentų, kuriais Komisija rėmėsi ginčijamo sprendimo 125 konstatuojamojoje dalyje ir kuriuos pateikė šalys, matyti, kad prieš nustatant naująją metalo laužo kainų padidinimo sistemą *Winoa* kas mėnesį pateikdavo ieškovei apskaičiavimo lapą su ankstesniu rodikliu, kuriuo buvo grindžiamas metalo laužo kainų padidinimas, ir jo dydžiu. Tai patvirtina, pirma, ieškovės generalinio direktoriaus 2003 m. vasario 14 d. išsiųstas faksas *Winoa* ir, antra, tam tikras skaičius šių apskaičiavimo lapų, pridėtų prie Komisijos bylos medžiagos. Vis dėlto, atsižvelgiant į ieškovės dalyvavimą nustatant naująją sistemą (žr. šio sprendimo 129 ir 130 punktus), nelabai tikėtina, kad *Winoa* nuo 2004 m. vasario 1 d. nustojo siųsti ieškovei apskaičiavimo lapus, nors ir buvo sutarta, kad ji kartelio dalyviams kas mėnesį skelbs pranešimus, susijusius su metalo laužo kainų padidinimu (ginčijamo sprendimo 38 konstatuojamoji dalis).
- 146 Galiausiai iš visų šio sprendimo 141–144 punktuose išnagrinėtų įrodymų darytina išvada, kad pirmojo kartelio etapo automatinio taikymo negali leisti suabejoti vienintelė aplinkybė, kad metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo būdas buvo nustatomas kartu įgyvendinant mėnesinio informavimo arba derinimo sistemą, kurią užtikrino *Winoa*.
- 147 Dėl visų šių priežasčių, kadangi Komisija pakankamai teisiškai įrodė, kad metalo laužo kainų padidinimas bet kuriuo atveju buvo taikomas automatiškai, tai, kad, kaip nurodė ieškovė, nėra rašytinių įrodymų, patvirtinančių, kad *Winoa* siuntė *Pometon* apskaičiavimo lapus jos dalyvavimo darant pažeidimą laikotarpiu, negali sukelti abejonių dėl šios įmonės dalyvavimo pirmajame kartelio etape po 2004 m. vasario 1 d.

3) *Dėl ieškovės ir kitų kartelio dalyvių ryšių nuo 2004 m.*

- 148 Atsižvelgiant į tai, kad metalo laužo kainų padidinimas buvo taikomas automatiškai, ieškovės argumentai, kad dalyvavimas susitikimuose ir palaikant kitokius ryšius buvo būtinas *Pometon* pirmajam kartelio etapui įgyvendinti nuo 2004 m., taip pat negali būti pripažinti pagrįstais.
- 149 Pirma, dėl susitikimų rengimo pažymėtina, jog ieškovė ginčija ginčijamo sprendimo 111 konstatuojamojoje dalyje esantį Komisijos teiginį, kad „po to, kai 2003 m. rudenį buvo nustatytas vienas „metalo laužo kainų padidinimo“ modelis, ir iki „metalo laužų kainų padidinimo“ peržiūros 2007 m. vasarą ryšiai buvo palaikomi ne taip aktyviai“, ir teigia, kad Komisija nurodė, jog ieškovė dalyvavo tik 2 iš 27 nagrinėjamu laikotarpiu vykusių susitikimų.
- 150 Vis dėlto dėl sistemos automatiškumo ir net pripažįstant, kad kiti kartelio dalyviai arba kai kurie iš jų iš tiesų daugiau ar mažiau reguliariai rengė susitikimus, siekdami užtikrinti, kad metalo laužo kainų padidinimo taikymas būtų prižiūrimas, ieškovės nedalyvavimas tokiuose susitikimuose neleidžia teigti, kad ji nebetaikė šios sistemos.
- 151 Antra, kalbant apie kitus ryšius, pažymėtina, kad ieškovės pateikti argumentai taip pat negali leisti suabejoti įrodymų, kuriais Komisija rėmėsi šiuo klausimu, siekdama patvirtinti savo išvadą, susijusią su *Pometon* dalyvavimu pirmajame kartelio etape, įrodomąja galia.
- 152 Komisija pagrįstai pažymi, kad 2004 m. kovo 24 d. *Winoa* vidaus e. laiško, kuris buvo nurodytas ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamojoje dalyje ir kuriame aprašytas pokalbis su *Pometon España* generaliniu direktoriumi, tikslas būtent ir buvo tas, kad metalo laužo kainų padidinimo įgyvendinimas būtų prižiūrimas, o tai patvirtina *Pometon* dalyvavimą pirmajame kartelio etape. Šiuo klausimu ieškovės nurodyta aplinkybė, kad ši diskusija buvo labiau susijusi su tuo, ar *Pometon* laikosi susitarimo dėl metalo laužo kainų padidinimo, kiek tai susiję su vienu iš jos klientų Ispanijoje, bendrove *Acerinox*, negali paneigti šios išvados.
- 153 Be to, ginčijamo sprendimo 50 konstatuojamojoje dalyje nurodyti 2005 m. lapkričio 16–18 d. e. laišakai, kuriais tarpusavyje susirašinėjo *Würth* ir *Pometon*, kaip pažymi Komisija, buvo susiję su metalo laužo kainų padidinimo sistemos, kuria kaltinama, taikymo išplėtimu plieno abrazyvų tiekimui tarp kartelio dalyvių.
- 154 Priešingai, nei teigia ieškovė, šiuose e. laiškuose aiškiai minima ši sistema. Visų pirma 2005 m. lapkričio 17 d. e. laiške ieškovės generalinis direktorius nurodė *Würth*, kad, siekiant nustatyti *Pometon* plieno abrazyvų pardavimo kainą *Würth* 2006 m., „būtų galima taikyti mėnesinį metalo laužo kainų padidinimą, kaip šiuo metu yra daroma rinkose“. Taigi jame buvo aiškiai nurodyta, kad kartelio dalyviai, įskaitant *Pometon*, taikė šią sistemą nagrinėjamosiose rinkose ir buvo raginama išplėsti jos taikymą tiekimui tarp gamintojų.
- 155 Galiausiai antikoncepcinius *Pometon* ir kitų kartelio dalyvių ryšius taip pat patvirtina 2007 m. kovo 20 d. *Ervin* vidaus e. laiškas, nurodytas ginčijamo sprendimo 52 konstatuojamojoje dalyje, kuriame buvo paskelbta, kad *Winoa* ir *Pometon* atstovai pakvietė šio laiško autorių dalyvauti susitikime Milane 2007 m. „gegužės 16–17 d.“, siekiant aptarti metalo laužo kainų padidinimo taikymą (žr. šio sprendimo 301 punktą).
- 156 Trečia, ginčijamame sprendime (69, 95, 107, 108, 110, 113 ir 143 konstatuojamosios dalys) pateikta informacija apie ieškovės dalyvavimą susitikimuose ar kitus kartelio dalyvių tarpusavio ryšius negali būti aiškinama taip, kad pati Komisija nusprendė, kad šie ryšiai buvo būtini pirmajam kartelio etapui įgyvendinti, nes tai prieštarautų įrodymams, susijusiems su metalo laužo kainų padidinimo sistemos automatiškumu.

- 157 Visų pirma šio sprendimo 156 punkte paminėtos nuorodos, kuriomis rėmėsi ieškovė, susijusios ne vien su ryšiais, konkrečiai susijusiais su pirmojo kartelio etapo įgyvendinimu nuo 2004 m. Be to, kadangi šios nuorodos susijusios su pirmuoju etapu, jos niekaip nepatvirtina šių ryšių būtinybės taikyti metalo laužo kainų padidinimą, bet remiantis tiksliais ir neprieštariniais įrodymais patvirtina Komisijos išvada, susijusias su ieškovės atsakomybe šiuo pirmuoju kartelio etapu.
- 158 Visų pirma ginčijamo sprendimo 95 konstatuojamojoje dalyje esanti Komisijos išvada, kad „*Pometon* dalyvavo slaptuose antikonkurenciniuose susitarimuose dėl plieno abrazyvų kainų, lankydamasi įvairiuose susitikimuose ir palaikydama kitokius ryšius su savo konkurentais“, atsižvelgiant į tai, kas konstatuota pirma, turi būti suprantama kaip apimanti parengiamuosius ryšius 2003 m., siekiant pasirengti 2003 m. spalio 3 d. susitikimui. Be to, ši išvada susijusi ne tik su metalo laužo kainų padidinimu, bet ir su abiem kartelio etapais. Tas pats pasakytina apie ginčijamo sprendimo 107, 108, 110, 113 ir 143 konstatuojamąsias dalis. Galiausiai 2004 m. rugsėjo 28 d. ir 2005 m. birželio 9 d. susitikimai paminėti ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamojoje dalyje, tik siejant su ieškovės vykdytu antrojo kartelio etapo įgyvendinimu Vokietijoje (žr. šio sprendimo 215–218 punktus).
- 159 Taigi, kalbant apie pirmąjį kartelio etapą, pažymėtina, jog Komisija įrodė, kad po pradinio naujosios metalo laužo kainų padidinimo sistemos įgyvendinimo etapo *Pometon* ir kiti kartelio dalyviai palaikė tam tikrus slaptus ryšius (žr. šio sprendimo 153–156 punktus), kurie, nors nebuvo būtini, kad ši sistema galėtų veikti, buvo skirti užtikrinti, kad jos taikymas būtų prižiūrimas.

#### *4) Išvada dėl ieškovės dalyvavimo pirmajame kartelio etape įrodymų*

- 160 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, reikia konstatuoti, kad ieškovės pateikti įrodymai neleidžia nuspręsti, kad Komisija pakankamai teisiškai neįrodė jos asmeninės atsakomybės pirmuoju kartelio etapu, atsižvelgiant, pirma, į metalo laužo kainų padidinimo taikymo automatiškumą (žr. šio sprendimo 148 punktą) ir, antra, į tai, kad riboti, bet reikšmingi ieškovės konfliktai su kitais kartelio dalyviais, kuriais rėmėsi Komisija (žr. šio sprendimo 160 punktą), rodo, kad ji ne tik buvo viena iš šios sistemos nustatymo pradininkų (šios aplinkybės ieškovė neginčijo), bet ir dalyvavo prižiūrint jos taikymą. Atsižvelgiant į šias išvadas, ieškovės dalyvavimas pirmuoju kartelio etapu yra visiškai įrodytas, nedarant poveikio šio dalyvavimo trukmės vertinimui, nes šis klausimas iš tiesų susijęs su argumentu, kurį ieškovė nurodo, pateikdama ketvirtąjį šio ieškinio pagrindą (žr. šio sprendimo 289–315 punktus).

### ***3. Dėl antrojo pagrindo antros dalies, susijusios su tariamu ieškovės nedalyvavimu antruoju kartelio etapu, kai buvo vykdomas derinimas, susijęs su individualiais klientais***

#### *a) Šalių argumentai*

- 161 Ieškovė šiuo klausimu mano, kad faktinės aplinkybės, siejamos su karteliu, dėl kurio buvo priimtas ginčijamas sprendimas, atkurtos nenuosekliai ir neatitinka pačios Komisijos pateiktų įrodymų, be kita ko, asmens, pateikusio prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškimų, kuriuose buvo nurodyti reguliarūs susitikimai ne tik Vokietijoje, bet ir Italijoje arba, kaip nurodyta antrajame iš šių pareiškimų, „konkurentai susitikinėjo <...> tris keturis kartus per metus“.
- 162 Šiuo klausimu ieškovė pirmiausia pažymi, kad nė viename iš asmens, pateikusio prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškimų *Pometon* nepaminėta kaip viena iš įmonių, dalyvavusių bendroje derinimo sistemoje, susijusioje su individualiais klientais. Vis dėlto šiuose pareiškimuose buvo kalbama apie dažnus slaptus kitų kartelio dalyvių tarpusavio ryšius, kiek jie susiję, be kita ko, su veiksmis pagrindinių plieno abrazyvų pardavimo regionų rinkose Europoje, t. y. Vokietijoje, Italijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje ir Jungtinėje Karalystėje.



- 163 Vienintelis *Pometon* paminėjimas asmens, pateikusių prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškimuose iš tikrųjų buvo susijęs su bendrovei *Pometon Abrasives*, priklausiusiai *Winoa* grupei, priskirtinu elgesiu arba su elgesiu, kurio nepatvirtino rašytiniai įrodymai (ginčijamo sprendimo 132 konstatuojamoji dalis). Be to, kalbant apie Italijos rinką, asmuo, pateikęs prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškė, kad ieškovė dalyvavo dviejuose susitikimuose – 2007 m. birželio 6 d. ir spalio 4 d., nors tuo laiku ji jau buvo perleidusi savo veiklą plieno abrazyvų sektoriuje *Winoa*.
- 164 Antra, kalbant konkrečiau apie Ispanijos rinką, ieškovė pažymi, kad „iki 2004 m. balandžio 5 d.“ palaikyti *Pometon* ir *Winoa* tarpusavio ryšiai, kuriais Komisija rėmėsi ginčijamo sprendimo 64 konstatuojamojoje dalyje, buvo tik dvišaliai ir truko tik šešis mėnesius nuo 2003 m. spalio mėn. iki 2004 m. balandžio mėn. Kalbant apie 2005 m. liepos 15 d. *Winoa* vidaus e. laišką, nurodytą ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje, pažymėtina, kad jis įrodė, jog nebuvo jokio susitarimo dėl klientų pasidalijimo.
- 165 Be to bylos dokumentai patvirtino, kad tarp *Pometon* ir *Winoa* nebuvo jokio derinimo dėl individualių klientų. Tai patvirtino 2004 m. gegužės 18 d. protokolas, pridėtas prie *Winoa* vidaus e. laiško, kuriame buvo minimi „sunkumai taikant [metalo laužo kainų padidinimą] daugeliui klientų dėl *Ilarduya* ir *Pometon* konkuravimo dėl fiksuotos kainos“, ir 2005 m. liepos 15 d. *Winoa* vidaus e. laiškas, nurodytas ginčijamo sprendimo 67 ir 131 konstatuojamosiose dalyse. Po šio e. laiško bet kuriuo atveju jokio susitikimo su *Pometon* nebuvo surengta.
- 166 Trečia, dėl Prancūzijos ir Belgijos rinkų ieškovė pažymi, kad Komisija ginčijamo sprendimo 63 konstatuojamojoje dalyje rėmėsi 2004 m. sausio 19 d. *Winoa* vidaus e. laišku, aprašančiu MTS ir *Winoa* diskusija, kai *Winoa* įtarė *Pometon* sumažinus savo kainą klientui iš Prancūzijos. Priešingai, nei teigia Komisija, šis dokumentas įrodė, kad *Winoa* laikė *Pometon* agresyvia konkurente. Be to, tai atitiko asmens, pateikusių prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškimus, kuriuose *Pometon* niekur nebuvo paminėta, kalbant apie „konkurentų ryšius dėl Prancūzijos ir Beniliukso“.
- 167 Ketvirta, dėl Vokietijos rinkos ieškovė primena, kad, kaip nurodyta ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje, Vokietija buvo vienintelė šalis, kurioje ryšiai organizuoti struktūruotai. Vis dėlto keturiolikoje daugiašalių susitikimų ir dešimtyje dvišalių susitikimų, įvykusių per laikotarpį, kai *Pometon* dar veikė plieno abrazyvų rinkoje (t. y. iki 2007 m. gegužės 16 d.), *Pometon* dalyvavimas buvo patvirtintas nebent viename daugiašaliame ir viename dvišaliame susitikime. Be to, ieškovė ginčija asmens, pateikusių prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, antrojo pareiškimo, nurodyto ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje, įrodomąją galią. Iš tiesų pastarojo asmens pateiktos išlaidų ataskaitos nebuvo susijusios su ieškove. Kalbant apie *NodingerHof* viešbučio, kuriame vyko 2006 m. lapkričio 16 d. susitikimas, sąskaitą, pažymėtina, kad ji įrodė, kad šiame susitikime *Pometon* atstovų nebuvo, nes toje sąskaitoje nėra jų vardų, paminėti tik kiti dalyviai. Galiausiai minėtų pareiškimų nepatikimumą, kiek tai susiję su tariamu *Pometon* dalyvavimu susitikimuose su kitais konkurentais, patvirtina tai, kad juose kalbama apie ieškovės dalyvavimą 2007 m. lapkričio 13 d. susitikime, nors *Pometon* jau buvo palikusi rinką prieš šešis mėnesius.
- 168 Be to, ieškovė ginčija rašytinius įrodymus, kuriais Komisija rėmėsi, siekdama patvirtinti jos dalyvavimą 2004 m. rugsėjo 28 d. ir 2005 m. birželio 9 d. susitikimuose. Ji, be kita ko, teigia, kad nėra jokių rašytinių šiuose susitikimuose nagrinėtų klausimų įrodymų ir kad asmuo, pateikęs prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, šiuo tikslu nepateikia jokio, net glausto, apibūdinimo.
- 169 Penkta, dėl Italijos rinkos ieškovė iš karto pažymi, kad Komisija nepriskiria jai jokio dalyvavimo susitikimuose su savo konkurentais (žr. šio sprendimo 161 punkto pabaigą). Ji taip pat teigia, kad ginčijamo sprendimo 75–79 konstatuojamosiose dalyse nurodyti penki dokumentai, kuriais remiasi Komisija, neleidžia „be jokių pagrįstų abejonių konstatuoti“ ieškovės dalyvavimo derinant veiksmus, susijusius su individualiais klientais.



- 170 Konkrečiai kalbėdama apie penktąjį dokumentą (ginčijamo sprendimo 79 konstatuojamoji dalis), kuriame buvo pateikti 2008 m. gegužės mėn. *Pometon Abrasives* darbuotojo M. T. ir MTS darbuotojo e. laišakai, ieškovė pažymi, kad 2008 m. gegužės 28 d. M. T. e. laiškas MTS darbuotojui, kuriame buvo nurodyta, kad, „kaip jūs gerai žinote, [*Pometon Abrasives*] politika yra ne mažinti kainas, o priešingai, jas didinti“, buvo susijęs su šios bendrovės politika po to, kai ją įsigijo *Winoa*, o ne su ieškovės politika.
- 171 Komisija ginčija visus šiuos argumentus. Ji pirmiausia patikslina pati pripažinusi, kad *Pometon* vaidmuo antruoju kartelio etapu buvo mažesnis, todėl sumažino jos baudą 10 % dėl lengvinančių aplinkybių.
- 172 Vis dėlto, nors ieškovė palaikė tik atsitiktinius slaptus dvišalius ryšius ir tik dėl kai kurių šalių, įrodyti ryšiai buvo reikšmingi ir atskleidė kartelio buvimą ir *Pometon* dalyvavimą jame.

### **b) Bendrojo Teismo vertinimas**

- 173 Antrasis kartelio etapas susijęs su prekybos sąlygų, kurias dalyviai taikė kai kuriems individualiems klientams, derinimu, siekiant riboti kainų konkurenciją dėl šių klientų. Iš esmės Komisija mano, kad kartelio dalyviai, daugiausia palaikydami dvišalius santykius, diskutavo apie konkurencijos parametrus, susijusius su plieno abrazyvų pardavimo kainomis, kurias reikėtų taikyti jų atitinkamiems klientams, nusprendę, kad kokybė, paslaugos ir kitos prekybos sąlygos turėjo būti veikiamos konkurencijos.
- 174 Ginčijamo sprendimo 57 konstatuojamoje dalyje Komisija konstatuoja:

„Byloje esantys įrodymai, visų pirma tam tikri patikrinimų dokumentai ir kiti asmens, pateikęs prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pateikti dokumentai rodo, kad *Pometon* taip pat derino savo elgesį su kitais pažeidimo dalyviais, kiek jis susijęs su individualiais klientais. Lygiagrečiai derinimui, susijusiam su metalo laužo kainų padidinimu (žr., pvz., 35, 45, 52, 61 ir 77 konstatuojamąsias dalis), dalyviai iš esmės susitarė nevilioti vieni kitų pastovių klientų, bent mažindami kainas; taip pat derinti kainas, įskaitant jų padidinimus, ir taikyti papildomus mokesčius, jeigu klientai turėjo kelis tiekimo šaltinius (76, 78 ir 79 konstatuojamosios dalys). Nors šio elgesio forma ir intensyvumas atskirose valstybėse narėse skyrėsi, buvo taikomas tas pats bendras principas: nekonkuruoti kainomis dėl individualių klientų.“

#### *1) Pirminės pastabos dėl antrojo pagrindo antros dalies apimties*

- 175 Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad Komisija ginčijamame sprendime (58 ir 59 konstatuojamosios dalys) pripažįsta, kad, nors *Ervin* ir *Winoa* dažniau palaikė tarpusavio ryšius, siekdamas derinti savo elgesį dėl individualių klientų, ieškovės ryšiai buvo tik epizodiniai, daugiausiai tais atvejais, kai vienas ar kitas dalyvis nepaisė šio antrojo kartelio etapo sąlygų arba buvo įtariamasis, kad jo nepaiso.
- 176 Vis dėlto Komisija nusprendė (ginčijamo sprendimo 225 ir 226 konstatuojamosios dalys), kad ši aplinkybė neleidžia atmesti *Pometon* dalyvavimo ir atsakomybės antrajame kartelio etape, nors į mažesnę jos dalyvavimą šiame etape galima atsižvelgti kaip į lengvinančią aplinkybę. Todėl Komisija pritaikė ieškovei 10 % baudos sumažinimą, kaip ir, be kita ko, sprendime dėl susitarimo (103 konstatuojamoji dalis) MTS ir *Würth*, kurios antruoju kartelio etapu taip pat dalyvavo mažiau nei *Winoa* ir *Ervin*.
- 177 Vis dėlto ieškovė ginčija bet kokią savo atsakomybę šiuo antruoju kartelio etapu.

- 178 Šiuo klausimu pirmiausia reikėtų priminti, kad jurisprudencijoje daromas skirtumas tarp, viena vertus, įmonės atsakomybės už vieną ir tęstinį pažeidimą, vertinant jį visą, konstatavimo, nors ši įmonė dalyvavo tik dalyje slaptų veiksmų, ir, kita vertus, jos individualios atsakomybės masto darant pažeidimą, atsižvelgiant į jos pačios elgesį, kad būtų apskaičiuotas toks baudos dydis, kuris galėtų būti skirtas tik laikantis baudmės individualizavimo principo.
- 179 Iš tiesų įmonė, sąmoningai dalyvavusi darant vieną ir tęstinį pažeidimą, gali būti laikoma atsakinga ir už kitų darant tą patį pažeidimą dalyvavusių įmonių atliktus veiksmus visą dalyvavimo darant tą pažeidimą laikotarpį (žr. šio sprendimo 243–249 punktus).
- 180 Tai, kad įmonė nedalyvavo atliekant visus kartelio veiksmus arba kad jos vaidmuo atliekant tuos veiksmus buvo nereikšmingas, nėra svarbu nustatant jos įvykdyto konkurencijos taisyklių pažeidimo buvimą, nes reikia atsižvelgti į šias aplinkybes tik vertinant pažeidimo sunkumą ir prireikus nustatant baudos dydį (2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, EU:C:2004:6, 86 punktas ir 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Komisija / Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 45 punktas).
- 181 Šiuo klausimu Baudų apskaičiavimo gairių 29 punkto trečioje įtraukoje kaip viena iš lengvinančių aplinkybių, į kurias galima atsižvelgti įmonės atveju, nurodyti įrodymai, kad jos dalyvavimas darant pažeidimą buvo tikrai menkas ir kad per laikotarpį, per kurį buvo prisijungusi prie neteisėtų susitarimų, ji iš esmės tų susitarimų nevykdė, rinkoje veikdama pagal konkurencijos principus.
- 182 Šioje byloje darytina išvada, kad menkesnis *Pometon* dalyvavimas daugelyje susitikimų ir palaikant kitus ryšius dėl antrojo kartelio etapo negali paneigti jos atsakomybės šiuo antruoju etapu, jeigu Komisija, laikydama šio sprendimo 245 ir 246 punkte nurodytą jurisprudencijos kriterijų, įrodo, kad ši įmonė ketino prisidėti prie viso vieno ir tęstinio pažeidimo (tai bus nagrinėjama šio sprendimo 252–269 punktuose).
- 183 Taigi ta aplinkybė, kurios, be to, Komisija neginčijo (žr. šio sprendimo 172 ir 173 punktus), kad ieškovė nedalyvavo nei struktūruotoje derinimo sistemoje, kuri buvo organizuojama rengiant daugiašalius susitikimus Vokietijoje maždaug du kartus per metus (ginčijamo sprendimo 68 ir 164 konstatuojamosios dalys), ar susitikimuose, kurie buvo reguliariai rengiami Italijoje (žr. šio sprendimo 162 ir 222 punktus), nebūtinai reiškia, kad ji nedalyvavo derinant veiksmus, susijusius su individualiais klientais.
- 184 Taigi analizuojant šią pagrindą dalį reikia išnagrinėti tik asmeninę ieškovės atsakomybę antruoju kartelio etapu, patikrinant, ar įrodymai, kuriais rėmėsi Komisija, turi pakankamą įrodomąją galią, kad patvirtintų slaptus veiksmus, susijusius su tam tikriems klientams taikomų kainų derinimu, kuriuos ji ginčijamame sprendime priskyrė *Pometon*.

## 2) Įrodymų, susijusių su ieškovės dalyvavimu antrajame kartelio etape, nagrinėjimas

- 185 Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad Komisija pripažįsta turinti *Pometon* dalyvavimo antrajame kartelio etape įrodymų tik penkiose Sąjungos valstybėse narėse – Belgijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje ir Italijoje.
- 186 Taigi reikia patikrinti, ar, atsižvelgiant į visus duomenis, kuriais remiasi šalys, išvados, susijusios su *Pometon* elgesiu antruoju kartelio etapu, yra pakankamai teisiškai patvirtintos.

i) *Dėl Ispanijos rinkos*

- 187 Pirmiausia, kiek tai susiję su Ispanijos rinka, Komisija remiasi tam tikrais rašytiniais įrodymais, patvirtinančiais dvišalių ryšių buvimą tarp *Pometon* ir *Winoa* minėtoje rinkoje nuo 2003 m. vasario 20 d. iki 2005 m. liepos 15 d. Pirma, tai yra e. laišakai, kuriais 2003 m. spalio 22 d. ir lapkričio 21 d. ieškovės generalinis direktorius susirašinėjo su *Winoa* (ginčijamo sprendimo 61 ir 62 konstatuojamosios dalys); antra, tai yra 2003 m. vasario 20 d.–2004 m. balandžio 5 d. vykusių *Pometon* ir *Winoa* patronuojamosios bendrovės Ispanijoje dvišalių susitikimų ir telefono pokalbių santraukos, kurias parengė juose dalyvavęs *Winoa* samdomas darbuotojas (ginčijamo sprendimo 64 konstatuojamoji dalis); galiausiai tai yra *Winoa* vidaus dokumentas, kuriame aprašomas 2004 m. vasario 12 d. susitikimas su *Pometon* patronuojamąja bendrove Saragoše (Ispanija) (65 konstatuojamoji dalis), taip pat 2004 m. kovo 17 ir 23 d. (66 konstatuojamoji dalis) ir 2005 m. liepos 15 d. (67 konstatuojamoji dalis) *Winoa* vidaus e. laišakai.
- 188 Pirma, reikia konstatuoti, kad tiesioginis *Pometon* dalyvavimas derinant veiksmus dėl individualių klientų nuo pat kartelio pradžios aiškiai matyti iš minėto 2003 m. spalio 22 d. e. laiško, kuris buvo nurodytas ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamojoje dalyje. Šiame e. laiške ieškovės generalinis direktorius, nurodydamas tris *Pometon* klientus Ispanijoje, iš esmės priekaištavo *Winoa* sumažinus savo kainas, nors *Pometon* padidino savąias, taigi prašė *Winoa* pasiaiškinti.
- 189 Antra, *Pometon* dalyvavimą derinant kainas tam tikriems individualiems klientams Ispanijoje, be kita ko, patvirtina tam tikri šios įmonės palaikyti ryšiai su *Winoa* prieš prasidedant karteliui ir po to, kai jis prasidėjo. Taigi tam tikriems individualiems klientams taikomos kainos buvo aptariamose dvišaliuose susitikimuose, kuriuose *Pometon* atstovavo, be kita ko, *Pometon España* „general manager“, pavyzdžiui, 2003 m. vasario 20 d., 2004 m. vasario 12 d. arba kovo 16 d., kaip matyti iš šių susitikimų protokolų, kurie buvo nurodyti ginčijamame sprendime ir pridėti prie bylos medžiagos. Šį derinimą taip pat patvirtina, pavyzdžiui, 2004 m. kovo 15 ir 24 d. telefono pokalbių, per kuriuos buvo patvirtinta būtinybė laikytis susitarimo ir aptartas konkretiems klientams taikytinas kainų lygis, protokolai.
- 190 Trečia, 2005 m. liepos 15 d. *Winoa* vidaus e. laiške (žr. šio sprendimo 165 ir 187 punktus), kuris minimas ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje, nurodyta, kad *Pometon* „pateikė pasiūlymus klientams, kurie, jos žiniomis, yra išimtinai TFM [*Winoa* patronuojamoji bendrovė Ispanijoje] klientai“, ir kad „per susitikimą su [*Pometon*] jie turi suprasti, kad negalime sutikti su tokiu elgesiu“. Vadinas, *Pometon* buvo bent jau informuota apie susitarimą, kuriuo siekta išlaikyti kiekvieno dalyvio išimtinus klientus (angl. *non poaching agreement*) ir dėl kurio, kaip teigia *Winoa*, ji neturėjo kreiptis į šios Ispanijoje esančios *Winoa* patronuojamosios bendrovės išimtinus klientus.
- 191 Šiuo klausimu tai, ar susitikimas su *Pometon* atstovu, kuris turėjo įvykti kitą savaitę 2005 m. liepos 15 d., iš tikrųjų įvyko, neturi reikšmės šių įrodymų, kurie tomis aplinkybėmis, apie kurias kalbama, pakankamai teisiškai įrodo, kad *Pometon* dalyvavo kartelyje, apimčiai, nes, kalbant apie kai kuriuos *Winoa* klientus Ispanijoje, pažymėtina, kad ši bendrovė, taip pat būdama šio kartelio dalyvė, manė, kad *Pometon* reikėjo priminti, kad ši laikytusi sudarytą susitarimą.
- 192 Pagal šioje srityje reikšmingą jurisprudenciją (žr. šio sprendimo 115 punktą) šio sprendimo 188–191 punktuose nagrinėti įrodymai, kurių turinys rodo dvišalius ryšius, turint aiškų tikslą derinti individualiems klientams taikomas kainas, turi svarbią įrodomąją galią, nes tai yra arba ieškovės generalinio direktoriaus ir *Winoa* susirašinėjimas e. laiškais, arba naudoti viduje skirti dokumentai, kuriuose atpasakojamas *Pometon* ir *Winoa* samdomųjų darbuotojų susitikimų arba telefono pokalbių turinys ir kuriuos parengė tiesioginis liudytojas (žr. šio sprendimo 117 punktą).
- 193 Taigi pagal jurisprudenciją (žr. šio sprendimo 114 punktą) ieškovė turi ne pateikti tikėtiną Komisijos teiginio alternatyvą, o įrodyti minėtų rašytinių įrodymų nepakankamumą.

- 194 Vis dėlto ieškovė tiesiog bendrai nurodo, kad jos ryšiai su *Winoa* iš tikrųjų buvo palaikomi labai konkurencingomis aplinkybėmis, kurioms būdingi įtempti ir sistemingi konfliktai su šia įmone, nes *Pometon* buvo tik neseniai atėjusi į Ispanijos plieno abrazyvų rinką, o *Winoa* jau seniai buvo pagrindinis šios rinkos ūkio subjektas.
- 195 Ieškovė vis dėlto remiasi *Winoa* vidaus susitikimo, vykusio 2004 m. gegužės 18 d., protokolu (žr. šio sprendimo 165 punktą), kuriame buvo minimi „sunkumai taikant [metalo laužo kainų padidinimą] kai kuriems klientams dėl *Ilarduya* ir *Pometon* konkuravimo dėl fiksuotos kainos“.
- 196 Vis dėlto šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šis dokumentas iš esmės susijęs su pirmuoju kartelio etapu. Žinoma, iš jo taip pat matyti, kad *Pometon* netaikė antrojo kartelio etapo daugeliui *Winoa* klientų Ispanijoje. Vis dėlto iš šio dokumento, kuriame buvo nurodyta tik *Pometon* konkuravimo dėl kainų situacija, kiek tai susiję su „tam tikrais klientais“, veikiančiais šiame pramonės sektoriuje, visai negalima spręsti, kad ši įmonė nesilaikė susitarimo dėl kitų *Winoa* klientų Ispanijoje. Vien tai, kad ieškovė ne visada paisė antrojo kartelio etapo, neleidžia teigti, kad ji jame nedalyvavo.
- 197 Kad ir kaip ten būtų, ieškovės nurodyta aplinkybė, kad ji buvo naujai atėjusi į Ispanijos rinką, todėl aktyviai konkuravo su *Winoa*, tiek, kad, norėdama įsitvirtinti šioje rinkoje siekė nukonkuruoti ją kainomis ir atimti klientus, negali paneigti Komisijos pateiktų jos dalyvavimo antrajame kartelio etape šios valstybės narės teritorijoje įrodymų, nors tas dalyvavimas ir buvo mažesnis.
- 198 Taigi ieškovės argumentai (žr. šio sprendimo 193–197 punktus), kuriais ji siekė ginčyti dalyvavimo derinant veiksmus, susijusius su tam tikrais individualiais klientais Ispanijoje, įrodymų, kuriuos pateikė Komisija ir kurie buvo išnagrinėti šio sprendimo 187–192 punktuose, įrodomąją galią, negali būti pripažinti pagrįstais.

#### ii) Dėl Prancūzijos ir Belgijos rinkų

- 199 Dėl Prancūzijos ir Belgijos rinkų Komisija ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamojoje dalyje pirmiausia nurodo 2003 m. lapkričio 21 d. *Winoa* e. laišką ieškovės generaliniam direktoriui (laiško tema – „Ispanija / Belgija“); jame *Winoa* atstovas nurodo klientą Belgijoje, kuriam paprastai turi būti tiekta jo įmonė, prašydamas *Pometon* nedidinti savo tiekimo apimčių šiam klientui. Ieškovė neginčija šių įrodymų.
- 200 Tada, ginčijamo sprendimo 63 konstatuojamojoje dalyje, Komisija remiasi 2004 m. sausio 19 d. *Winoa* vidaus e. laišku, kuriame aprašoma 2004 m. sausio 15 d. vykusia diskusija tarp šio laiško autoriaus ir asmens, atsakingo už MTS pardavimus Prancūzijoje ir Belgijoje, kurios metu šis atsakingas asmuo laiško autoriui patvirtino, kad MTS netiekia *Winoa* klientui Prancūzijoje, kuriam konkurentas pritaikė mažesnę kainą. Minėtame e. laiške *Winoa* darbuotojas iš to sprendė, kad reikėtų „galvoti apie *Ervin* arba [*Pometon*]“ ir kad „jis būtų linkęs įtarti [*Pometon*], kuri tikrai gali“ pritaikyti tokį kainos sumažinimą.
- 201 Šiuo klausimu pažymėtina, kad ieškovės paaiškinimas, jog šis dokumentas įrodė tik tai, kad *Winoa* laikė ją agresyvia konkurente, nėra įtikinamas. Aiškinant šį e. laišką neutraliai ir objektyviai aiškėja priešinga situacija, kad ieškovės elgesys atitiko antrojo kartelio etapo laikymosi priežiūrą. Iš tiesų iš šio laiško matyti, kad *Winoa* ir MTS laikė *Pometon* ir *Ervin* susitarimo nekonkuruoti dėl kainų individualiems klientams šalimis ir kad *Winoa*, pasitikrinsi su *Ervin*, kad tai nėra MTS, įtarė, kad šio įsipareigojimo tinkamai nesilaiko *Pometon*. Tai, kad *Winoa* labiau įtarė *Pometon*, o ne *Ervin* dėl šio individualaus kliento, niekaip neleidžia daryti išvados, kad *Pometon* nedalyvavo antrajame kartelio etape.
- 202 Atsižvelgiant į tai, vienintelė ieškovės nurodyta aplinkybė (žr. šio sprendimo 166 punktą), kad asmens, pateikusių prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškimuose *Pometon* nebuvo paminėta, kalbant apie „konkurentų ryšius dėl Prancūzijos ir Beniliukso“, negali leisti suabejoti šio sprendimo



199–201 punktuose nagrinėtų dokumentų įrodomąja galia, taigi ir pačios *Pometon* atsakomybe darant pažeidimą Prancūzijos ir Belgijos rinkose. Iš tiesų šie dokumentai yra reikšmingi įrodymai, patvirtinantys slaptus *Pometon* ir *Winoa* ryšius, taip pat *Winoa* ir bent dar vienos kartelyje dalyvavusios įmonės įsitikinimą, kad *Pometon* dalyvavo derinant veiksmus dėl individualių klientų. Šiomis aplinkybėmis tai, kad asmuo, pateikęs prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, nepaminėjo *Pometon*, nereiškia, kad ši įmonė nepalaikė slaptų ryšių su kitomis kartelio dalyvėmis, kiek jie susiję su Prancūzija ir Beniliuksu, ir tai paprasčiausiai galima paaiškinti mažesniu *Pometon* dalyvavimu antruoju kartelio etapu, kurį, be kita ko, aiškiai pripažino Komisija (žr. šio sprendimo 176 punktą).

203 Vadinasi, Komisija pakankamai teisiškai patvirtino savo išvadas dėl ieškovės dalyvavimo derinant veiksmus, susijusius su kai kuriais individualiais klientais Prancūzijoje ir Belgijoje.

### iii) Dėl Vokietijos rinkos

204 Kalbant apie Vokietijos rinką, vienintelę, kurioje, kaip teigia Komisija, derinimas dėl individualių klientų buvo struktūrintas (žr. šio sprendimo 161 ir 167 punktus), pažymėtina, kad ši institucija visų pirma remiasi asmens, pateikusio prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, antruoju pareiškimu, kuriuo remiantis *Pometon* dalyvavo daugumoje daugiašalių susitikimų, vykusių šioje šalyje maždaug du kartus per metus (ginčijamo sprendimo 68 ir 132 konstatuojamosios dalys). Siekdama patvirtinti šį pareiškimą, Komisija remiasi rašytiniais *Pometon* dalyvavimo 2004 m. rugsėjo 28 d. ir 2005 m. birželio 9 d. daugiašaliuose susitikimuose įrodymais (ginčijamo sprendimo 69–72 konstatuojamosios dalys). Be to, Komisija remiasi šios įmonės 2005 m. vasario 16 d. vidaus faksu dėl individualaus kliento, taip pat patvirtinusių jos dalyvavimą antrajame kartelio etape (ginčijamo sprendimo 73 ir 74 konstatuojamosios dalys).

205 Pirmiausia reikia išnagrinėti ieškovės argumentą (žr. šio sprendimo 163 punktą), kad ginčijamo sprendimo 68 ir 132 konstatuojamosiose dalyse nurodyti asmens, pateikusio prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškimai nėra įtikinami, nes pagal juos ieškovei klaidingai priskiriamas elgesys, kuris iš tikrųjų priskirtinas bendrovei *Pometon Abrasives*, priklausiusiai *Winoa* grupei.

206 Šiuo klausimu ieškovė nurodo, kad *Ervin* taip pat klaidingai priskyrė jai dalyvavimą 2007 m. lapkričio 13 d. susitikime, nes tą dieną ji jau šešis mėnesius buvo palikusi rinką.

207 Vis dėlto reikėtų pažymėti, jog tai, kad *Ervin* vietoj *Pometon Abrasives* paminėjo *Pometon*, kiek tai susiję su šiuo 2007 m. lapkričio 13 d. susitikimu, negali niekaip paveikti jos pareiškimų dėl iki 2007 m. gegužės 16 d. įvykusių susitikimų patikimumo, nes pagal jurisprudenciją (žr. šio sprendimo 118 punktą) jiems turi būti suteikta didelė įrodomoji galia. Be to, negalima atmesti, kad asmuo, pateikęs prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, veikia paminėjo *Pometon* per klaidą arba neapdairumą, nes buvę ieškovės komercijos direktoriai T. ir B., kurie dažnai atstovavo *Pometon* per susitikimus su kitais kartelio dalyviais, po 2007 m. gegužės 16 d. buvo įdarbinti *Pometon Abrasives*.

208 Taigi *Ervin* padaryta klaida dėl 2007 m. lapkričio 13 d. susitikimo neleidžia abejoti ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje cituoto jos pareiškimu patikimumu, t. y. kad *Pometon* atstovai W. ir T. dalyvavo daugumoje daugiašalių susitikimų, kurie buvo rengiami maždaug du kartus per metus. Kalbant apie ginčijamo sprendimo 132 konstatuojamojoje dalyje nurodytą pareiškimą, pažymėtina, kad jo tikslumas leidžia atmesti bet kokią galimybę, kad *Ervin* susipainiojo, pareikšdama, kad „pradėjo dalyvauti reguliariuose susitikimuose su [*Winoa*], MTS ir *Würth* ir, kol ji dar buvo nepriklausoma įmonė, prieš *Winoa* ją išigyjant, su *Pometon*, per kuriuos buvo aptarinėjama Vokietijos rinka“.

209 Vis dėlto ir bet kuriuo atveju, kadangi ieškovė ginčija minėtų pareiškimų tikslumą, juos galima laikyti pakankamai jos dalyvavimo susitikimuose su kitais kartelio dalyviais įrodymais tik jeigu juos patvirtina kiti įrodymai.



- 210 Taigi, antra, pagal šio sprendimo 118 ir 119 punktuose nurodytą jurisprudenciją reikia patikrinti, ar šio sprendimo 208 punkte nurodytus *Ervin* pareiškimus, kuriuos ginčija ieškovė, patvirtina kiti įrodymai.
- 211 Šiuo klausimu, pirma, reikėtų pažymėti, kad ginčijamame sprendime (69 konstatuojamoji dalis) Komisija netiesiogiai pripažįsta turėjusi įrodymų tik dėl ieškovės dalyvavimo dviejuose susitikimuose, iš kurių vienas įvyko 2004 m. rugsėjo 28 d., o kitas – 2005 m. birželio 9 d. (žr. šio sprendimo 204 punktą), ir išsamiai nesiremia ieškovės dalyvavimu kituose susitikimuose.
- 212 Vis dėlto reikia priminti, jog nebūtina, kad ieškovė būtų dalyvavusi struktūrintoje derinimo sistemoje, siekiant nuspręsti, kad ji dalyvavo antrajame kartelio etape (žr. šio sprendimo 183 punktą). Kalbant apie susitikimus, reikia patikrinti tik tai, ar Komisijos teiginys ginčijamame sprendime (69 konstatuojamoji dalis), kad ieškovė dalyvavo dviejuose minėtuose susitikimuose, yra pakankamai pagrįstas. Jeigu taip yra, tuomet šie įkalčiai bus nagrinėjami kartu su kitais įrodymais (žr. šio sprendimo 220 ir 221 punktus).
- 213 Šiomis aplinkybėmis ieškovės argumentai, kuriais ji siekia ginčyti kitus įrodymus, tiesiogiai nesusijusius su jos elgesiu, bet nurodytus ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje siekiant patvirtinti kai kuriuos šioje konstatuojamojoje dalyje pateiktus *Ervin* pareiškimus (žr. šio sprendimo 208 punktą), neturi reikšmės. Iš tiesų šiais įrodymais, kurie neturi jokio ryšio su 2004 m. rugsėjo 28 d. ir 2005 m. birželio 9 d. susitikimais, Komisija remiasi tik siekdama bendrai patvirtinti, kad Vokietijoje buvo rengiami reguliarūs susitikimai, susiję su antruoju kartelio etapu, o ne įrodyti ieškovės dalyvavimą juose.
- 214 Dėl tos pačios priežasties ieškovės pateikta ir prie ieškinio pridėta viešbučio sąskaita faktūra, kuri, kaip Komisija teigė atsiliepime į ieškinį, patvirtina ieškovės patronuojamosios bendrovės Vokietijoje „general manager“ dalyvavimą daugiašaliame 2006 m. lapkričio 16 d. susitikime, neturi reikšmės. Iš tiesų Komisija ginčijamame sprendime tikrai neteigė, kad ieškovė dalyvavo šiame susitikime, taigi ieškovės argumentai, grindžiami šia sąskaita faktūra, taip pat neturi reikšmės. Be to, bet kuriuo atveju reikia pažymėti, kad ši sąskaita faktūra, kuri iš dalies neįskaitoma, neleidžia daryti jokios patikimos išvados dėl ieškovės dalyvavimo ar nedalyvavimo 2006 m. lapkričio 16 d. susitikime. Taigi toks dalyvavimas bet kuriuo atveju negali būti laikomas įrodytu.
- 215 Antra, reikia išnagrinėti įrodymus, kuriais Komisija rėmėsi, siekdama patvirtinti ieškovės dalyvavimą 2004 m. rugsėjo 28 d. ir 2005 m. birželio 9 d. susitikimuose. Kalbant apie pirmąjį iš šių susitikimų, pažymėtina, kad tai yra 2004 m. rugsėjo 13 d. MTS e. laiškas *Würth, Pometon, Ervin* ir *Winoa*, kuriame nurodyta, kad 2004 m. rugsėjo 28 d. buvo tinkama visiems data ir kad *Pometon Deutschland* „general manager“ patvirtino dalyvausiąs. Antrąjį susitikimą patvirtina 2005 m. gegužės 16 d. *Pometon* e. laiškas *Winoa*, kurio kopija buvo išsiųsta *Würth* ir MTS, informuojant, kad „kitas susitikimas numatomas 2005 m. birželio 9 d. [viešbutyje] Diuseldorfe“.
- 216 Ieškovė vis dėlto teigia, kad nei asmens, pateikusių prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškime, nei jokiame kitame dokumente nėra jokių įrodymų dėl tuose dviejuose susirinkimuose nagrinėtų klausimų. Ji taip pat cituoja šio pareiškimo ištrauką, kurioje *Ervin* nurodo, kad dauguma susitikimų, susijusių su derinimu dėl klientų, vyko metų pabaigoje (paprastai nuo rugsėjo pabaigos iki lapkričio mėn.) ir metų pradžioje (nuo sausio iki kovo mėn.), nes dauguma klientų turėjo metines sutartis, kurios būdavo atnaujinamos metų gale. Metų pradžioje rengiami susitikimai paprastai būdavo susiję su klausimu, ar tinkamai įgyvendinti kainų padidinimai.
- 217 Vis dėlto reikėtų pažymėti, kad ieškovė neginčija savo dalyvavimo dviejuose minėtuose susitikimuose. Be to, ji nepatikslinka, koks buvo šių susitikimų tikslas, išskyrus derinimą, susijusį su individualiais klientais. Taip pat iš asmens, pateikusių prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškimo, kuriuo remiasi ieškovė ir kuriame nurodyta, kad dauguma antikonkurencinių susitikimų vyko metų pabaigoje arba pradžioje, matyti, kad kai kurie iš šių susitikimų galėjo vykti ir metų viduryje.

- 218 Šiomis aplinkybėmis abu dokumentai, kuriais remiasi Komisija (žr. šio sprendimo 215 punktą), yra pakankamai patikimi įrodymai, patvirtinantys asmens, pateikusio prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pareiškimus dėl ieškovės dalyvavimo antikonkurenciniuose 2004 m. rugsėjo 28 d. ir 2005 m. birželio 9 d. susitikimuose.
- 219 Trečia, ieškovės dalyvavimą antruoju kartelio etapu taip pat patvirtina *Pometon Deutschland* „general manager“ 2005 m. vasario 16 d. faksas ieškovės generaliniam direktoriui, kuriuo Komisija rėmėsi ginčijamo sprendimo 73 ir 74 konstatuojamosiose dalyse (žr. šio sprendimo 204 punktą).
- 220 Šiuo klausimu Komisija ginčijamame sprendime pagrįstai pažymi, kad iš šio dokumento, kurio įrodomosios galios ieškovė, be to, neginčija, matyti, kad *Pometon* dalyvavo antrajame kartelio etape Vokietijoje. Iš tiesų 2005 m. vasario 16 d. fakse, susijusiame su vienu iš *Pometon* klientų Vokietijoje, buvo nurodyta, kad „*Ervin* nepadidino savo kainos, kaip buvo susitarta“, kad „jeigu *Ervin* būtų padidinusi savo kainą, kaip buvo numatyta, ji nebūtų buvusi pasirinkta, atsižvelgiant į jų poziciją kokybinio palyginimo atžvilgiu“, ir kad fakso autorius „mano, kad mūsų diskusijos dėl apsaugos yra baigtos“, ir nereikia „laukti, kol bus prarasta daugiau kiekių (kaip Jungtinėje Karalystėje)“; faksas buvo užbaigtas klausimu adresatui dėl jo nuomonės šiuo klausimu. Priešingai ieškovės atsakyme į 2014 m. gruodžio 3 d. pranešimą apie kaltinimus pateiktiems teiginiams, kurie buvo paneigti ginčijamo sprendimo 74 konstatuojamojoje dalyje, ši ištrauka nerodo, kad diskusijos su *Ervin* dėl šio konkretaus kliento buvo baigtos, bet rodo tai, kad *Pometon* patronuojamosios bendrovės Vokietijoje „general manager“ prašė ieškovės generalinio direktoriaus duoti nurodymus dėl to, kaip reaguoti į tai, kad *Ervin* nesilaikė susitarimo.
- 221 Vadinas, Komisija pakankamai teisiškai patvirtino išvadas dėl ieškovės dalyvavimo derinant veiksmus, susijusius su kai kuriais individualiais klientais Vokietijoje.

*iv) Dėl Italijos rinkos*

- 222 Kalbant apie Italijos rinką, pirmiausia reikia pažymėti, kad ieškovės nedalyvavimas susitikimuose Italijoje, net darant prielaidą, kad jis įrodytas, neleidžia atmesti jos atsakomybės antrajame kartelio etape, nes šis dalyvavimas nebuvo neišvengiamai būtinas siekiant derinti kainas individualiems klientams, be to, *Pometon* dalyvavimas derinant veiksmus Italijoje yra pakankamai patvirtintas (žr. šio sprendimo 182–184 punktus).
- 223 Vis dėlto procesiniuose dokumentuose Komisija tvirtina, kad nors asmuo, pateikęs prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, nemini ieškovės kaip vienos iš konkrečių Italijoje vykusių susitikimų dalyvių, vis dėlto jis pareiškė, kad iki 2007 m. gegužės 16 d. *Ervin*, *Winoa* ir *Pometon* buvo pasidalijusios Italijos teritoriją.
- 224 Šiuo klausimu Komisija iš esmės remiasi penkiais rašytiniais įrodymais (ginčijamo sprendimo 75–79 konstatuojamosios dalys).
- 225 Taigi reikia patikrinti, ar šie rašytiniai įrodymai yra patikimi įrodymai, galintys patvirtinti ieškovės dalyvavimą antrajame kartelio etape.
- 226 Pirmiausia, priešingai ieškovės teiginiams, iš 2005 m. spalio 5 d. MTS susirašinėjimo vidaus e. laiškais, susijusiais su klientais, kuriuos ši įmonė prarado Italijos rinkoje (ginčijamo sprendimo 75 konstatuojamoji dalis) ir kuriuose buvo kalbama apie tai, kad nėra „problemų su *Pometon* ir *Ervin*“, matyti, kad *Pometon*, *Winoa* ir *Ervin*, skirtingai nuo kitų šiuose laiškuose įvardytų konkurentų, kurie nedalyvavo kartelyje, buvo nurodytos kaip „draugės“, kurioms būtų „visiškai nepriimtina“ prarasti klientus ir niekaip nereaguoti. Taigi šiuose e. laiškuose buvo numatoma arba tartis su trimis minėtomis įmonėmis, arba išsiųsti joms „notą“, pateikiant joms tam tikrą kritiką ir primenant diskusijas per

paskutinę vieno iš šių e. laiškų adresatų kelionę į Italiją. Be to, iš minėtų e. laiškų matyti, kad MTS labiau įtarė, kad susitarimo nesilaikė *Winoa*, o ne *Pometon* ar *Ervin*, nes jame buvo nurodyta: „dėl [*Winoa*] jūs žinote, o jokių problemų dėl *Pometon* ar *Ervin* nėra“.

- 227 Be to, 2007 m. kovo 20 d. *Ervin* vidaus e. laiške, susijusiame su kliente įmone *Zanardi* (ginčijamo sprendimo 76 konstatuojamoji dalis), aiškiai nurodyta, kad praėjusį mėnesį „*Pometon* pasisavino šį klientą“, ir buvo susitarta, kad jis turėtų grįžti pas *Ervin*. Be to, šis e. laiškas leidžia manyti, kad atrodo, jog *Pometon* grįžo prie to, kas buvo sutarta, kai su ja susisiektė *Ervin*. Taigi, priešingai, nei teigia ieškovė, šis e. laiškas nerodo, kad *Pometon* ir *Ervin* santykiai buvo labai konkurencingi; jis labiau rodo tai, kad kartelio dalyviai atidžiai kontroliavo, kaip laikomasi susitarimo dėl klientų pasidalijimo.
- 228 Šią kontrolę taip pat patvirtina 2007 m. balandžio 19 d. *Ervin* vidaus e. laiškas (ginčijamo sprendimo 52 ir 77 konstatuojamosios dalys), nors šis e. laiškas aiškiai nerodo buvus susitarimą dėl kainų derinimo. Šis e. laiškas rodo jo autoriaus ketinimą 2007 m. gegužės 16 ir 17 d. numatomame surengti susitikime Milane su *Winoa* ir *Pometon* atstovais aptarti tam tikrus individualius klientus.
- 229 Kalbant apie 2007 m. balandžio 26 d. *Winoa* vidaus e. laišką (ginčijamo sprendimo 78 konstatuojamoji dalis), kuriame buvo aprašytas tos pačios dienos susitikimas su MTS, per kurį *Winoa* samdomas darbuotojas, dalyvavęs susitikime, prašė MTS nepulti *Pometon*, pažymėtina, kad jis rodo, jog *Winoa* norėjo, kad susitarimo būtų laikomasi, taip pat ir *Pometon* atžvilgiu. Žinoma, kaip teigia ieškovė, po 20 dienų *Winoa* ruošėsi įsigyti *Pometon* veiklą plieno abrazyvų sektoriuje, taigi ji buvo suinteresuota, kad pastaroji išsaugotų klientus. Vis dėlto, remiantis bylos medžiagoje esančia informacija, neatrodė, kad MTS žino apie šį įsigijimo planą (žr. šio sprendimo 302 punktą). Taigi tai, kad MTS susitarė su *Winoa* riboti kainų konkurenciją *Pometon* atžvilgiu, yra šių trijų įmonių antikonkurencinio susitarimo buvimo įrodymas.
- 230 Galiausiai, kalbant apie 2008 m. gegužės 27 ir 28 d. e. laiškus, kuriais MTS samdomas darbuotojas susirašinėjo su *Pometon Abrasives* samdomu darbuotoju M. T., kuris anksčiau, iki 2007 m. gegužės 16 d., buvo ieškovės komercijos direktorius (*Commercial Director Industry*) (ginčijamo sprendimo 79 konstatuojamoji dalis; taip pat žr. šio sprendimo 207 punktą), pažymėtina, jog ieškovė, žinoma, teisingai (žr. šio sprendimo 170 punktą) pažymi, kad šio darbuotojo teiginys, jog *Pometon Abrasives* ir *Winoa* grupės (kuriai priklausė ši įmonė) politika buvo ne mažinti, o didinti kainas, nėra niekaip susijęs su ja.
- 231 Vis dėlto šis susirašinėjimas e. laiškais aiškiai rodo, kad susitarimas jau kelerius metus buvo taikomas kai kuriems klientams Italijoje arba Vokietijoje, taigi dar prieš ieškovei pasitraukiant iš rinkos. Pirmajame 2008 m. gegužės 27 d. e. laiške MTS kaltino *Pometon Abrasives* susitarimo nesilaikymu, kiek tai susiję su klientu Vokietijoje, Italijos bendrovės *Riva Fire SpA* patronuojamąja bendrove, kurios padaliniui Italijoje „*Pometon* tiekė jau daug metų“. Be to, 2008 m. gegužės 28 d. e. laiškuose taip pat buvo kalbama apie tiekimą kitiems klientams Italijoje ar Vokietijoje.
- 232 Šiomis aplinkybėmis Komisija nurodo vieną iš šių M. T. e. laiškų ištraukų, kurioje jis tvirtino, kad, kai dirbo *Pometon*, visada saugojo MTS klientus Vokietijoje: „ankstesniais metais visada saugojau jūsų klientą Vokietijoje, nors patronuojančioji bendrovė Italijoje nuolat manęs reikalavo tiekti gamyklai Vokietijoje <...> juk žinote, kad visada griežtai laikiausi mūsų susitarimų“. Atsakydama į tai, MTS keliuose tos pačios 2008 m. gegužės 28 d. e. laiškuose nurodė: „daug metų mėginome ginti *Pom* <...>“; „visada galiojo susitarimas, kad konkurencija yra *ok*, bet ne dėl kainų!“
- 233 Atsižvelgiant į aukšto lygio M. T. atsakomybę tuo metu, kai jis buvo ieškovės komercijos direktorius, šių e. laiškų turinys patikimai patvirtina, kad *Pometon Abrasives* nekonkuravimo kainomis politika atitiko *Pometon* vykdytą politiką, ir tai patvirtina, kad pastaroji jau dalyvavo derinant veiksmus, susijusius su individualiais klientais Italijoje ir Vokietijoje. Šiomis aplinkybėmis tai, kad *Pometon* viduje galėjo išreikšti tam tikrų abejonių, kaip, atrodo, tai matyti iš minėto M. T. e. laiško, negali atleisti jos nuo atsakomybės.

234 Taigi ieškovės argumentai, kuriais ji siekia ginčyti jos dalyvavimo derinant veiksmus, susijusius su kai kuriais individualiais klientais Italijoje, įrodomąją galią, turi būti atmesti.

*v) Išvados dėl ieškovės dalyvavimo antrajame kartelio etape įrodymų*

235 Taigi rašytinių įrodymų, kuriais remiamasi ginčijamame sprendime (žr. šio sprendimo 187–233 punktus), analizė rodo, kad Komisija rėmėsi pakankamai patikimų, išsamių, tikslių ir neprieštaringų įrodymų visuma, konstatuodama ieškovės dalyvavimą derinant veiksmus, susijusius su tam tikrais individualiais klientais penkiose minėtose valstybėse narėse (Belgijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje ir Italijoje).

**4. Dėl antrojo pagrindo trečios dalies, susijusios su tariamu ieškovės dalyvavimu darant vieną ir tęstinį pažeidimą**

**a) Šalių argumentai**

236 Pirma, ieškovė ginčija ginčijamo sprendimo 105–109 konstatuojamosiose dalyse Komisijos pateiktą vertinimą, kad ji kartu su kitomis keturiomis įmonėmis dalyvavo darant vieną ir tęstinį pažeidimą, kurį sudarė du kartelio etapai.

237 Ji teigia, kad, priešingai Komisijos kaltinimams ginčijamo sprendimo 109 konstatuojamojoje dalyje, tai, kad *Pometon* „palaikė ryšius su skirtingais pažeidimo dalyviais“, niekaip neleidžia daryti išvados, kad „ji galėjo pagrįstai numatyti visus veiksmus, kuriuos numatė ir įgyvendino kiti pažeidimo dalyviai“. Iš tiesų nebuvo jokių įrodymų, kad, palaikydama ribotus ir beveik vien dvišalius ryšius, *Pometon* žinojo apie įtariamo vieno ir tęstinio pažeidimo buvimą. Taigi Komisija neįvykdė įrodinėjimo pareigos.

238 Antra, ieškovė ginčija savo dalyvavimą derinant veiksmus, susijusius su individualiais klientais visoje EEE.

239 Ji pirmiausia teigia, kad Komisija neįrodė šio dalyvavimo. Ieškovė šiuo klausimu pažymi, kad pardavinėjo plieno abrazyvus 21 EEE šalyje. Vis dėlto Komisija ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje priskyrė jai dalyvavimą antrajame kartelio etape tik penkiose šalyse (Belgijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje ir Italijoje), o tai patvirtino, kad nėra jokių įrodymų, susijusių su jos dalyvavimu bendrai derinant veiksmus visoje EEE.

240 Be to, toje pat ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė sprendimo dėl susitarimo 37 konstatuojamąją dalį, būtent siekdama patvirtinti savo teiginį, kad „susitarimai dėl individualių klientų apėmė visą EEE“, vis dėlto neįrodžiusi, kad ieškovė žinojo apie šių susitarimų geografinę aprėptį.

241 Ieškovė dar ginčija Komisijos teiginį ginčijamo sprendimo 133 ir 134 konstatuojamosiose dalyse, kad ji neabejotinai buvo informuota apie tai, jog antrasis kartelio etapas apėmė visą EEE. Ieškovės ir *Pometon Deutschland* tarpusavio bendravimas, kuriuo rėmėsi Komisija, neturi reikšmės, nes jis vyko prieš metus iki įtariamo kartelio pradžios. Papildomai ieškovė teigia, kad šie dokumentai rodo, kad *Pometon* atmetė visus MTS prašymus susitikti.

242 Komisija ginčija šiuos argumentus.



## **b) Bendrojo Teismo vertinimas**

### *1) Dėl vieno ir tęstinio pažeidimo sąvokos jurisprudencijoje*

- 243 Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 101 straipsnis gali būti pažeistas ne tik atskiru veiksmu, bet ir keliais veiksmais arba tęstine veika, nors viena ar kelios šių kelių veiksmų ar tęstinio elgesio sudedamosios dalys taip pat galėtų būti pripažintos atskiru minėtos nuostatos pažeidimu. Jei įvairiais veiksmais vykdomas „bendras planas“, nes siekiama vieno tikslo – iškreipti konkurenciją bendrojoje rinkoje, Komisija turi teisę priskirti atsakomybę už tokius veiksmus, atsižvelgdama į dalyvavimą darant pažeidimą, vertinamą bendrai (žr. 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Komisija / Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 244 Taigi įmonė gali būti tiesiogiai atlikusi tik kelis vieną ir tęstinį pažeidimą sudarančius antikonkurencinius veiksmus, tačiau ji žinojo apie visus numatytus ar įgyvendintus kitų kartelio dalyvių neteisėtus veiksmus siekiant tų pačių tikslų arba galėjo protingai juos numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti su tuo susijusią riziką. Tokiu atveju Komisija taip pat turi teisę priskirti šiai įmonei atsakomybę už visą antikonkurencinį elgesį, sudarantį tokį pažeidimą, todėl ir už visą pažeidimą (2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Komisija / Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 43 punktas; taip pat žr. 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Duravit ir kt. / Komisija*, C-609/13 P, EU:C:2017:46, 119 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 245 Vadinasi, pirma, norėdama konstatuoti, kad buvo padarytas vienas pažeidimas, Komisija turi įrodyti, kad susitarimai ar suderinti veiksmai, susiję su skirtingomis prekėmis, paslaugomis ar teritorijomis, priklauso bendram planui, kurį atitinkamos įmonės sąmoningai įgyvendina, siekdamos vieno antikonkurencinio tikslo (2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, T-762/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:738, 168 punktas).
- 246 Susitarimų ir suderintų veiksmų vienas kitą papildymo ryšiai yra objektyvus veiksnys, rodantis bendro plano egzistavimą. Tokie ryšiai būna tuomet, kai minėtais susitarimais ar suderintais veiksmais daroma įtaka normaliai konkurencijai ir jais siekiama vieno antikonkurencinio tikslo (žr. 2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, T-762/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:738, 169 punktą).
- 247 Komisija bet kuriuo atveju turi išnagrinėti visas faktines aplinkybes, galinčias patvirtinti arba paneigti bendrą planą (2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, T-762/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:738, 169 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2010 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Amann & Söhne ir Cousin Filterie / Komisija*, T-446/05, EU:T:2010:165, 92 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Šiuo tikslu ji turi atsižvelgti, be kita ko, į nagrinėjamų įvairių veiksmų taikymo laiką, turinį, įskaitant naudotus metodus, ir santykinai – į jų tikslą (2014 m. sausio 23 d. Sprendimo *Gigaset / Komisija*, T-395/09, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:23, 103 punktas). Be to, tai, kad tie patys asmenys dalyvavo visuose antikonkurenciniuose veiksmuose, veikiausiai įrodo jų tarpusavio papildomumą (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, T-762/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:738, 197 punktą).
- 248 Be to, kalbant apie tyčios elementą, leidžiantį įrodyti įmonės dalyvavimą darant vieną ir tęstinį pažeidimą, reikia priminti, kad tokio pažeidimo buvimas nebūtinai reiškia, kad viename ar keliuose pažeidimo epizoduose dalyvavusi įmonė gali būti pripažinta atsakinga už visą pažeidimą. Taip pat reikia, kad Komisija įrodytų, jog ši įmonė žinojo apie kitų įmonių EEE mastu vykdomą antikonkurencinę veiklą arba bet kuriuo atveju galėjo pagrįstai ją numatyti. Kitaip tariant, vien to, kad susitarimo, kurį sudarant dalyvavo įmonė, ir viso kartelio tikslai sutampa, nepakanka, kad įmonę būtų galima laikyti dalyvavusia visame kartelyje. Iš tiesų SESV 101 straipsnis netaikomas, jei nėra



atitinkamų šalių valios suderinimo (šiuo klausimu žr. 2014 m. spalio 10 d. Sprendimo *Soliver / Komisija*, T-68/09, EU:T:2014:867, 62 punktą ir 2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, T-762/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:738, 172 punktą).

249 Taigi Komisija turi įrodyti, kad įmonė, konkrečiu savo elgesiu dalyvavusi darant pažeidimą, vis dėlto ketino šiuo elgesiu prisidėti prie visų dalyvių siektų tikslų ir kad ji žinojo apie kitų įmonių siekiant tų pačių tikslų planuotą ar praktiškai įgyvendintą neteisėtą elgesį arba galėjo protingai jį numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti šio dalyvavimo riziką, kad atitinkamu atveju gautų reikšmingą, nors ir neteisėtą naudą dėl tokio dalyvavimo (šiuo klausimu žr. 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Komisija / Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 42 punktą).

## 2) Ieškovės dalyvavimas darant vieną ir tęstinį pažeidimą, apimantį abu kartelio etapus

250 Šioje byloje ieškovė neginčija ginčijamo sprendimo 105 ir 106 konstatuojamosiose dalyse pateikto vieno ir tęstinio pažeidimo kvalifikavimo, kiek jis susijęs su dviem kartelio etapais.

251 Vis dėlto ieškovė neigia dalyvavusi darant šį pažeidimą ir teigia, kad Komisija neįrodė, kad ji žinojo apie visą neteisėtą elgesį, kuriuo buvo norima pasiekti kitų kartelio dalyvių puoselėjamus tikslus, ir kad ji ketino prie to prisidėti.

252 Vis dėlto šiems argumentams negalima pritarti. Iš tiesų, siekdama įrodyti įmonės dalyvavimą darant vieną ir tęstinį pažeidimą, Komisija neprivalo įrodyti, kad ši įmonė tiesiogiai žinojo apie visų kitų darant tą patį pažeidimą dalyvavusių įmonių numatomą arba faktiškai įgyvendintą kiekvieną veiksmą. Kaip patvirtina šio sprendimo 248 ir 249 punktuose nurodyta jurisprudencija, pakanka, kad Komisija įrodytų, jog nagrinėjama įmonė galėjo protingai numatyti šį elgesį ir buvo pasirengusi ne tik gauti iš jo naudą, bet ir prisiimti riziką (šiuo klausimu žr. 2014 m. sausio 23 d. Sprendimo *Gigaset / Komisija*, T-395/09, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:23, 117 punktą).

253 Iš visų nagrinėjant antrąjį ieškinio pagrindą ištirtų įrodymų matyti, kad savo slaptu elgesiu ieškovė tyčia prisidėjo prie šio sprendimo 250 punkte nurodyto bendro plano, kuriuo konkrečiai siekta riboti kainų konkurenciją, įgyvendinimo.

254 Iš tiesų, pirma, ieškovė buvo susitarimo dėl metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo sistemos pradininkė, be to, jis buvo sudarytas tokia tvarka, kuri leido jį automatiškai taikyti visoje EEE, ir aktyviai prisidėjo prie šios sistemos įgyvendinimo (žr. šio sprendimo 129 ir 130 punktus).

255 Antra, kalbant apie derinimą, susijusį su individualiais klientais, reikia priminti, kad Komisija įrodė, jog *Pometon* buvo užmezgusi antikonkurencinius ryšius, kurie buvo palaikomi siekiant šio derinimo (žr. šio sprendimo 235 punktą). Taigi palyginti menkas šios įmonės dalyvavimas daugiašaliuose susitikimuose ir palaikant kitus ryšius, kurie buvo skirti aptarti arba išanalizuoti antikonkurenciniam elgesiui su kitomis atitinkamomis įmonėmis, negali būti aiškinamas taip, kad ji negalėjo žinoti ar numatyti, jog tai yra antikonkurencinė kitų kartelio dalyvių veikla, ir kad ji nedalyvavo joje.

256 Trečia, abiem kartelio etapais buvo siekiama to paties tikslo – riboti kainų konkurenciją, jie buvo susiję su tais pačiais produktais ir juos įgyvendino tos pačios įmonės, be to, paskatintos tų pačių pagrindinių veikėjų. Šiuo klausimu iš rašytinių įrodymų matyti, kad pagrindiniai *Pometon* vadovai, be kita ko, jos generalinis direktorius, tiesiogiai dalyvavo abiejuose kartelio etapuose ir kad palaikant slaptus ryšius dėl šio susitarimo ieškovei paprastai atstovavo tie patys atsakingi asmenys. Ši aplinkybė šios bylos kontekste taip pat patvirtina ne vien tai, kad šie du etapai papildė vienas kitą, bet ir ieškovės norą prisidėti prie visų jiems įgyvendinti skirtų veiksmų (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Trelleborg Industrie ir Trelleborg / Komisija*, T-147/09 ir T-148/09, EU:T:2013:259, 60 punktą).

257 Vadinas, Komisija padarė pagrįstą išvadą, kad ieškovė žinojo apie kitų kartelio dalyvių neteisėtą elgesį arba galėjo protingai jį numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti su juo susijusią riziką.

3) Ieškovės dalyvavimas darant vieną ir tęstinį pažeidimą, apimantį visą EEE

258 Ieškovė neginčija vieno ir tęstinio pažeidimo buvimo EEE mastu, tačiau ginčija savo atsakomybę darant tokio geografinio masto pažeidimą.

259 Ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje Komisija apibrėžia geografinę kartelio aprėptį, nurodydama sprendimo dėl susitarimo 37 konstatuojamąją dalį, kuri suformuluota taip: „ginčijamo elgesio geografinė aprėptis, kiek tai susiję su penkiomis šalimis, buvo visa EEE per visą [šiam sprendime] nagrinėjamą laikotarpį“.

260 Atsižvelgiant į tai, reikia pažymėti, kad pagal jurisprudenciją (žr. šio sprendimo 245 punktą), jeigu padaromas vienas pažeidimas, tai, kad įmonė faktiškai dalyvavo kartelyje tik ribotoje visos EEE dalyje, negali paneigti jos atsakomybės šiame kartelyje dėl dalyvavimo atliekant antikonkurencinius veiksmus, apėmusius visą šią teritoriją.

261 Vis dėlto siekiant įrodyti, kad ieškovė dalyvavo darant vieną ir tęstinį pažeidimą, apimantį visą EEE, pagal jurisprudenciją (žr. šio sprendimo 248 ir 249 punktus) Komisija turėjo įrodyti, kad *Pometon* buvo informuota apie derinimo, susijusio su individualiais klientais, geografinę aprėptį ar kad galėjo protingai ją numatyti, taigi galėjo prisiimti su tuo susijusią riziką.

262 Priešingai ieškovės teiginiams (žr. šio sprendimo 241 punktą), įrodymai, kuriais remiamasi ginčijamame sprendime, patvirtina, kad jos vadovai puikiai žinojo apie derinimo, susijusio su individualiais klientais, bendrą geografinę aprėptį.

263 Iš tiesų, pirma, 2002 m. spalio 7 d. atsakyme į *Pometon Deutschland* „general manager“ 2002 m. spalio 7 d. faksą dėl MTS skundų, susijusių su ieškovės taikomais kainų sumažinimais klientams Vokietijoje (ginčijamo sprendimo 133 konstatuojamoji dalis), ieškovės generalinis direktorius pažymi, be kita ko, kad paprastai atsakomųjų priemonių grėsmė yra „pasaulinė“. Nors šis dokumentas buvo parengtas prieš pažeidimo laikotarpį, jis įrodo, kad derinimas, susijęs su individualiais klientais, *Pometon* vadovų požiūriu, turėjo bendrą geografinę aprėptį. Priešingai ieškovės teiginiams, pagal jurisprudenciją (žr. šio sprendimo 113 punktą) į tokį įrodymą galima atsižvelgti kartu su kitais įrodymais, be kita ko, kai reikia vertinti geografinę kartelio aprėptį. Be to, šie du e. laišakai neatskleidžia jokio *Pometon* atsisakymo surengti susitikimą su MTS, jie labiau rodo šios bendrovės norą delsti.

264 Antra, 2003 m. lapkričio 21 d. e. laiške dėl, be kita ko, derinimo, susijusio su individualiais klientais Belgijoje (ginčijamo sprendimo 62 ir 134 konstatuojamosios dalys ir šio sprendimo 199 punktas), *Winoa* siūlo ieškovės generaliniam direktoriui aptarti įvairias galimybes, susijusias su klientais „Skandinavijoje ir Rytų [šalyse]“.

265 Taigi, nors ieškovė vykdė veiklą ne visos EEE teritorijos rinkose ir nors jos dalyvavimas derinant veiksmus, susijusius su kai kuriais individualiais klientais, buvo įrodytas tik penkiose valstybėse narėse, ji neabejotinai žinojo apie tai, kad antrasis kartelio etapas apėmė visą šią teritoriją.

266 Iš viso to, kas nurodyta, darytina išvada, kad Komisija pakankamai teisiškai įrodė, kad ieškovė puikiai žinojo ne tik apie esmines kartelio ypatybes (žr. šio sprendimo 257 punktą), bet ir apie jo geografinę aprėptį, todėl ji ketino dalyvauti darant vieną ir tęstinį nagrinėjamą pažeidimą.

- 267 Vadinas, Komisija padarė pagrįstą išvadą dėl ieškovės atsakomybės darant tokį pažeidimą, nedarant poveikio jos dalyvavimo darant šį pažeidimą trukmės vertinimui narinėjant ketvirtąjį ieškinio pagrindą ar jos individualios atsakomybės dydžio vertinimui nagrinėjant prašymą pakeisti jai skirtą baudą taikant baudmės individualizavimo principą.
- 268 Taigi atmestinos visos trys antrojo ieškinio pagrindo dalys.

### **C. Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimu, nes Komisija nusprendė, kad karteliu konkurencija buvo ribojama dėl tikslo**

#### **1. Šalių argumentai**

- 269 Pirma, ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį, nusprendusi, kad nagrinėjamu karteliu buvo siekiama riboti konkurenciją. Ginčijamame sprendime (142–148 konstatuojamosios dalys) šiuo aspektu buvo padarytos akivaizdžios vertinimo klaidos, neatliktas tyrimas ir akivaizdžiai trūko logikos. Ieškovė visų pirma kaltina Komisiją tuo, kad ši neatliko net paviršutiniškos rinkos, kurią apėmė kartelis, analizės ir, kaip reikalaujama pagal jurisprudenciją (žr. šio sprendimo 277 punktą), neatsižvelgė į paveiktų prekių pobūdį bei į realias sąlygas, kaip veikia nagrinėjamos rinkos struktūra.
- 270 Antra, ieškovė pažymi, kad Komisija taip pat neįrodė konkurenciją ribojančio poveikio. Ji tiesiog teigė (be to, nepagrįstai), kad „iš 4.2.1.3 punkte [susijusiame su metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo formule] aprašytų faktinių aplinkybių matyti, kad antikonkurencinis kartelis buvo įgyvendintas“ (ginčijamo sprendimo 148 konstatuojamoji dalis).
- 271 Komisija savo ruožtu teigia, kad konkurentų tarpusavio derinimo, kuriame dalyvavo *Pometon*, tikslas buvo horizontalus kainų nustatymas, kaip buvo aišku iš ginčijamo sprendimo 145, 146 ir 148 konstatuojamosiose dalyse apibūdintų aplinkybių. Šiuo klausimu ji patikslina, kad pakankamai nustatė ir apibūdino nagrinėjamą rinką ir jos dalyvius (ginčijamo sprendimo 2 punktą), kad iš esmės atskleidė elgesį, kuriuo kaltinama ieškovė, ir kad nurodė šio elgesio pasekmes plieno abrazyvų pardavimo kainoms (ginčijamo sprendimo 5.2.4 punktą).
- 272 Taigi Komisija mano, kad, nepadarydama akivaizdžios vertinimo klaidos, galėjo konstatuoti, kad kartelis riboja konkurenciją dėl tikslo, neprivalėdama atlikti išsamios atitinkamos rinkos analizės.

#### **2. Bendrojo Teismo vertinimas**

- 273 Reikia priminti, jog tam, kad pažeidimui būtų taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, susitarimo, įmonių asociacijos sprendimo ar suderintų veiksmų „tikslas ar poveikis“ turi būti konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje.
- 274 Pagal jurisprudenciją konkurencijos ribojimo „dėl tikslo“ sąvoką reikia aiškinti siaurai ir ji gali būti taikoma tik tam tikroms geram konkurencijos veikimui žalingoms įmonių veiksmų derinimo rūšims (2017 m. balandžio 27 d. Sprendimo *FSL ir kt. / Komisija*, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 103 punktą).
- 275 Vis dėlto esminis teisinis kriterijus nustatant, ar susitarimas – konkurencijos ribojimas „dėl tikslo“, yra konstatavimas, jog toks susitarimas savaime daro didelę žalą konkurencijai, kad būtų galima daryti išvadą, jog nereikia tirti jo poveikio (2017 m. balandžio 27 d. Sprendimo *FSL ir kt. / Komisija*, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 104 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *CB / Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 49 ir 57 punktus).

- 276 Siekiant įvertinti, ar susitarimas daro didelę žalą konkurencijai, kad būtų laikomas ribojančiu konkurenciją „dėl tikslo“, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį, reikia remtis jo nuostatu turiniu, juo siekiamais tikslais ir ekonominiu bei teisiniu kontekstu (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *CB / Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53 punktą; 2016 m. sausio 20 d. Sprendimo *Toshiba Corporation / Komisija*, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 27 punktą ir 2017 m. balandžio 27 d. Sprendimo *FSL ir kt. / Komisija*, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 105 punktą).
- 277 Žinoma, iš jurisprudencijos, kuria remiasi ieškovė (žr. šio sprendimo 269 punktą), matyti, kad tam tikromis aplinkybėmis siekiant nustatyti, ar susitarimu siekiama riboti konkurenciją, reikia išnagrinėti prekių ir paslaugų, kurioms jis taikomas, pobūdį ir realias nagrinėjamos rinkos ar rinkų veikimo sąlygas bei struktūrą (šiuo klausimu žr. 2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, C-32/11, EU:C:2013:160, 36 punktą; 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *CB / Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53 punktą ir 2015 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Maxima Latvija*, C-345/14, EU:C:2015:784, 21 punktą). Taip iš esmės yra tuo atveju, kai susitarimas turi tam tikrų savybių, dėl kurių jis yra neįprasto pobūdžio arba kompleksinis (generalinio advokato M. Wathelet išvados byloje *Toshiba Corporation / Komisija*, C-373/14 P, EU:C:2015:427, 90 ir 91 punktai).
- 278 Vis dėlto pripažįstama, kad tam tikri slapti veiksmai, pavyzdžiui, lemiantys horizontalų kainų nustatymą karteliuose, gali būti laikomi darančiais tokią didelę neigiamą įtaką prekių ir paslaugų kainai, kiekiui ar kokybei, kad gali būti pripažįstama, jog SESV 101 straipsnio taikymo tikslais neverta įrodinėti, kad tais veiksmais daromas konkretus poveikis rinkai. Be to, patirtis rodo, kad tokie veiksmai lemia gamybos mažėjimą ir kainų didėjimą, o tai baigiasi blogu išteklių paskirstymu, nuo kurio visų pirma nukenčia vartotojai (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *CB / Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51 punktą; 2015 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Maxima Latvija*, C-345/14, EU:C:2015:784, 19 punktą ir 2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, T-762/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:738, 56 punktą).
- 279 Tokių susitarimų, kurie pripažintini ypač sunkiais konkurencijos pažeidimais, atveju elgesio ekonominio ir teisinio konteksto analizė gali būti apribota tuo, kas yra griežtai būtina, siekiant padaryti išvadą apie konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimą (žr. 2017 m. balandžio 27 d. Sprendimo *FSL ir kt. / Komisija*, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 107 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 280 Šioje byloje ieškovė pirmiausia kaltina Komisiją nusprendus, kad nagrinėjamu karteliu konkurencija buvo ribojama dėl tikslo, nors ji neišnagrinėjo paveiktų prekių pobūdžio ar realių atitinkamų rinkų veikimo sąlygų ir struktūros (žr. šio sprendimo 269 punktą).
- 281 Vis dėlto šis kaltinimas negali būti pripažintas pagrįstu. Iš tiesų pagal šio sprendimo 278 ir 279 punktuose nurodytą jurisprudenciją ir atsižvelgiant į savybes, būdingas nagrinėjamam horizontaliam karteliui, kuris buvo susijęs su kainų nustatymu, todėl laikytinas labai sunkiu konkurencijos pažeidimu, Komisija galėjo atlikti atitinkamą šio kartelio ekonominių ir teisinių aplinkybių analizę, neprivalédama išsamiai nagrinėti paveiktų prekių pobūdžio ir atitinkamų rinkų veikimo sąlygų ir struktūros. Atsižvelgiant į pažeidimo tikslą ir sunkumą, šie aspektai iš tikrųjų yra antraeiliai.
- 282 Taigi Komisija ginčijamo sprendimo 142 konstatuojamojoje dalyje padarė pagrįstą išvadą, kad pažeidimas riboja konkurenciją dėl tikslo, nes ieškovė dalyvavo horizontaliuose antikonkurenciniuose susitarimuose įgyvendinant bendrą planą, kurio vienintelis tikslas buvo paveikti kainas, pirma, pritaikant metalo laužo kainų padidinimą ir, antra, derinant individualiems klientams taikomas kainas.
- 283 Visų pirma kalbant apie pirmąjį kartelio etapą, pažymėtina, jog Komisija ginčijamo sprendimo 143 konstatuojamojoje dalyje patikslino, kad nagrinėjamo pažeidimo dalyviai derino savo elgesį, siekdami pašalinti bet koki tarpusavio netikrumą dėl esminio kainų elemento, nes metalo laužas sudarė 25–45 % plieno abrazyvų gamybos išlaidų, o metalo laužo rinkai buvo būdingi dideli pirkimo kainų svyravimai ir dideli kainų skirtumai Sąjungos valstybėse narėse.



- 284 Be to, reikėtų pažymėti, kad ir per administracinę procedūrą, ir Bendrajam Teismui pateiktuose procesiniuose dokumentuose ieškovė nepateikia jokie konkretaus argumento ar net teiginio, kad šis kartelis buvo ypač sudėtingas, ir nenurodo tam tikrų specifinių jo aspektų, rodančių, kad, reikėjo atlikti išsamesnę ekonominių ir teisinių aplinkybių analizę, siekiant pagal šio sprendimo 277 punkte nurodytą jurisprudenciją nustatyti, ar tokį kartelį buvo galima priskirti prie susitarimų, kurie dėl savo pačių pobūdžio gali būti laikomi žalingais geram konkurencijos veikimui.
- 285 Taigi reikia konstatuoti, kad Komisija nepadarė jokios vertinimo klaidos, kai nusprendė, kad nagrinėjamas kartelis savaime buvo pakankamai žalingas konkurencijai, nes jo tikslas buvo riboti arba iškraipyti kainų konkurenciją vartotojų nenaudai.
- 286 Vadinas, kaltinimas, susijęs su konkurencijos ribojimo dėl tikslo nebuvimu, negali būti pripažintas pagrįstu.
- 287 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, antrasis ieškovės kaltinimas, susijęs su antikongkurencinio poveikio įrodymų nebuvimu (žr. šio sprendimo 270 punktą), turi būti laikomas nereikšmingu. Iš tiesų, atsižvelgiant į antikongkurencinį kartelio tikslą, jo pasekmių nagrinėjimas bet kuriuo atveju negali turėti jokio poveikio pažeidimo buvimo konstatavimui.
- 288 Taigi atmestinas visas trečiasis ieškinio pagrindas.

#### **D. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukme ir senatimi**

##### **1. Šalių argumentai**

- 289 Subsidiariai ieškovė ginčija savo dalyvavimo kartelyje trukmę. Komisija nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad šis dalyvavimas truko iki 2007 m. gegužės 16 d., kai įvyko susitikimas Milane, per kurį, kaip teigia Komisija, „Pometon ir kiti pažeidimo dalyviai paskutinį kartą kontaktavo dėl metalo laužo kainų padidinimo“ (ginčijamo sprendimo 55 ir 163 konstatuojamosios dalys).
- 290 Ieškovė iš esmės paaiškina, kad 2007 m. gegužės 16 d. nevyko joks „neteisėtas“ susitikimas, kuriame ji būtų dalyvavusi. Asmens, pateikusių prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, antrajame pareiškime buvo paminėtas tik vienas 2007 m. gegužės 17 d. susitikimas Milane, ir šią datą patvirtino du 2007 m. gegužės 17 d. *Ervin* vidaus e. laišakai su atpasakotu šio susitikimo turiniu.
- 291 Bet kuriuo atveju sunku patikėti ieškovės dalyvavimu tokiam 2007 m. gegužės 16 d. susitikime, nes ji neturėjo jokio intereso susitikti su savo konkurentais ir aptarti kartelio ateities, kiek jis buvo susijęs su metalo laužo kainų padidimu, tą pačią dieną, kai buvo pasirašytas aktas dėl jos veiklos plieno abrazyvų sektoriuje nutraukimo. Šiuo klausimu Komisijos argumentai, jog tikėtina, kad toks susitikimas buvo, kad nutraukimo aktas buvo sudarytas tą pačią dieną netoli susitikimo vietos esančiame notaro biure ir kad *Ervin* nebuvo informuota, reikštų, kad ieškovė privalo įrodyti šio susitikimo nebuvimą, o tai galiausiai būtų *probatio diabolica*.
- 292 Galiausiai, ieškovės teigimu, nesant įrodymų, pažeidimo laikotarpio pabaiga ieškovės atveju sutaptų nebent su paskutiniais slaptais ryšiais, tariamai priskiriamais *Pometon*, t. y. 2005 m. birželio 9 d. susitikimu arba vėliausiai su 2005 m. lapkričio 18 d. e. laišku (žr. šio sprendimo 153, 154 ir 215 punktus).

293 Ieškovė šiuo etapu daro išvadą, jog dėl to, kad nuo jos dalyvavimo kartelyje pabaigos 2005 m. birželio 9 d. iki pranešimo apie senaties termino skaičiavimą nutraukiantį aktą 2015 m. birželio 15 d. praėjo daugiau nei penkeri metai, pagal Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 1 dalį baigėsi Komisijai suteiktų įgaliojimų skirti baudą senaties terminas.

## 2. Bendrojo Teismo vertinimas

294 Pirmiausia reikia patikrinti, ar Komisija pakankamai teisiškai įrodė ieškovės dalyvavimo nagrinėjamame kartelyje trukmę (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 24 d. Sprendimo *Viega / Komisija*, T-375/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:106, 36 punktą).

295 Vis dėlto nesant įrodymų, tiesiogiai pagrindžiančių pažeidimo trukmę, Komisija turi pateikti bent įrodymų dėl faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, kurie leistų pagrįstai manyti, kad pažeidimas nebuvo nutrauktas nuo vienos konkrečios datos iki kitos (2010 m. gegužės 19 d. Sprendimo *IMI ir kt. / Komisija*, T-18/05, EU:T:2010:202, 88 punktas).

296 Šioje byloje, pirma, iš Bendrojo Teismo atliktos antrojo pagrindo analizės matyti, kad Komisija pakankamai teisiškai įrodė, kad ieškovė dalyvavo kai kuriuose susitikimuose ir palaikant kitus slaptus ryšius bent nuo 2003 m. rugpjūčio 3 d., kai buvo sudarytas susitarimas dėl metalo laužo kainų padidinimo (žr. šio sprendimo 129 punktą), iki *Würth* ir *Pometon* pasikeitimo laiškais 2005 m. lapkričio 16–18 d. (žr. šio sprendimo 153 punktą).

297 Be to, ši institucija taip pat įrodė, kad ieškovė dalyvavo ruošiantis susitikimui Milane, kurį buvo numatyta surengti 2007 m. gegužės 16 ir 17 d.

298 Žinoma, kalbant apie tai, ar ieškovė dalyvavo šiame susitikime Milane, reikia pažymėti, kad ji pagrįstai teigia, jog Komisija perkelia įrodinėjimo pareigą, tiesiog teigdama, kad tikėtina, jog pirmasis susitikimas, kuriame ieškovė dalyvavo, buvo surengtas 2007 m. gegužės 16 d., siekiant aptarti kartelio ateitį, o po jo, 2007 m. gegužės 17 d., įvyko antrasis susitikimas.

299 Šiuo klausimu Komisijos nurodyta aplinkybė, kad šio susitikimo vieta buvo netoli notaro biuro, kuriame 2007 m. gegužės 16 d. sudarytas aktas dėl *Pometon* veiklos dalies plieno abrazyvų sektoriuje perleidimo *Winoa*, negali būti pakankamai rimtas ir patikimas įrodymas, kad antikonkurencinis susitikimas įvyko tą pačią dieną. Vis dėlto asmens, pateikusio prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, antrajame pareiškime minimas tik 2007 m. gegužės 17 d. susitikimas Milane. Nėra nieko, kas leistų daryti prielaidą, kad ieškovė dalyvavo antikonkurenciniame susitikime dieną prieš tai.

300 Vis dėlto, neatsižvelgiant į tai, ar ieškovė dalyvavo tokia 2007 m. gegužės 16 d. vykusiame susitikime, jos dalyvavimas nagrinėjamame kartelyje prieš jai perleidžiant veiklą plieno abrazyvų sektoriuje *Winoa* 2007 m. gegužės 16 d., ginčijamame sprendime yra patvirtintas pakankamai tikslų, patikimų ir neprieštaringų įrodymų visuma, leidžiančia patvirtinti, kad *Pometon* tiesiogiai dalyvavo darant nagrinėjamą vieną ir tęstinį pažeidimą laikotarpiu iki šio perleidimo.

301 Visų pirma iš ginčijamo sprendimo 52 konstatuojamojoje dalyje nurodyto 2007 m. kovo 20 d. *Ervin* vidaus e. laiško, kurio ieškovė neginčijo ir kuriame buvo nurodyta, kad *Winoa* ir *Pometon* atstovai prašė šio laiško autoriaus dalyvauti susitikime, numatomame surengti Milane 2007 m. gegužės 16 ir 17 d. siekiant aptarti metalo laužo kainų padidinimo apskaičiavimo formulės taikymą (žr. šio sprendimo 155 punktą), matyti, kad *Pometon* aktyviai dalyvavo sušaukiant ir planuojant šį susitikimą.

302 Be to, tai, kad *Pometon* dalyvavimas šiame susitikime nekėlė jokių abejonių kitiems dalyviams, patvirtina 2007 m. balandžio 19 d. *Ervin* vidaus e. laiškas (žr. šio sprendimo 228 punktą). Taip pat atrodo, kad 2007 m. gegužės 17 d. *Ervin* vidaus e. laiškas (ginčijamo sprendimo 55 konstatuojamoji dalis) rodo, kad kiti kartelio dalyviai prieš susitikimą Milane nebuvo informuoti apie atitinkamas

*Pometon* veiklos dalies perleidimą *Winoa*. Iš tiesų iš šio e. laiško matyti, kad jo autorius – *Ervin* samdomas darbuotojas, kuris dalyvavo šiame 2007 m. gegužės 17 d. susitikime, stebėjosi M. B., kuris prieš *Winoa* jį įdarbinant nuo minėto 2007 m. gegužės 16 d. veiklos perleidimo buvo vienas iš ieškovės atstovų, santūria pozicija per šį susitikimą.

- 303 Galiausiai 2007 m. kovo 20 d. ir balandžio 19 d. *Ervin* vidaus e. laiškų (žr. šio sprendimo 227 ir 228 punktus) ir *Winoa* 2007 m. balandžio 26 d. vidaus e. laiškų (žr. šio sprendimo 229 punktą) turinys įrodo, kad bent du mėnesius iki *Pometon* išėjimo iš plieno abrazyvų rinkos ši bendrovė ne tik atliko aktyvų vaidmenį pirmuoju kartelio etapu, bet ir dalyvavo antrajame jo etape.
- 304 Antra, Komisijai tinkamai įrodžius, kad ieškovė tiesiogiai dalyvavo palaikant slaptus ryšius, susijusius su dviem kartelio etapais nuo 2003 m. spalio 3 d. iki 2005 m. lapkričio 18 d. (žr. šio sprendimo 296 punktą) ir du mėnesius iki jos pasitraukimo iš rinkos 2007 m. gegužės 16 d. (žr. šio sprendimo 297–303 punktus), reikia išnagrinėti, ar antikonkurencinių ryšių beveik 16 mėnesių laikotarpiu nuo 2005 m. lapkričio 18 d. iki 2007 m. kovo mėn. įrodymų nebuvimas rodo, kad ieškovė realiai nutraukė savo dalyvavimą kartelyje šiuo laikotarpiu, kaip ji pati tai teigia (žr. šio sprendimo 292 punktą), ir tik vėliau pratęsė ir pakartojė savo dalyvavimą darant tą patį pažeidimą likus keliems mėnesiams iki pasitraukimo iš plieno abrazyvų rinkos (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Philip Morris / Komisija*, T-18/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:487, 97 punktą).
- 305 Klausimas, ar dvi neteisėto elgesio apraiškas skiriantis laikotarpis yra pakankamai ilgas, kad būtų konstatuotas laikinas pažeidimo nutraukimas, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į nagrinėjamo kartelio veikimą (2010 m. gegužės 19 d. Sprendimo *IMI ir kt. / Komisija*, T-18/05, EU:T:2010:202, 89 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2011 m. kovo 24 d. Sprendimo *Tomkins / Komisija*, T-382/06, EU:T:2011:112, 51 punktą).
- 306 Visų pirma būtent šiame kontekste ir, remiantis bendru turimų įrodymų vertinimu, reikia konkrečiai įvertinti, ar šis laikotarpis buvo pakankamai ilgas, kad kiti kartelio dalyviai galėtų suprasti atitinkamos įmonės ketinimą nutraukti savo dalyvavimą, nes šis supratimas yra lemiamas įrodant, ar ši įmonė ketino atsiriboti nuo neteisėto susitarimo (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 20 d. Sprendimo *Toshiba Corporation / Komisija*, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 62 ir 63 punktus).
- 307 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nebylus pritarimas neteisėtai iniciatyvai, viešai neatsiribojant nuo jos turinio ar nepranešant apie ją administracinėms institucijoms, skatina tęsti pažeidimą ir kliudo jį atskleisti. Toks bendrininkavimas yra pasyvus dalyvavimas darant pažeidimą, todėl gali pagrįsti įmonės atsakomybę vieno susitarimo atveju. Be to, tai, kad įmonė neįgyvendina susitikimo, turėjusio antikonkurencinį tikslą, sprendimų, negali panaikinti jos atsakomybės už dalyvavimą kartelyje, jeigu ji viešai neatsiribojo nuo jo turinio (žr. 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Duravit ir kt. / Komisija*, C-609/13 P, EU:C:2017:46, 136 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 308 Šioje byloje, atsižvelgiant į nagrinėjamo kartelio ypatumus, slaptų ryšių tarp ieškovės ir kitų kartelio dalyvių nebuvimas net ir minėtu beveik 16 mėnesių laikotarpiu neleidžia nuspręsti, kad ji nutraukė savo dalyvavimą kartelyje. Iš tiesų šiam karteliui buvo būdinga, pirma, automatinis metalo laužo kainų padidinimo taikymas (žr. šio sprendimo 147 punktą) ir, antra, glaudžios sąsajos tarp abiejų kartelio etapų (žr. šio sprendimo 228, 256 ir 303 punktus), taip pat struktūruoto dalyvių ryšių organizavimo siekiant įgyvendinti derinimą, susijusį su individualiais klientais, nebuvimas, išskyrus Vokietijos rinką, palaikant pavienius ryšius tik kilus nesutarimams (žr. šio sprendimo 222 punktą).
- 309 Vis dėlto esant tokiam vienam ir tęstiniam pažeidimui, ieškovė nenurodo jokios aplinkybės, leidžiančios manyti, kad slapti ryšiai vis dėlto buvo būtini jos nepertraukiamam dalyvavimui kartelyje nuo 2005 m. birželio 9 d. iki 2007 m. kovo mėn. Visų pirma ji nenurodo jokios aplinkybės, galėjusios paveikti kartelio veikimą, kurį rodo Komisijos pateikti įrodymai ir kuriam tuo laikotarpiu būtų reikėję palaikyti

ryšius su kitais kartelio dalyviais, siekiant jį atnaujinti (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Trelleborg Industrie ir Trelleborg / Komisija*, T-147/09 ir T-148/09, EU:T:2013:259, 65 punktą).

- 310 Taigi, atsižvelgiant į šio kartelio savybes (žr. šio sprendimo 308 punktą), galimą ieškovės nedalyvavimą susitikimuose ar palaikant kitus slaptus ryšius minėtu 16 mėnesių laikotarpiu kiti kartelio dalyviai juo labiau negalėjo suprasti kaip atsiribojimą nuo kartelio, nes *Pometon* nuo pat pradžių dalyvavo nustatant metalo laužo kainų padidinimo sistemą ir aktyviai prisidėjo prie jos įgyvendinimo (žr. šio sprendimo 129 ir 130 punktus).
- 311 Be to, tai, kad ieškovė atliko aktyvų vaidmenį ruošiantis susitikimui Milane ir iš anksto nepaskelbė kitiems kartelio dalyviams apie savo veiklos plieno abrazyvų sektoriuje perdavimą *Winoa*, patvirtina *Pometon* ir *Winoa* neteisėto elgesio tęstinumą. Šį tęstinumą taip pat aiškiai patvirtino 2008 m. gegužės 28 d. M. T. e. laiškas (žr. šio sprendimo 231 punktą).
- 312 Dėl visų šių priežasčių, nors ieškovės dalyvavimas nėra patvirtintas tiesioginiais rašytiniais įrodymais, apimančiais visą pažeidimo trukmę nuo 2003 m. spalio 3 d. iki 2007 m. gegužės 16 d., jos tęstinį dalyvavimą aiškiai rodo bendra visų Komisijos pateiktų įrodymų analizė, nes šie įrodymai patvirtina vieni kitus, taigi leidžia įrodyti ieškovės atsakomybę už visą nagrinėjamą laikotarpį (šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Komisija / Keramag Keramische Werke ir kt.*, C-613/13 P, EU:C:2017:49, 55 punktą).
- 313 Taigi, nesant nė menkiausio įrodymo, kad suinteresuotasis asmuo atsiribojo nuo kartelio, Komisija pakankamai teisiškai įrodė, kad *Pometon* nenutraukė savo dalyvavimo darant nagrinėjamą vieną ir tęstinį pažeidimą, nors dėl maždaug 16 mėnesių laikotarpio ji neturėjo slaptų ryšių tiesioginių įrodymų (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 16 d. Sprendimo *FSL ir kt. / Komisija*, T-655/11, EU:T:2015:383, 481 punktą).
- 314 Vadinas, kadangi *Pometon* dalyvavo kartelyje iki 2007 m. gegužės 16 d. ir kadangi Komisija pradėjo patikrinimus jos patalpose nuo 2010 m. birželio mėn., o procedūrą jos atžvilgiu – 2013 m. sausio 16 d. (žr. šio sprendimo 6 ir 7 punktus), šios institucijos įgaliojimų paskirti ieškovei baudą senatis nebuvo pasibaigusi priimant ginčijamą sprendimą ir jis buvo priimtas teisėtai, laikantis Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnyje nustatytų terminų.
- 315 Tai reiškia, kad visas ketvirtasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.
- 316 Vadinas, Bendrajam Teismui konstatavus, kad antrasis, trečiasis ir ketvirtasis ieškinio pagrindai, kuriais buvo siekiama ginčyti *Pometon* priskiriamą neteisėtą elgesį ir jos dalyvavimą darant nagrinėjamą vieną ir tęstinį pažeidimą nuo 2003 m. spalio 3 d. iki 2007 m. gegužės 16 d., yra nepagrįsti, pirmoji ir antroji ieškovės reikalavimų dalis tiek, kiek jose prašoma panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį (žr. šio sprendimo 31 punktą), turi būti atmesta.

## **E. Dėl bazinio baudos dydžio pakeitimo pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą**

### **1. Šalių argumentai**

- 317 Subsidiariai ieškovė prašo panaikinti arba pakeisti baudą, teigdama, kad bazinio baudos dydžio pakeitimas pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą nėra pakankamai motyvuotas ir neatitinka proporcingumo ir vienodo požiūrio principų.



- 318 Šiomis aplinkybėmis paaiškinimai, kuriuos Komisija pateikė Bendrajame Teisme, įskaitant per teismo posėdį pateiktą lentelę, yra visiškai nauji ir neleidžia ištaisyti pradinio nepakankamo motyvavimo. Be to, šios lentelės pateikimas per teismo posėdį yra pavėluotas, todėl nepriimtinas.
- 319 2018 m. liepos 2 d. pastabose (žr. šio sprendimo 29 punktą) ieškovė taip pat nurodo konkrečių *Pometon* 2006 m. pasaulinių pardavimų dydžio, nurodyto minėtoje lentelėje, į kurią Komisija atsižvelgė nustatydamą pakeitimą ieškovei, netikslumą. Šis procentinis dydis buvo ne 21 %, o 31 %.
- 320 Komisija savo ruožtu teigia, kad ginčijamo sprendimo 228 ir 229 konstatuojamosiose dalyse nurodyti motyvai (žr. šio sprendimo 345 ir 346 punktus) leidžia gerai suprasti kriterijus, kuriuos ji taikė, siekdama apskaičiuoti bazinio baudos dydžio pakeitimą. Iš tiesų iš jų matyti, kad Komisija pritaikė ieškovei išimtinį sumažinimą, analogišką tiems, kuriuos pritaikė kitoms keturioms įmonėms, kurioms buvo skirtas sprendimas dėl susitarimo, kad nustatytų asmeninei *Pometon* atsakomybei proporcingą baudos dydį, atsižvelgiant į jos dalyvavimo kartelyje sunkumą ir trukmę, palyginti su kitomis minėtomis įmonėmis, taip pat, kad užtikrintų atgrasomąjį baudos poveikį.
- 321 Atsiliepime į ieškinį Komisija paaiškino, kad, siekdama pritaikyti baudos pakeitimą ieškovei, ji atsižvelgė į 21 % sumažinimo koeficientą, atitinkantį *Pometon* apyvartą, susijusios su plieno abrazyvų pardavimais, ir bendros jos apyvartos 2006 m. santykį. Vis dėlto ji padidino šį dydį, pritaikydama ieškovei papildomą 39 % sumažinimą dėl trumpesnio *Pometon* dalyvavimo kartelyje, palyginti nedidelio jo masto ir atsižvelgdama į tai, kad jos produktų portfelis nebuvo labai diversifikuotas. Triplike Komisija pripažino, kad konkrečių *Pometon* pardavimų procentinis dydis 2006 m. iš tikrųjų buvo 23,7 %, ir teigė, kad skirtumas, palyginti su 21 % procentiniu dydžiu, į kurią ji atsižvelgė, buvo kompensuotas koreguojant.
- 322 Per posėdį Komisija patikslino, kad rėmėsi kiekvienos nagrinėjamos įmonės konkrečių pasaulinių pardavimų vertės ir visos apyvartos santykiu, kaip ji glaustai, bet išsamiai nurodė ginčijamo sprendimo 228 ir 229 konstatuojamosiose dalyse, o ne šių pardavimų procentiniu dydžiu 2006 m.
- 323 Kalbant apie konkrečių pasaulinių *Pometon* pardavimų santykį, pažymėtina, kad Komisija savo rašytinėse pastabose dėl ieškovės nurodyto netikslumo (žr. šio sprendimo 319 punktą), susijusio su šiuo tikslu per teismo posėdį pateiktoje lentelėje nurodytu 21 % procentiniu dydžiu, grįsdama įrodymais, teigė, kad rėmėsi skaičiais, kuriuos ieškovė pateikė atsakydama į jos prašymus per administracinę procedūrą pateikti informacijos.
- 324 Per teismo posėdį Komisija taip pat patikslino, kad siekdama užtikrinti vienodą požiūrį ir paisyti lygybės ji pakoregavo minėtą konkrečių pasaulinių pardavimų procentinį dydį kiekvienam iš kartelio dalyvių, kad pernelyg palankiai nevertintų tų įmonių, kurių konkretūs pardavimai turėjo labai didelį poveikį pasaulinei apyvartai. Ši korekcija buvo atlikta remiantis toliau nurodytais trim kriterijais, paminėtais per teismo posėdį pateiktoje lentelėje, kuri apėmė ir su ieškove susijusius duomenis.
- 325 Svarbiausias buvo pardavimų diversifikavimo kriterijus. Ieškovei dėl to buvo pritaikytas didžiausias papildomas sumažinimas (39 %) iš esmės todėl, kad jos pardavimai buvo labai diversifikuoti, o *Ervin*, *Winoa* ir *MTS*, priešingai, buvo nubaustos (atitinkamai 13 %, 8 % ir 4 %) dėl to, kad jų portfeliai buvo koncentruoti (88 % *Ervin*, 83 % *Winoa* ir 94 % *MTS*). Kiti du kriterijai buvo įmonės dydis ir jos „ribotas“ arba „neribotas“ vaidmuo darant pažeidimą.

## **2. Bendrojo Teismo vertinimas**

### **a) Dėl per posėdį pateiktos lentelės priimtimumo ir Komisijos prašymo užtikrinti konfidencialumą**

- 326 Kadangi ieškovė pateikė nepriimtimumu grindžiamą prieštaravimą dėl Komisijos per teismo posėdį pateiktos lentelės, pirmiausia reikia ją išnagrinėti.

- 327 Šiuo klausimu, pirma, reikia priminti, kad pagal Procedūros reglamento 85 straipsnio 3 dalį „išimties tvarka pagrindinės šalys dar gali pateikti įrodymų ar pasiūlymų pateikti įrodymų prieš pasibaigiant žodinei proceso daliai su sąlyga, kad vėlavimas juos pateikti yra pagrįstas“.
- 328 Vis dėlto konkrečiomis šios bylos aplinkybėmis Komisija pateikė minėtą dokumentą per teismo posėdį atsakydama į Bendrojo Teismo užduotus klausimus, ir jame yra informacijos, reikalingos Bendrajam Teismui, kad jis galėtų nustatyti ir įvertinti, kokius kriterijus ši institucija taikė, apskaičiuodama ieškovei paskirtą baudą (žr. šio sprendimo 366 ir 376 punktus), juolab kad ji prašė pateikti rašytines pastabas dėl šioje lentelėje pateiktų duomenų. Taigi šio dokumento pateikimas teismo posėdžio etapu atrodo pagrįstas, kaip tai suprantama pagal Procedūros reglamento 85 straipsnio 3 dalį.
- 329 Antra, reikia atmesti žodžiu Komisijos per teismo posėdį pateiktą prašymą užtikrinti kai kurių minėtoje lentelėje esančių duomenų konfidencialumą, kurį ji grindė vieninteliu motyvu, kad, Komisijai pačiai atsiklausus nagrinėjamų įmonių, jos manė, kad šie duomenys turi likti konfidencialūs.
- 330 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją buvusi slapta, tačiau senesnė nei penkerių metų informacija dėl prabėgusio laiko iš principo privalo būti laikoma istorine ir dėl šios aplinkybės praradusia slaptumą ar konfidencialumą, nebent išimtinai šalis, kuri remiasi šiuo slaptumu, įrodo, kad, nepaisant senumo, ši informacija tebėra laikoma esminiais duomenimis apie jos arba trečiųjų suinteresuotųjų šalių komercinę padėtį (2017 m. kovo 14 d. Sprendimo *Evonik Degussa / Komisija*, C-162/15 P, EU:C:2017:205, 64 punktas).
- 331 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad minėtoje lentelėje pateikti duomenys nebėra konfidencialūs. Visų pirma kalbant apie kiekvienos sprendimo dėl susitarimo adresatės konkrečių 2009 m. pasaulinių pardavimų vertę, pažymėtina, kad Komisija nepateikė jokio argumento, leidžiančio manyti, kad, nors šie duomenys jau yra seni, tai vis dar yra esminiai duomenys apie komercinę atitinkamų įmonių padėtį. Be to, įvairios korekcijos, kurias Komisija taikė, siekdama nustatyti šioms įmonėms pritaikyto bazinio baudos dydžio pakeitimus, niekaip nesusijusios su jų komercine politika ir dėl šio savo pobūdžio negali būti konfidencialūs. Galiausiai kiti nagrinėjamoje lentelėje pateikti duomenys jau buvo pripažinti nekonfidencialiais šio sprendimo 26 punkte minėtoje 2018 m. gegužės 4 d. Nutartyje *Pometon / Komisija* (T-433/16).
- 332 Taigi, pirma, nagrinėjamos lentelės pateikimas, nors ir kaip pavėluotai, turi būti laikomas priimtiniu ir, antra, nėra jokio pagrindo šiame sprendime nepateikti kai kurių joje nurodytų duomenų ar jų neviešinti.

### ***b) Dėl prašymo panaikinti baudą dėl pareigos motyvuoti pažeidimo***

- 333 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija pakankamai teisiškai nemotyvavo bazinio baudos dydžio pakeitimo, kurį ji pritaikė pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą.

#### *1) Pirminės pastabos dėl jurisprudencijos, susijusios su baudų motyvavimu*

- 334 Pirma, reikia pažymėti, kad baudų motyvavimui taikomi reikalavimai, kurių Komisija privalo laikytis per įprastą procedūrą arba per procedūrą dėl susitarimo dėl konkretaus kartelio, taip pat taikomi esant mišriai procedūrai, net jeigu ji vykdoma skirtingu metu (pagal analogiją žr. 2016 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Printeos ir kt. / Komisija*, T-95/15, EU:T:2016:722, 47 punktą).
- 335 Iš tiesų, nors susitarimo procedūra ir įprasta pažeidimo procedūra yra dvi atskiros procedūros, be kita ko, atsižvelgiant į kiekviena iš jų konkrečiai siekiamą tikslą, ir viena, ir kita procedūra reglamentuojama pradiniu sprendimu pradėti kartelio tyrimą, kurį Komisija priima pagal Reglamento Nr. 773/2004 2 straipsnį (žr. šio sprendimo 7 punktą), ir jos atitinka tą patį bendrojo intereso tikslą – nutraukti nagrinėjamus antikonkurencinius veiksmus atitinkamų nagrinėjamos rinkos vartotojų naudai.

- 336 Antra, sprendimo, kuriuo už SESV 101 straipsnio pažeidimą skiriama bauda, motyvai, be kita ko, turi leisti įmonėms, kurioms šis sprendimas yra skirtas, nustatyti ir suprasti kriterijus, kuriais Komisija faktiškai rėmėsi, nustatydamą baudą, ir patikrinti, ar šie kriterijai buvo taikomi laikantis vienodo požiūrio ir proporcingumo principų.
- 337 Atsižvelgiant į tai, konkrečiau kalbant apie išimtinį bazinio baudos dydžio pakeitimą, reikia priminti, kad pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą, „nors šiose Gairėse nurodomas bendras baudų apskaičiavimo metodas, tam tikros bylos ypatumai ar būtinybė siekti atgrasomojo poveikio konkrečioje byloje gali pateisinti Komisijos nukrypimą nuo šių metodų“.
- 338 Taigi, kai Komisija nusprendžia nukrypti nuo Baudų apskaičiavimo gairėse nurodyto bendro baudų apskaičiavimo metodo, motyvai, susiję su šios baudos dydžiu, turi būti kuo tikslesni dėl to, kad minėtų gairių 37 punkte abstrakčiai nurodomi „tam tikros bylos ypatumai“, taigi Komisijai paliekama didelė diskrecija taikyti, kaip ir šiuo atveju, išimtinį atitinkamų įmonių bazinių baudų dydžių koregavimą (žr. 2016 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Printeos ir kt. / Komisija*, T-95/15, EU:T:2016:722, 48 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 339 Būtent tokiomis aplinkybėmis pareiga motyvuoti teisiškai privalomą aktą, kuri nuo šiol atitinka Chartijos 41 straipsnio 2 dalies c punkte įtvirtintą pagrindinę teisę, išlaiko tokią pačią teisinę reikšmę kaip ir teisinis reikalavimas, kuriuo siekiama užtikrinti kiekvieno asmens teisės į gerą Sąjungos institucijų, organų ir įstaigų administravimą apsaugą (šiuo klausimu žr. 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimo *Technische Universität München*, C-269/90, EU:C:1991:438, 14 punktą).
- 340 Vis dėlto siekdama nustatyti bazinio baudos dydžio išimtinio pakeitimo mastą Komisija iš esmės privalo taikyti tuos pačius kriterijus ir tą patį apskaičiavimo metodą visoms kartelio šalims ir kiekvienos iš jų atveju, laikydamosi vienodo požiūrio principo, įvertinti informaciją, kuria remiasi.
- 341 Taigi esant mišriai procedūrai, kaip šioje byloje, Komisijai tenkanti pareiga motyvuoti apima visus reikšmingus veiksnius, į kuriuos reikia atsižvelgti norint įvertinti, ar įmonės, kuri atsisakė sudaryti susitarimą, situacija buvo panaši į konkurenčių, sprendimo dėl susitarimo adresą, padėtį, ar minėtos situacijos buvo vertinamos vienodai ir ar vienodas arba nevienodas minėtų situacijų vertinimas objektyviai pagrįstas (pagal analogiją žr. 2016 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Printeos ir kt. / Komisija*, T-95/15, EU:T:2016:722, 49 punktą).
- 342 Taigi šioje byloje reikia patikrinti, ar ginčijamo sprendimo motyvai leidžia pakankamai teisiškai suprasti apskaičiavimo metodą ir kriterijus, kuriuos Komisija taikė, nustatydamą pakeitimo dydį ieškovei, taigi ir įvertinti šio išimtinio pakeitimo proporcingumą ir atitiktį vienodo požiūrio principui.
- 343 Vis dėlto šiuo klausimu reikėtų priminti, kad pagal vienodo požiūrio arba nediskriminavimo principus reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos – vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pagrįstas (2014 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Donau Chemie / Komisija*, T-406/09, EU:T:2014:254, 238 punktą). Kalbant apie proporcingumo principą, pažymėtina, kad jis reiškia, kad Komisija privalo nustatyti baudą, proporcingą įrodymams, į kuriuos buvo atsižvelgta vertinant pažeidimo sunkumą, ir šiuo atžvilgiu tuos įrodymus taikyti nuosekliai ir objektyviai pateisinamai (2011 m. spalio 5 d. Sprendimo *Romana Tabacchi / Komisija*, T-11/06, EU:T:2011:560, 105 punktą ir 2015 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Timab Industries ir CFPR / Komisija*, T-456/10, EU:T:2015:296, 161 punktą).
- 344 Tai reiškia, kad nustatydamą baudos dydį Komisija negali diskriminuoti to paties kartelio šalių, taikydama skirtingus skaičiavimo kriterijus ir metodus, kuriems neturi įtakos susitarimo procedūrai priskiriamos ypatybės, kaip antai pagal Pranešimo dėl susitarimo procedūros 32 punktą dėl susitarimo 10 % sumažinta bauda (žr. 2015 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Timab Industries ir CFPR / Komisija*, T-456/10, EU:T:2015:296, 74 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

2) Dėl išimtinio baudos pakeitimo motyvų ginčijamame sprendime

- 345 Ginčijamo sprendimo 228 konstatuojamojoje dalyje „Pakoreguoto bazinio baudos dydžio pakeitimas“ Komisija pirmiausia priminė, kad sprendime dėl susitarimo (104 konstatuojamoji dalis) ji pakeitė atitinkamą bazinį baudos dydį visoms įmonėms, kurios sutiko sudaryti susitarimą, ir tai padarė dėl toliau nurodytų priežasčių. Pirma, pakoreguoti baziniai baudos dydžiai viršijo Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatytą 10 % visos apyvartos ribą. Antra, kalbant apie kiekvieną iš šių įmonių, „karteliui priskiriamų produktų pardavimų vertė“ sudarė didelę visos įmonės apyvartos dalį. Trečia, skyrėsi individualus kiekvienos iš įmonių, nusprendusių sudaryti susitarimą, dalyvavimas darant pažeidimą.
- 346 Be to, ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamojoje dalyje Komisija iš esmės konstatavo, kad konkrečiomis bylos aplinkybėmis ir, atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti vienodo požiūrio principo paisymą, ji turėjo pasinaudoti diskrecija ir apskaičiuodama baudas pritaikyti (taip pat ir *Pometon*) gairių 37 punktą dėl toliau nurodytų priežasčių. Pirma, bazinis baudos dydis, pakoreguotas atsižvelgiant į lengvinančias aplinkybes, viršijo Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatytą 10 % visos apyvartos ribą. Antra, skyrėsi individualus *Pometon* ir kitų kartelio dalyvių dalyvavimas darant pažeidimą. Trečia, baudos dydis turėjo būti proporcingas *Pometon* padarytam pažeidimui ir pakankamai atgrasantis.
- 347 Iš ginčijamo sprendimo taip pat matyti, kad Komisija pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą pritaikė ieškovei specialų sumažinimą, kaip ir sprendime dėl susitarimo kitoms kartelyje dalyvavusioms įmonėms, motyvuodama tuo, kad *Pometon*, kaip ir kitoms kartelio dalyvėms, pakoreguotas bazinis baudos dydis viršijo teisės aktuose nustatytą atitinkamos įmonės 10 % visos apyvartos ribą.
- 348 Taigi Komisija aiškiai motyvavo šį išimtinį pakeitimą būtinybe pagal jurisprudenciją atsižvelgti į individualų kiekvienos šalies atsakomybės lygį darant pažeidimą (šiuo klausimu žr. 2011 m. birželio 16 d. Sprendimo *Putters International / Komisija*, T-211/08, EU:T:2011:289, 75 punktą).
- 349 Vis dėlto ginčijamo sprendimo motyvai nepateikia jokios pakankamai tikslios informacijos apie taikytą apskaičiavimo metodą ir vertinimo elementus, į kuriuos atsižvelgta diferencijuojant ieškovei pritaikytą sumažinimą, palyginti su kitiems kartelio dalyviams pritaikytu sumažinimu, atsižvelgiant į kiekvienos įmonės atsakomybę. Iš tiesų to sprendimo 229 konstatuojamojoje dalyje Komisija iš esmės bendrai nurodė skirtumus tarp individualaus *Pometon* ir kitų kartelio dalyvių dalyvavimo ir būtinybę nustatyti tokią baudą, kuri būtų proporcinga šios įmonės padarytam pažeidimui ir pakankamai atgrasanti.
- 350 Vienintelė konkreti informacija, kuri šiuo klausimu kyla iš ginčijamo sprendimo 228 ir 229 konstatuojamųjų dalių, yra ta, kad įmonėms, kurių atžvilgiu buvo priimtas sprendimas dėl susitarimo, Komisija kaip vieną iš priežasčių, pateisinančių tokį išimtinį pakeitimą, nurodė tai, kad konkrečių pardavimų vertė sudarė didelę visos kiekvienos iš šių įmonių apyvartos dalį. Vis dėlto šis veiksnys visai nenurodytas kaip viena iš priežasčių, pateisinančių ieškovei pritaikytą sumažinimą.
- 351 Paprastas šio veiksnio nepaminėjimas, kiek jis susijęs su ieškove, neleidžia suprasti skirtumo tarp jai pritaikyto sumažinimo ir sumažinimo, kuris buvo pritaikytas kitiems kartelio dalyviams.
- 352 Iš tiesų nei ginčijamo sprendimo, nei sprendimo dėl susitarimo turinys nerodo, kad Komisija, kaip ji patikslino per teismo posėdį, iš esmės rėmėsi konkrečios nagrinėjamų įmonių pardavimų vertės pasauliniu lygmeniu ir jų visos apyvartos paskutiniaisiais ištaisais jų dalyvavimo darant pažeidimą metais santykiu.
- 353 Šiuo klausimu ginčijamo sprendimo 228 konstatuojamoji dalis, kurioje nurodyta, kad „su karteliu siejamų produktų pardavimų vertė sudarė didelę visos [sprendimo dėl susitarimo adresatų] apyvartos dalį“ (žr. šio sprendimo 345 punktą), suformuluota bent jau dviprasmiškai.



- 354 Nesant jokio paaiškinimo, atrodo, kad tokia formuluotė ginčijamo sprendimo ir sprendimo dėl sandorio kontekste nurodo kiekvienos įmonės, sprendimo dėl susitarimo adresatės, konkrečių pardavimų vertę EEE mastu, kuris atitinka geografinę kartelio taikymo sritį. Iš tiesų šiuose sprendimuose niekur nenurodyta nagrinėjamų įmonių konkrečių pardavimų vertė pasauliniu lygmeniu, kuri, be to, neatspindi jų individualaus dalyvavimo kartelyje, nurodyto ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamojoje dalyje (žr. šio sprendimo 346 punktą).
- 355 Vis dėlto Komisijos per teismo posėdį nurodytos aplinkybės, kad siekdama nustatyti visos nagrinėjamų įmonių apyvartos santykį ji nuoseklumo sumetimais taip pat atsižvelgė į konkrečius jų pasaulinius pardavimus, neįmanoma nustatyti ginčijamame sprendime. Šiuo klausimu, atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šio sprendimo 353 ir 354 punktuose, nuorodos šio sprendimo 228 konstatuojamojoje dalyje (žr. šio sprendimo 345 punktą) į visą įmonių, sprendimo dėl susitarimo adresaciu, apyvartą nepakanka suprasti, kad ši institucija rėmėsi kiekvienos šios įmonės konkrečių pasaulinių pardavimų dydžiu.
- 356 Be to, triplike Komisija pati pripažino, kad, kalbant apie ieškovę, teisingas procentinis dydis jos atveju buvo 23,7 %, o ne 21 %, ir tai atitiko konkrečių *Pometon* pardavimų EEE (ginčijamo sprendimo 210 konstatuojamoji dalis) ir visos jos apyvartos 2006 m. santykį. Tik per teismo posėdį Komisija patikslino, kad iš tikrųjų rėmėsi kiekvienos nagrinėjamos įmonės konkrečių pasaulinių pardavimų paskutiniais ištisais jų dalyvavimo kartelyje metais ir visos jų apyvartos santykiu (žr. šio sprendimo 321 ir 322 punktus).
- 357 Be to, ieškovė taip pat pagrįstai pažymi, kad iš ginčijamo sprendimo motyvų neįmanoma nustatyti apskaičiavimo metodo, kurį Komisija taikė, nustatydamą pakeitimo lygį, taigi, atsižvelgiant į šį metodą, įvertinti, ar jai pritaikytas sumažinimas atitiko proporcingumo ir vienodo požiūrio principus.
- 358 Iš tiesų minėtame sprendime nėra nieko, kas leistų suprasti, kad, nors šis veiksnys nebuvo paminėtas, apskaičiuojant ieškovei pritaikytą pakeitimo dydį buvo atsižvelgta, kaip patikslino Komisija per teismo posėdį (žr. šio sprendimo 375 punktą), į atitinkamos įmonės konkrečių pasaulinių pardavimų ir visos apyvartos santykį, siekiant užtikrinti baudos proporcingumą. Nei iš šio sprendimo, nei juo labiau iš sprendimo dėl susitarimo negalima spręsti, kad Komisija, kalbant apie visas įmones, dalyvavusias darant pažeidimą, rėmėsi šiuo santykiu ir jį pakoregavo, kiekvienu konkrečiu atveju pritaikydama papildomą baudos sumažinimą, kaip ji tai aiškino Bendrajame Teisme.
- 359 Galiausiai iš ginčijamo sprendimo visai negalima spręsti, kad siekdama pernelyg palankiai nevertinti įmonių, kurių veikla buvo koncentruota, Komisija pakoregavo minėtą santykį, remdamasi trim per teismo posėdį pateiktoje lentelėje nurodytais kriterijais, susijusiais su ieškovės pardavimų diversifikavimu, „mažu dydžiu“ ir „ribotu vaidmeniu“ antruoju kartelio etapu.
- 360 Iš tiesų ginčijamo sprendimo 228 konstatuojamojoje dalyje paminėtas tik šis vienas kriterijus, susijęs su individualia ieškovės atsakomybe darant pažeidimą, palyginti su kitų kartelio dalyvių individualia atsakomybe. Vis dėlto minėto sprendimo motyvai neatskleidžia jokio kito vertinimo kriterijaus, į kurį Komisija atsižvelgė, nustatydamą išimtinio pakeitimo dydį ieškovei, siekdama užtikrinti jai paskirtos baudos proporcingumą, palyginti su kitoms įmonėms paskirtomis baudomis.
- 361 Vadinas, iš to kas nurodyta, darytina išvada, kad ginčijamo sprendimo 228 ir 229 konstatuojamosios dalys neleidžia, remiantis jose nurodytais motyvais, įvertinti, ar ieškovės padėtis, atsižvelgiant į Komisijos taikytą apskaičiavimo metodą ir kriterijus, buvo panaši, ar ne į kitų nagrinėjamų įmonių ir ar ši institucija vertino ieškovę vienodai, ar skirtingai.
- 362 Kadangi apie motyvus suinteresuotajam asmeniui iš esmės turi būti pranešama kartu su jam nenaudingą sprendimu, motyvavimo nebuvimo negali ištaisyti tai, kad suinteresuotasis asmuo paaiškinimus, susijusius su Komisijos byloje taikytu apskaičiavimo metodu ir kriterijais, sužino vykstant procesui Bendrajame Teisme (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Printeos ir kt. / Komisija*, T-95/15, EU:T:2016:722, 46 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 363 Atsižvelgiant į visa tai, kas nurodyta, reikia konstatuoti, kad ginčijamame sprendime pažeista pareiga motyvuoti, kiek tai susiję su išimtinio sumažinimo dydžiu, kuris buvo pritaikytas ieškovei pagal Gairių 37 punktą.
- 364 Taigi trečioji reikalavimų dalis, susijusi su baudos dydžio panaikinimu, turi būti pripažinta pagrįsta, todėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnis turi būti panaikintas.

### **c) Dėl prašymo sumažinti baudą**

- 365 Reikia pažymėti, kad, nepaisant ginčijamo sprendimo 2 straipsnio panaikinimo dėl motyvų nebuvimo, Bendrasis Teismas yra įgaliotas įgyvendinti savo neribotą jurisdikciją, nes ieškovė taip pat prašė pakeisti baudos dydį.
- 366 Iš tiesų po to, kai Komisija procesiniuose dokumentuose pateikė paaiškinimų, ir visų pirma atsižvelgdamas į informaciją iš lentelės, susijusios su Komisijos atliktais atitinkamais ieškovės ir kitų keturių įmonių, sprendimo dėl susitarimo adresačių, bazinio baudų dydžio pakeitimais pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą, Bendrasis Teismas gali nustatyti apskaičiavimo metodą ir kriterijus, kuriuos ši institucija taikė ginčijamame sprendime ir sprendime dėl susitarimo, taigi ir įgyvendindamas savo neribotą jurisdikciją įvertinti jų tinkamumą (žr. šio sprendimo 376 ir 377 punktus).
- 367 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kai Sąjungos teismas įgyvendina neribotą jurisdikciją, jis atlieka ne tik paprastą sankcijos teisėtumo kontrolę, bet ir turi teisę nustatydamas tos sankcijos dydį pakeisti Komisijos, akto, kuriame nustatytas pradinis šios baudos dydis, rengėjos, vertinimą savuoju, tačiau jis negali keisti bet kokio Komisijos sprendime, dėl kurio buvo kreiptasi į Bendrąjį Teismą, teisėtai konstatuoto pažeidimo sudedamųjų dalių (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 21 d. Sprendimo *Galp Energía España ir kt. / Komisija*, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 75–77 punktus).
- 368 Taigi Sąjungos teismas, įgyvendindamas šią jurisdikciją, kuria jam galutinai perduoti įgaliojimai skirti sankcijas, gali pakeisti ginčijamą aktą, net jo nepanaikindamas, kad panaikintų, sumažintų arba padidintų skirtą baudą (šiuo klausimu žr. 2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 692 ir 693 punktus; 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Alliance One International / Komisija*, C-679/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:606, 104 punktą ir 2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *AC-Treuhand / Komisija*, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 74 punktą).
- 369 Taigi šioje byloje Bendrasis Teismas, įgyvendindamas neribotą jurisdikciją, atsižvelgdamas į Komisijos išvadą, susijusias su ieškovės dalyvavimu darant nagrinėjamą vieną ir tęstinį pažeidimą, kurios buvo patvirtintos nagrinėjant pirmus keturis šioje byloje nagrinėjamo ieškinio pagrindus, turi nustatyti tinkamą bazinio baudos dydžio išimtinio pakeitimo sumą, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Alliance One International / Komisija*, C-679/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:606, 104 punktą ir 2011 m. birželio 16 d. Sprendimo *Putters International / Komisija*, T-211/08, EU:T:2011:289, 75 punktą).
- 370 Atliekant šį vertinimą pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalį, reikia atsižvelgti į ieškovės padaryto pažeidimo sunkumą ir trukmę, laikantis pirmiausia motyvavimo, proporcingumo, sankcijų individualizavimo ir vienodo požiūrio principų, tačiau Bendrasis Teismas neprivalo laikytis orientacinių taisyklių, kurias Komisija nustatė Baudų apskaičiavimo gairėse (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 21 d. Sprendimo *Galp Energía España ir kt. / Komisija*, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 90 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), nuo kurių ši institucija ginčijamame sprendime pati pagrįstai nukrypo pagal jų 37 punktą (žr. šio sprendimo 348 punktą), ar šios institucijos sprendime dėl susitarimo taikyto apskaičiavimo metodo.

- 371 Vadinas, neviršijant nagrinėjamos įmonės visos apyvartos praėjusiais finansiniais metais 10 % ribos, Bendrojo Teismo vertinimas turi apimti tik kriterijus, susijusius su pažeidimo sunkumu ir trukme, nustatytus Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalyje, pagal kurią kompetentingai institucijai suteikiama didelė diskrecija, žinoma, jeigu laikomasi šio sprendimo 370 punkte primintų principų.
- 372 Atsižvelgiant į tai, Bendrasis Teismas, įgyvendindamas pareigą motyvuoti, turi išsamiai apibūdinti veiksnus, į kuriuos atsižvelgė, priimdamas sprendimą dėl baudos dydžio nustatymo (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Trafilerie Meridionali / Komisija*, C-519/15 P, EU:C:2016:682, 52 punktą).
- 373 Taigi kalbant apie kriterijų, susijusį su ieškovės dalyvavimo darant nagrinėjamą vieną ir tęstinį pažeidimą trukme, reikia pažymėti, kad į šią sąlygą jau buvo tinkamai atsižvelgta pagal Baudų apskaičiavimo gairių 24 punktą, kai Komisija nustatė bazinį baudos dydį, kurio ieškovė neginčijo, kai už kiekvienus papildomus dalyvavimo darant pažeidimą metus kiekvienam kartelio dalyviui šis bazinis baudos dydis buvo padidintas 100 %.
- 374 Be to, kalbant apie teisės aktuose nustatytą pažeidimo sunkumo kriterijų (žr. šio sprendimo 371 punktą), pažymėtina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją Bendrojo Teismo atliekamas baudos dydžio nustatymas iš esmės nėra tikslus aritmetinis veiksmas (2011 m. spalio 5 d. Sprendimo *Romana Tabacchi / Komisija*, T-11/06, EU:T:2011:560, 266 punktas ir 2015 m. liepos 15 d. Sprendimo *SLM ir Ori Martin / Komisija*, T-389/10 ir T-419/10, EU:T:2015:513, 436 punktas).
- 375 Vis dėlto Bendrasis Teismas turi nustatyti tokį bazinio baudos dydžio pakeitimą, kuris būtų, atsižvelgiant į jo nuomone, tinkamus kriterijus, proporcingas ieškovės padaryto pažeidimo sunkumui ir pakankamai atgrasantis.
- 376 Šioje byloje Bendrasis Teismas mano, kad, įgyvendindamas neribotą jurisdikciją, jis turėtų atsižvelgti pirmiausia į individualią *Pometon* atsakomybę dalyvaujant nagrinėjamame kartelyje, taip pat šios įmonės galėjimą neteisėtu elgesiu pakenkti konkurencijai plieno abrazyvų rinkoje ir galiausiai – į jos dydį, kiekvieno iš šių skirtingų veiksnių atveju palygindamas ieškovės atsakomybę ir individualią situaciją su kitų kartelio dalyvių atsakomybe ir individualia situacija.
- 377 Iš tiesų šios bylos aplinkybėmis minėti veiksniai, kurie iš dalies sutampa su tais, į kuriuos atsižvelgė Komisija (žr. šio sprendimo 325 punktą), leidžia geriau nustatyti kiekvienam iš kartelio dalyvių priskirtino pažeidimo sunkumą, nei tai galiausiai padarė Komisija, t. y. atitinkamos įmonės konkrečių pardavimų vertės pasauliniu lygmeniu ir jos apyvartos referenciniais metais santykį, nors Komisija pakoregavo šį santykį, kad „pernelyg palankiai“ nevertintų įmonių, kurių pasaulinių pardavimų koncentracija buvo labai didelė (žr. šio sprendimo 322 ir 323 punktus).
- 378 Taigi, pirma, kalbant apie veiksni, susijusį su individualia *Pometon* atsakomybe už dalyvavimą nagrinėjamame kartelyje, nustatyta, kad ieškovė atliko svarbų vaidmenį pirmajame kartelio etape, visų pirma ruošiant ir įgyvendinant metalo laužo kainų padidinimą, kuris buvo taikomas automatiškai, kaip Bendrasis Teismas konstatavo šio sprendimo 129, 130 ir 160 punktuose.
- 379 Vis dėlto *Pometon* dalyvavimas antrajame kartelio etape buvo tik epizodinis, kaip tai pripažino Komisija ir kaip buvo pažymėta šio sprendimo 175 punkte.
- 380 Dėl epizodinio dalyvavimo pobūdžio ieškovės neteisėtas elgesys skyrėsi nuo *Ervin* ir *Winoa*, kurioms Komisija sprendimo dėl susitarimo 36 konstatuojamojoje dalyje priskyrė „dažnesnius antikoncepcinius ryšius nei kitiems trims kartelio dalyviams“, kiek tai buvo konkrečiai susiję su derinimu dėl individualių klientų. Be to, toje pat konstatuojamojoje dalyje pateikti vertinimai dėl kitų šio sprendimo adresatų taip pat leidžia konstatuoti, kad ieškovės dalyvavimas derinant veiksmus,

susijusius su individualiais klientais, buvo panašus į MTS, kuriai Komisija taip pat priskyrė tik atsitiktinius ryšius, tačiau jis buvo aktyvesnis nei *Würth*, nes Komisija turėjo mažiau šios įmonės dalyvavimo antikonkurenciniuose ryšiuose įrodymų.

- 381 Be to, šalys neginčija, kad, priešingai nei kiti keturi kartelio dalyviai, ieškovė visai nedalyvavo susitarime dėl energijos kainos padidinimo, į kurį Komisija atsižvelgė, nustatydamą sprendimo dėl susitarimo adresatams skirtų baudų dydį, kaip tai matyti iš minėto sprendimo 51 ir 52 konstatuojamųjų dalių.
- 382 Atsižvelgiant į visas šias aplinkybes, šioje byloje reikia turėti omenyje tai, kad ieškovė, skirtingai nei *Ervin* ir *Winoa*, bet panašiai kaip MTS ir *Würth*, apskritai atliko mažesnę vaidmenį kartelyje, kaip Komisija, be to, tai pažymėjo per teismo posėdį pateiktoje lentelėje.
- 383 Antra, kalbant apie veiksnį, susijusį su konkrečiu neteisėto *Pometon* elgesio poveikiu kainų konkurencijai ir santykinai – šios įmonės pelnu, gautu dėl pažeidimo nulemtą konkurencijos ribojimo, reikia atsižvelgti į jos konkrečių pardavimų vertę EEE, kuri buvo 23 686 000 EUR, palyginti su *Ervin* (13 974 000 EUR), *Winoa* (101 470 000 EUR), MTS (20 978 000 EUR) ir *Würth* (3 603 000 EUR) pardavimų verte paskutiniaisiais ištisais kiekvienos iš šių įmonių dalyvavimo darant pažeidimą metais.
- 384 Iš tiesų, kadangi nagrinėjamas vienas ir tęstinis pažeidimas apėmė visą EEE (žr. šio sprendimo 265 ir 266 punktus), konkrečių nagrinėjamos įmonės pardavimų vertė šioje teritorijoje leidžia atsižvelgti tik į šios įmonės pardavimus atitinkamoje rinkoje, su kuria pažeidimas buvo susijęs, taigi geriau atspindi šios įmonės ekonominę įtaką darant pažeidimą ir jo padarytą žalą konkurencijai nei jos konkrečių pardavimų vertė pasauliniu lygmeniu, nes šie pardavimai apima ir pardavimus, neturinčius tiesioginio ryšio su pažeidimu.
- 385 Vadinas, kadangi konkrečių pasaulinių *Pometon* pardavimų vertė 2009 m., į kurią atsižvelgė Komisija, nėra reikšmingas veiksnys taikant Bendrojo Teismo nustatytus kriterijus (žr. šio sprendimo 376 punktą), nereikia tikrinti ieškovės ginčyto 21 % procentinio dydžio, kurį Komisija nurodė savo pateiktoje lentelėje ir kuriuo rėmėsi ginčijamame sprendime, tikslumo (žr. šio sprendimo 319 ir 323 punktus).
- 386 Šioje byloje konkrečių kiekvienos iš penkių kartelyje dalyvavusių įmonių pardavimų verčių EEE palyginimas, minėtas šio sprendimo 383 punkte, rodo, kad, remiantis šiuo kriterijumi, *Pometon* įtaka darant pažeidimą atrodo keturis kartus mažesnė nei *Winoa*, bet ji yra gana panaši į MTS ir daug didesnė už *Ervin* ir *Würth* įtaką.
- 387 Vis dėlto atsižvelgimas į šį veiksnį, kuris visiškai pateisinamas, kiek tai susiję su pirmuoju kartelio etapu, kur ieškovė atliko reikšmingą vaidmenį, turi būti pakoreguotas siekiant atsižvelgti į tai, kad ji antrąjį kartelio etapą įgyvendino tik epizodiškai, todėl jos vaidmuo kartelyje buvo mažesnis nei *Ervin* ar *Winoa*, kaip jau buvo pažymėta šio sprendimo 382 punkte.
- 388 Trečia, teisingumo sumetimais ir vis dėlto siekiant užtikrinti atgrasantį baudos poveikį, kuris jai yra būtinas, taip pat reikia atsižvelgti į atitinkamą nagrinėjamų įmonių dydį, kurį atspindi jų visa apyvarta, pagal jurisprudenciją esanti kiekvienos iš jų dydžio ir ekonominio pajėgumo rodiklis (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Pilkington Group ir kt. / Komisija*, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 17 punktą).
- 389 Kadangi ieškovė 2007 m. gegužės mėn. paliko plieno abrazyvų rinką, parduodama savo veiklą šiame sektoriuje *Winoa*, visą ieškovės apyvartą 2006 m. reikia palyginti su kitų kartelio dalyvių apyvarta 2009 m., nes visa kiekvienos iš penkių įmonių apyvarta paskutiniaisiais dalyvavimo darant pažeidimą metais tinkamai atspindi jų ekonominę padėtį pažeidimo laikotarpiu.



- 390 Nagrinėjama atveju iš duomenų, kuriuos Komisija pateikė taikant tyrimo priemonę (žr. šio sprendimo 25 punktą), ir iš šios institucijos per teismo posėdį pateiktos lentelės aišku, kad *Pometon* apyvarta 2006 m. (99 890 000 EUR) nesiekė trečdaliao *Winoa* apyvartos (311 138 000 EUR), tačiau gerokai viršijo *Ervin* (70 590 766 EUR), *MTS* (25 082 293 EUR) ir *Würth* (11 760 787 EUR) 2009 m. apyvartą.
- 391 Ketvirta, atsižvelgus į šiuos skirtingus veiksnius ir palyginus ieškovės padėtį su sprendimo dėl susitarimo adresacijų padėtimi, pirmiausia matyti, kad *Ervin* ir *Winoa*, kurių vaidmuo kartelyje buvo reikšmingas, buvo pritaikytas išimtinis 75 % sumažinimas, o *MTS* ir *Würth*, kurios, kaip ir ieškovės, vaidmuo kartelyje buvo ribotas, atitinkamai buvo pritaikytas 90 % ir 67 % sumažinimas, ir *MTS* pritaikyto sumažinimo dydį galima konkrečiai paaiškinti jos veiklos koncentracija, į kurią atsižvelgė Komisija (žr. šio sprendimo 322 ir 377 punktus). Be to, iš Komisijos pateiktos lentelės matyti, kad trims įmonėms, kurių pardavimai buvo labai diversifikuoti, t. y. *MTS*, *Ervin* ir *Winoa*, dėl to buvo pritaikytas daug didesnis sumažinimas nei *Pometon* ir *Würth*, kurių veikla buvo diversifikuota.
- 392 Vis dėlto, kadangi minėti skirtingi pakeitimo dydžiai, kuriuos Komisija taikė įmonėms, sprendimo dėl susitarimo adresatėms, taikant Komisijos apskaičiavimo metodą buvo nustatyti daugiausia atsižvelgus į atitinkamos įmonės konkrečių pasaulinių pardavimų vertę, šių pakeitimų dydis šioje byloje neturi reikšmės, taigi negali būti atspirties taškas Bendrajam Teismui nustatant pakeitimo dydį ieškovei remiantis jo patvirtintais kriterijais (žr. šio sprendimo 376 ir 377 punktus).
- 393 Taigi, atsižvelgiant į šio sprendimo 378–392 punktuose nurodytas aplinkybes, teisingai įvertinus visas minėtas šios bylos aplinkybes, *Pometon* reikėtų pritaikyti išimtinį 75 % bazinio baudos dydžio, pakoreguoto atsižvelgiant į lengvinančias aplinkybes ir nustatyto ginčijamame sprendime (žr. šio sprendimo 19 punktą), sumažinimą.
- 394 Remiantis visais šiais motyvais, ieškovei nustatoma 3 873 375 EUR bauda.
- 395 Galiausiai ketvirtoji ieškinio reikalavimų dalis turi būti atmesta, nes Bendrasis Teismas neturi jurisdikcijos skirti įpareigojimų Komisijai.
- 396 Iš viso to, kas nurodyta, darytina išvada, kad, pirma, turi būti panaikintas ginčijamo sprendimo 2 straipsnis, antra, ieškovei turi būti nustatyta 3 873 375 EUR bauda ir, trečia, likusi ieškinio dalis turi būti atmesta.

#### IV. Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 397 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Pagal šio straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 398 Kadangi šioje byloje dalis kiekvienos šalies reikalavimų buvo atmesta, kiekviena iš jų turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (trečioji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2016 m. gegužės 25 d. Komisijos sprendimo C(2016) 3121 *final* dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla AT.39792 – Plieno abrazyvai) 2 straipsnį.**
- 2. Nustatyti *Pometon SpA* 3 873 375 EUR baudą.**
- 3. Atmesti likusią ieškinio dalį.**
- 4. Kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Frimodt Nielsen

Kreuschitz

Forrester

Póltorak

Perillo

Paskelbtas 2019 m. kovo 28 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

## Turinys

I. Ginčo aplinkybės .....	1
A. Tyrimo etapas ir procedūros pradėjimas .....	2
B. Susitarimo procedūra ir <i>Pometon</i> sprendimas nedalyvauti šioje procedūroje .....	2
C. Ginčijamo sprendimo priėmimas pagal įprastą procedūrą ir šio sprendimo turinys .....	3
II. Procesas ir šalių reikalavimai .....	4
III. Dėl teisės .....	6
A. Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su nešališkumo pareigos, nekaltumo prezumpcijos principo ir teisės į gynybą pažeidimu, nes Komisija sprendime dėl susitarimo priskyrė konkretų elgesį ieškovei, taip nulemdama ginčijamame sprendime pateiktus vertinimus .....	6
1. Šalių argumentai .....	6
2. Bendrojo Teismo vertinimas .....	8
a) Šios bylos teisinis pagrindas, atsižvelgiant į pagrindinius Komisijos sprendimo dėl susitarimo aspektus .....	8
b) Dėl Komisijos nešališkumo pareigos ir nekaltumo prezumpcijos principo apimties, be kita ko, konkrečiu atveju, esant mišriai, skirtingu metu vykdomai procedūrai .....	10
B. Dėl antrojo pagrindo, susijusio su SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimu, motyvų nepakankamumu ir prieštaringumu ir teisės į gynybą bei taisyklių, susijusių su įrodinėjimo pareiga, pažeidimu, nes Komisija apkaltino ieškovę dalyvavus kartelyje .....	15
1. Pirminės pastabos dėl įrodinėjimo pareigos ir įrodymų pateikimo .....	15
2. Dėl antrojo pagrindo pirmos dalies, susijusios su tariamu ieškovės nedalyvavimu pirmajame kartelio etape, susijusiam su „metalo laužo kainų padidinimo“ apskaičiavimo būdu .....	17
a) Šalių argumentai .....	17
b) Bendrojo Teismo vertinimas .....	18
1) Dėl pirminio ieškovės vaidmens nustatant metalo laužo kainų padidinimą 2003 m. ...	18
2) Dėl metalo laužo kainų padidinimo automatiško taikymo po 2004 m. vasario 1 d. ...	19
3) Dėl ieškovės ir kitų kartelio dalyvių ryšių nuo 2004 m. ....	21
4) Išvada dėl ieškovės dalyvavimo pirmajame kartelio etape įrodymų .....	22
3. Dėl antrojo pagrindo antros dalies, susijusios su tariamu ieškovės nedalyvavimu antruoju kartelio etapu, kai buvo vykdomas derinimas, susijęs su individualiais klientais .....	22
a) Šalių argumentai .....	22
b) Bendrojo Teismo vertinimas .....	24

1) Pirminės pastabos dėl antrojo pagrindo antros dalies apimties .....	24
2) Įrodymų, susijusių su ieškovės dalyvavimu antrajame kartelio etape, nagrinėjimas ...	25
i) Dėl Ispanijos rinkos .....	26
ii) Dėl Prancūzijos ir Belgijos rinkų .....	27
iii) Dėl Vokietijos rinkos .....	28
iv) Dėl Italijos rinkos .....	30
v) Išvados dėl ieškovės dalyvavimo antrajame kartelio etape įrodymų .....	32
4. Dėl antrojo pagrindo trečios dalies, susijusios su tariamu ieškovės dalyvavimu darant vieną ir tęstinį pažeidimą .....	32
a) Šalių argumentai .....	32
b) Bendrojo Teismo vertinimas .....	33
1) Dėl vieno ir tęstinio pažeidimo sąvokos jurisprudencijoje .....	33
2) Ieškovės dalyvavimas darant vieną ir tęstinį pažeidimą, apimančią abu kartelio etapus .	34
3) Ieškovės dalyvavimas darant vieną ir tęstinį pažeidimą, apimančią visą EEE .....	35
C. Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimu, nes Komisija nusprendė, kad karteliu konkurencija buvo ribojama dėl tikslo .....	36
1. Šalių argumentai .....	36
2. Bendrojo Teismo vertinimas .....	36
D. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukme ir senatimi .....	38
1. Šalių argumentai .....	38
2. Bendrojo Teismo vertinimas .....	39
E. Dėl bazinio baudos dydžio pakeitimo pagal Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą .....	41
1. Šalių argumentai .....	41
2. Bendrojo Teismo vertinimas .....	42
a) Dėl per posėdį pateiktos lentelės priimtumo ir Komisijos prašymo užtikrinti konfidencialumą .....	42
b) Dėl prašymo panaikinti baudą dėl pareigos motyvuoti pažeidimo .....	43
1) Pirminės pastabos dėl jurisprudencijos, susijusios su baudų motyvavimu .....	43



2) Dėl išimtinio baudos pakeitimo motyvų ginčijamame sprendime .....	45
c) Dėl prašymo sumažinti baudą .....	47
IV. Dėl bylinėjimosi išlaidų .....	50